

G. F. Moore

The Book of Judges

in Hebrew

BS15
2
1893
v.7

BS15
2
1873
v.7

THE present edition of the *Sacred Books of the Old Testament* in Hebrew exhibits the reconstructed text on the basis of which our new Version in the *Polychrome Bible* has been prepared by the learned contributors mentioned on the inside page of the back cover.

Departures from the Received Text are indicated by critical marks: — $\cdot\cdot$ (*i. e.* V = Versions) designate a reading adopted on the authority of the Ancient Versions (\cdot^2 , \cdot^3 , &c. indicate that the respective glosses relegated to the foot of the page are omitted in the Versions, esp. ¶ (*cf.* Jud. 18, 14); — $\cdot\cdot$ (*i. e.* c = conjecture) are used for Conjectural Emendations; and $\cdot\cdot$ (*i. e.* $\cdot\cdot$ = גקור) for changes involving merely a departure from the Masoretic points (*e. g.* תשלקנה 5, 26), or a different division of the consonantal text. A פסק \cdot indicates transposition of the Masoretic סוף פסוק; — $\cdot\cdot$ are used in cases where the קרי has been adopted instead of the כתיב, and $\cdot\cdot$ for changes introduced by reason of Parallel Passages. A small note of exclamation, \cdot (*e. g.* 4, 21) calls attention to readings deliberately preferred on the strength of some Heb. MSS or early printed editions of good authority. Doubtful Words or Passages are enclosed in notes of interrogation (\cdot). Occasionally two critical marks are combined, *e. g.* \cdot^2 , *i. e.* Deviations from the Received Text suggested by the Versions as well as by Parallel Passages; or \cdot^2 , *i. e.* Departures from the Masoretic points, supported by the Versions. — \square calls attention to transposed passages (*e. g.* 19, 30), the traditional position of the words in the Received Text being marked by \square while the transposed words are enclosed in \square . In cases where two or three consecutive words are transposed the traditional sequence is indicated by $\cdot^2 \cdot^3$ &c. respectively prefixed to the individual words (*e. g.* 9, 41). Transposition of consonants is indicated by figures above the respective letters (*e. g.* 5, 18). Passages corrupted beyond emendation are indicated by $\cdot\cdot\cdot\cdot$, while $\cdot\cdot\cdot$ point to *Lacuna* in the original. *Cf.* English Translation of *Judges* in *The Polychrome Bible* (London, New York, Stuttgart, 1898), page v.

The Ancient Versions are referred to in the *Notes* under the following abbreviations:— M = Masoretic Text; LXX ; T = Targum; P = Peshita; S^H = Syro-Hexaplar; A = Arabic Version (from the Syriac); V = *Vetus Latina*; J (*i. e.* Jerome) = Vulgate (J^A = Codex Amiatinus); E = Ethiopic Version; C = Coptic Version; A = Aquila; \Theta = Theodotion; \Sigma = Symmachos. μ denotes the Samaritan recension of the Pentateuch. G^A means Codex Alexandrinus (A), G^L = Lucianic recension (L); G^S = Sinaiticus (S), G^V = Vaticanus (B). The symbols G^B , G^C , G^D , G^E , G^F , G^G , G^H , G^I , G^J , G^K , G^L , G^M , G^N , G^O , G^P , G^Q , G^R , G^S , G^T , G^U , G^V , G^W , G^X , G^Y , G^Z , &c. are explained on p. 22, ll. 15—29.

The heavy-faced figures in the left margin of the *Notes* (1, 2, 3, &c.) refer to the chapters, the numbers in () to the verses of the Hebrew text. The mark \wedge means *omit(s)* or *omitted by*; ms = *margin*; *alt.* = *as an alternative*; 1° , 2° = *first or second occurrence*, respectively.

Jud.

The Book of Judges

MOORE

Bible. O.T. Hebrew. 1873.

THE SACRED BOOKS
OF
The Old Testament

A CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS, WITH NOTES

PREPARED

By eminent Biblical scholars of Europe and America

UNDER THE EDITORIAL DIRECTION OF

PAUL HAUPT

PROFESSOR IN THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY, BALTIMORE

PART 7

The Book of Judges

BY

G · F · MOORE

Leipzig

J · C · HENRICH'S SCHE BUCHHANDLUNG

1900

Baltimore
THE JOHNS HOPKINS PRESS

London
DAVID NUTT, 270-271 STRAND

THE
Book of Judges

CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS

EXHIBITING THE COMPOSITE STRUCTURE OF THE BOOK

WITH NOTES

BY

The Rev. G. F. MOORE, D. D.

PROFESSOR IN ANDOVER THEOLOGICAL SEMINARY, ANDOVER, MASS.

Leipzig

J. C. HINRICH'S SCHE BUCHHANDLUNG

1900

Baltimore
THE JOHNS HOPKINS PRESS

London
DAVID NUTT, 270-271 STRAND

ג. יוֹפִיִּים

- 1 יהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ביהוה לאמר מי יעלה לנו א, א
 2 אל הכנעני בתהלה להלחם בו: ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נתתי
 3 את הארץ בידו: ויאמר יהודה לשמעון אחיו עלה אתי בגורלי ונלחמה
 4 בכנעני והלכתי גם אני אתך בגורלך וילך אתו שמעון: ויעל יהודה
 5 ויתן יהוה את הכנעני והפריז בידם ויפוסם בקזק עשרת אלפים איש:
 6 וימצאו את אדני בוק בבוק וילחמו בו ויפו את הכנעני ואת הפרזי: ה
 7 ויגם אדני בוק וירדפו אחריו ויאהוו אותו ויקצצו את בהנות ידיו ורגליו: ויאמר
 8 אדני בוק שבעים מלכים בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים היו מלקטים תחת שלחני
 9 כאשר עשיתי כן שלם לי אלהים ויביאוהו ירושלם וימת שם: וילחמו בני יהודה
 10 בירושלם וילכדו אותה ויבונה לפי חרב ואת העיר שלחו באש:
 11 ואחר ירדו בני יהודה להלחם בכנעני וישב ההר והגלב והשפלה: וילך
 12 יהודה אל הכנעני היושב בקרון ושם חברון לפנים קרית ארבע ויפו את שש
 13 ואת אחימן ואת תלמי: ויעל משם אל יושבי רביר ושם רביר לפנים קרית ספר: 11
 14 ויאמר כלב אשר יפה את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה: 12
 15 וילכדה עתניאל בן קנו אחי כלב הקטן מסנו ויהן לו את עכסה בתי לאשה: 13
 16 ויהי בבואה ויסיתקה לשאל מאת אביה שדה ותצנח מעל החמור ויאמר לה
 17 כלב מה לך: ותאמר לו הבה לי ברכה כי ארציה הננב נתתני ונתת לי גלית
 18 מים ויהן לה כלב את גלית עלית ואת גלית התחית:
 19 ויחבב הקני חיתן משה עליה מעיר התמרים את בני יהודה מדבר 16
 20 ערד¹⁶: וילך וישב את העמלקי: וילך יהודה את שמעון אחיו ויפו את הכנעני
 21 ויטב צפת ויחרימו אותה ויקרא את שם העיר קרמה: וילכד יהודה את עזה ואת
 22 גבולה ואת אשקלון ואת גבולה ואת עקרון ואת גבולה: ויהי יהוה את יהודה
 23 ויירש את ההר כי לא יכל להוריש את יושבי העמק כי רכב ברזל להם:
 24 ויהנו לכלב את קרון כאשר דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק:
 25 ואת היבוס וישוב ירושלם לא הורישו בני בנימן וישב היבוס את בני בנימן
 26 בירושלם עד היום הזה:
 27 ויעלו בית יוסף גם הם ביתאל ויהוה עמם: ויתירו בית יוסף בביתאל ושם
 28 העיר לפנים לזו: ויראו השומרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את
 29 מבוא העיר ועשינו עמך חסד: ויקראם את מבוא העיר ויפו את העיר לפי חרב
 30 ואת האיש ואת כל משפחתו שלהו: וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא
 31 שמה לזו הוא שמה עד היום הזה: ולא הוריש מנישה את בית ששן ואת בנותיה
 32 ואת תענך ואת בנותיה ואת יושבי דאר ואת בנותיה ואת יושבי יבלעם
 33 ואת בנותיה ואת יושבי מגדו ואת בנותיה ויואל הכנעני לשבת בארץ הזאת:

דרכי יהוה ללכת כם כאשר שמרו אבותם אם לא: וינח יהוה את הגוים האלה 2,23
לבלתי הורישם מִדָּר וְלֹא נָתַנְם בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ:

וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֵנִיחַ יְהוָה לְנַסּוֹת כִּם אֶת יִשְׂרָאֵל אֲתָּ כֹּל אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ 3,א
אֶת כָּל מַלְחָמוֹת כְּנָעַן: רַק לְמַעַן - דָּרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלַמְדָם מַלְחָמָה רַק אֲשֶׁר 5
לְפָנֵים לֹא יָדְעוּם: חֲמֶשֶׁת סָרְנֵי פְלִשְׁתִּים וְכָל הַכְּנַעֲנִי וְהַצִּידֹנִי וְהַחִתִּי וְיֹשֵׁב הַר 3
הַלְבָנוֹן מִהָר בְּעַל הַרְמֹן עַד לְבֹא חֶמֶת: וַיְהִי לְנַסּוֹת כִּם אֶת יִשְׂרָאֵל לְדַעַת 4
הַיִּשְׁמַעוּ אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבוּ ה 5
בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִזִּי וְהַיְבוּסִי: וַיִּקְחוּ אֶת בְּנוֹתֵיהֶם לָהֶם 6
לְנָשִׁים וְאֵת בְּנוֹתֵיהֶם נָתַנוּ לְבָנֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם: 10

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּשְׁכַּחוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ 7
אֶת הַבַּעֲלִים וְאֵת הָאֲשֵׁרוֹת: וַיַּחַל אֶף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכַרם בְּיַד כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים 8
מֶלֶךְ אֲרָם נְהָרִים וַיַּעֲבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים שִׁמְזֵה שְׁנַיִם: וַיִּזְעַקוּ בְנֵי 15
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה וַיִּקָּם יְהוָה מוֹשִׁיעַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעֵם אֶת עֲתָנִיאֵל בֶּן קָנֹז אֲחִי 1
כָּלֵב הַקָּטָן מִמֶּנּוּ: וַתְּהִי עֲלֵיו רוּחַ יְהוָה וַיִּשְׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא לְמַלְחָמָה וַיִּתֵּן 1
יְהוָה בְּיָדוֹ אֶת כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים מֶלֶךְ אֲרָם וַתַּעַז יָדוֹ עַל כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים: וַתִּשְׁקַם 11
הָאָרֶץ אַרְבַּעִים שָׁנָה

20

וַיִּמַּת עֲתָנִיאֵל בֶּן קָנֹז: וַיִּוָּסֵיפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּחְזַק 12
יְהוָה אֶת עֲגָלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב עַל יִשְׂרָאֵל עַל כִּי עָשׂוּ אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וַיֹּאסֶף 13
אֱלֹוֹ אֶת בְּנֵי עַמּוֹן וְעַמְלָק וַיִּלְךְ וַיִּדֹּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּירֶשׁ- אֶת עִיר הַתְּמָרִים: וַיַּעֲבְדוּ 14
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲגָלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה: וַיִּזְעַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל 25
יְהוָה וַיִּקָּם יְהוָה לָהֶם מוֹשִׁיעַ אֶת אֶהוֹד בֶּן גֵּרָא בֶּן הַיְמִינִי אִישׁ אֲשֶׁר יָד יָמִינוֹ 1
וַיִּשְׁלַחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיָדוֹ מִנְחָה לְעֲגָלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב: וַיַּעַשׂ לוֹ אֶהוֹד חֶרֶב וְלָהּ שְׁנֵי 16
פְּיּוֹת נֶמֶד אֲרָבָה וַיַּחַנֵּן אוֹתָהּ מִתַּחַת לְמַדְיָו עַל יַרְדֵּן יְמִינוֹ: וַיִּקְרַב אֶת הַמִּנְחָה 17
לְעֲגָלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב []: וַיְהִי כֹאֲשֶׁר כָּלָה לְהַקְרִיב אֶת הַמִּנְחָה וַיִּשְׁלַח אֶת הָעַם 18
נְיֹשָׁאֵי הַמִּנְחָה: וְהוּא שָׁב מִן הַפְּסִילִים אֲשֶׁר אֶת הַגִּלְגַּל וַיֹּאמֶר דַּבֵּר סֵתֵר לִי 30
אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הֵם וַיֵּצְאוּ מֵעֲלֵיו כָּל הָעוֹמְדִים עֲלָיו: וְאֶהוֹד בָּא אֱלֹוֹ וְהוּא 1
וַיֹּשֵׁב בְּעֵלִית הַמְּקָרָה אֲשֶׁר לוֹ לְבָדוֹ וַיֹּאמֶר אֶהוֹד דַּבֵּר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיִּקָּם 1
מֵעַל הַכְּפָא: וַיִּשְׁלַח אֶהוֹד אֶת יָד שְׁמָאלוֹ וַיִּקַּח אֶת הַחֶרֶב מֵעַל יַרְדֵּן יְמִינוֹ וַיִּתְקַעָהּ 21
בְּכַסְּנוֹ: וַיָּבֵא גַם הַנְּצֵב אַחַר הַלְּהָב וַיִּסְגֵּר הַחֶלֶב בְּעַד הַלְּהָב- [א]: כִּי לֹא שִׁלַּף 22
הַחֶרֶב מִכַּסְּנוֹ: וַיֵּצֵא אֶהוֹד וַיִּמְקַדְרוּנָהּ וַיִּסְגֵּר דְּלָתוֹת הָעֲלִיָּה בְּעָדוֹ: וְהוּא יֵצֵא 24,23
וַיַּעֲבְדוּ בָאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה דְלָתוֹת הָעֲלִיָּה נִעְוָלוֹת וַיֹּאמְרוּ אַךְ מִי־יָד הוּא אֶת 1
רַגְלָיו בְּהָרֵד הַמְּקָרָה: וַיִּחַלוּ עַד כּוֹשׁ וְהִנֵּה אֵינָנו פּוֹתָחַ דְּלָתוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ כה
אֶת הַמְּקָתָח וַיִּפְתְּחוּ וְהִנֵּה אֲדָנֵיהֶם נֹזֵפֵל אֶרְצָה מֵת: וְאֶהוֹד נִמְלֵט עַד הַתְּמָהֶמָּה 26
וְהוּא עָבַר אֶת הַפְּסִילִים וַיִּמְלֵט הַשְּׁעִירָתָה: וַיְהִי כְּבֹאוֹ וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפָר בְּהָר אַפְרַיִם 27
וַיִּרְדּוּ עַמּוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָהָר וְהוּא לְפָנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַד-וּ אַחֲרַי כִּי נָתַן 40
יְהוָה אֶת אֲזִיבֵיכֶם אֶת מוֹאָב בְּיַדְכֶם וַיִּרְדּוּ אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן
לְמוֹאָב וְלֹא נָתַנוּ אִישׁ לְעֵבֵר: וַיָּבֹאוּ אֶת מוֹאָב בַּעַת הַהוּא כַּעֲשָׂרַת אֲלָפִים אִישׁ 29

I,29.28 ויהי כי חזק ישראל וישם את הכנעני למם והוריש לא הורישו: ואפרים לא הוריש את הכנעני הוישב בנזר וישב הכנעני בקרבו בנזר:

5 זבולין לא הוריש את יושבי קָטְרוֹן ואת יושבי נְהַלל וישב הכנעני בקרבו
31 ויהיו למם: אֶשֶׁר לא הוריש את יושבי עֵבוֹ ואת יושבי צִדּוֹן ואת אהלב ואת
32 אבוֹב ואת תְּלֵבָה ואת אֶפֶיק ואת רחוב: וישב האֲשֵׁרִי בקרב הכנעני וישבי הארץ 5
33 כי לא הורישו: נפתלי לא הוריש את יושבי בית שמש ואת יושבי בית עֵגְתָּ
וישב בקרב הכנעני וישבי הארץ וישבי בית שמש ובית עֵגְתָּ היו להם
למם:

34 וילחצו האמרי את בני דן ההרה כי לא נתנו לרדת לעמק: ויואל האמרי
לשבת בהר חרם באֶלְיוֹן ובשעֲלָבִים ותכבד יד בית יוסף והיו להם למם: 10
36 וגבול האֲדָמִי ממעלה עֶקְרָבִים הסלע ומעלה:

2,א ויעל מלאך יהוה מן הגלגל אל בֵּית־אֵל ויאמר * * * ויאעלה אתכם ממצרים
ואביא אתכם אל הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם ואמר לא אפר בריתי אתכם
לעולם: ואתם לא תכרתו ברית ליושבי הארץ הזאת מזבחותיהם התצון ולא 15
3 שמעתם בקולי מה זאת עשיתם: וגם אמרתי לא אגֹדֵשׁ אותם מפניכם והיו לכם
4 לצֹרִים ואלהיהם יהיו לכם למוקש: ויהי כדבר מלאך יהוה את הדברים האלה
ה אל כל בני ישראל וישאו העם את קולם ויבכו: ויקראו שם המקום ההוא בכים
ויזכרו שם ליהוה:

20

6 וישלח יהושע את העם וילכו בני ישראל איש לנחלתו לרשת את הארץ:
7 ויעברו העם את יהוה כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי
8 יהושע אשר ראו את כל מעשה יהוה הגדול אשר עשה לישראל: וימת יהושע 25
9 בן נון עֶבֶד יהוה בן מאה ועשר שנים: ויקברו אותו בגבול נחלתו בתְּמַנַת חָרֶם
בהר אפרים מִצְפּוֹן להר נעש: וגם כל הדור ההוא נאספו אל אבותיו ויקם דוד
אחר אחריהם אשר לא ידעו את יהוה וגם את המעשה אשר עשה לישראל:
12.11 ויעשו בני ישראל את הרע בעיני יהוה ויעבדו את הבעלים: ויעובו את
30 יהוה אלהי אבותם המוציא אותם מארץ מצרים וילכו אחרי אלהים אחרים מאלהי
13 העמים אשר סביבותיהם וישתחוו להם ויכעיסו את יהוה: ויעובו את יהוה
ויקטרו לבעל ולעשתרת:
14 ויחר אף יהוה בישראל ויהנם ביד שופטים וישפו אותם וימכרם ביד אויביהם
15 מסביב ולא יכלו עוד לעמד לפני אויביהם: בכל אשר יצאו יד יהוה היתה בם
16 לרעה כאשר דבר יהוה וכאשר נשבע יהוה להם ויצר להם מאד: ויקם יהוה 35
17 שופטים ויושעו מיד שופטיהם: וגם אל שופטיהם לא שמעו כי זנו אחרי
אלהים אחרים וישתחוו להם סדו מִקֵּד מן הדרך אשר הלכו אבותם לשמע מצוֹת
18 יהוה לא עשו כן: וכי הקים יהוה להם שופטים והיה יהוה עם השופט
והושיעם מיד אויביהם כל ימי השופט כי ינחם יהוה מנאקתם מפני להצניחם
19 ודוּחִיקָהֶם: והיה כמות השופט ישובו והשתחוּוּ מֵאֲבוֹתָם ללכת אחרי אלהים 40
אחרים לעבדם ולהשתחוו להם לא הפילו ממעלליהם ומדרכם הקשה:
20 ויחר אף יהוה בישראל ויאמר יען אשר עברו הנני הוה את בריתי אשר
21 צויתי את אבותם ולא שמעו לקולי: גם אני לא אוסיף להוריש איש מפניהם מן
22 הגוים אשר עזב יהושע וימת: למען נסות בם את ישראל השופטים הם את

5.17 אומר ליהוה אלהי ישראל: יהוה בצאתך משעיר כצעדך משרדה אדום ארץ רעשה גם שמים גמזנו גם עבים נטפו מים: ה הרים נולו מפני יהוה^א מפני יהוה אלהי ישראל: 6 בימי שמגר בן ענת בימי יעל חדלו יאךחות והולכי נתיבות ילכו * עקלקלות: 7 חדלו ופרונו; בישראל * * * חדלו עד שנקתי דבורה שקמתי אם בישראל: 8 מן אם יראה ורמת בארבעים אלף בישראל: 9 לבי לחוקקי ישראל המתנדכים בעם ברכו יהוה: י רוכבי אתונות צחרות יושבי על ימדין; והולכי על דרך 11 [ושוחו: שם יתנו צדקות יהוה צדקות ופרונו בישראל או ירדו לשערים עם יהוה: 12 עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר קום ברק ושבה שְׁבִיךָ בן אבינעם: 13 או יָרַד יִשְׂרָאֵל^{2,3} כִּאֲדוּרִים יַעֲם יְהוָה יָרַד לִי-וּ כְּנַפְרִים: 14 . . . אַפְרַיִם בְּנִימִן מני מביר ירדו מחוקקים ומזבולן מושכים בשבט סוּפְרִי: 15 וְשַׁרְיִי יִשְׁכַּב עִם דְּבוּרָה וּנְפַתְלִי יִכּוּן בְּרַק בְּעַמֵּק שְׁלַח בְּרַנְלִי בַּפְלָגוֹת רְאוּבֵן גְּדָלִים חֲקָרִי לִב: 16 למה ישבת בין המְשַׁפְּתִים לשמע שרקות עדרים *

5 וְלָעֵד בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכַן וְדָן לְמֹה יְגוּר אֲנִיּוֹת אֲשֶׁר יֹשֵׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מְפָרְצֵי יֹשְׁבֵי-ן: 18 זְבֻלָּן עִם תְּרַף נִפְשׁוֹ לְמוֹת וּנְפַתְלִי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֵה: 19 בְּאוֹ מַלְכִים נִלְחָמוּ אוֹ נִלְחָמוּ מַלְכֵי כְּנָעַן בְּתַעֲנֵךְ עַל מִי מְגִדוֹ 10 קָצַע כֶּסֶף לֹא לִקְחוּ: 20 מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים מִמְּסֻלּוֹתֵם נִלְחָמוּ עִם סִיסְרָא: 21 נָחַל קִישׁוֹן גִּרְפָּם נָחַל יַקְדּוּמִים; נָחַל קִישׁוֹן יִתְדַרְכִּי גַּפְשֵׁי עוֹן: 15 22 אוֹ יְהִלְמוּ עֲקֵבֵי סוֹם מִקְדֵּהוֹת דְּהָרוֹת אֲבִירוֹן: 23 אִירוֹ מְרוֹז אִמְרֵ מֶלֶךְ יְהוָה אִירוֹ אֲרוֹר יְיֹשִׁיבֶיהָ 20 כִּי לֹא בָּאוּ לְעֹזֶרֶת יְהוָה לְעֹזֶרֶת יְהוָה כְּנַפְרִים: 24 תִּבְרַךְ מְנַשִּׁים יַעֲלֵם⁸ מְנַשִּׁים בְּאֵהֶל תִּבְרַךְ: 25 כֹּה מִים שָׂאֵל חֶלֶב נִתְּנָה בְּסַפֵּל אֲדוּרִים הַקְּרִיבָה הַקָּמָה: 26 יְדָה לִיתֵד תִּשְׁלַחְקָהּ וַיְמִינָה לִיהֲלֹמוֹת עַמְלִים; וְהִלְמָה² מִחֻקָּה רֵאשׁוֹ וּמַחְצָה וּחִלְפָה רִקְתּוּ: 30 27 בֵּין רְנַלְיָה כְּרַע נָפַל שֶׁבֶב * בְּאֲשֶׁר כְּרַע שֵׁם נָפַל שְׂדוּד: 28 בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וּתִיַּבְבִּי אִם סִיסְרָא בְּעַד הָאָשָׁנָב 35 מְדוּעַ בּוֹיָשֵׁשׁ רִכְבוֹ לְבוֹא מְדוּעַ אָתְרוּ פַעְמֵי מִרְכַּבוֹתָיו: 29 חֲכָמוֹת שְׂרוּתֶיהָ תַעֲנִי-נָה אֶף-יֵהוּא תִשׁוּב אִמְרֶיהָ לָהּ: ל הֲלֹא יִמְצְאוּ יִחְלְקוּ שְׁלָל רַחֵם רַחֲמָתִים לְרֹאשׁ גֹּבַר 40 שְׁלָל צְבָעִים לְסִיסְרָא * רַקְמָה * רַקְמָתִים לְצֹנְאֵרֵי

26 (7) סיסרא • 24 (3) אשת חבר הקיני • 5ה זה סיני

3.ל כל שֶׁמֶן וְכָל אִישׁ חֵיל וְלֹא נִמְלֵט אִישׁ: וְתִכְנַע מוֹאב בְּיוֹם הַהוּא תַּחַת יַד יִשְׂרָאֵל
וְתִשְׁקַט הָאָרֶץ שְׁמוֹנִים שָׁנָה:

31 וְאַחֲרָיו הָיָה שְׁמֹנֶה בָּן עֵנָת וַיְדַבֵּר אֶת פְּלִשְׁתִּים שֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ בְּמִלְמַד הַבְּקָר
וַיִּוֹשַׁע נָם הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל:

5

- 4.2.א וַיִּוְסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַאֲהוּד מִתּ: וַיִּמְכְּרוּ יְהוָה בַּיָּד
וַיְבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן אֲשֶׁר מֶלֶךְ כַּחצוֹר וְשָׂר צִבְאוֹ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בְּתַרְשֵׁת הַנְּגִיבִים:
3 וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה כִּי תִשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בְּרוּל לוֹ וְהוּא לַחֲזִין אֶת בְּנֵי
4 יִשְׂרָאֵל בְּתֹקָה עֲשָׂרִים שָׁנָה: וְדַבּוּרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֲשֶׁת לַפִּדּוֹת הָיָה יִשְׁפֹּטָה
ה אֶת יִשְׂרָאֵל בַּעַת הַהוּא: וְהָיָה יוֹשֵׁבֵת תַּחַת הַמֶּר דַּבּוּרָה בֵּין הַרְמָה וּבֵין בֵּית־אֵל
6 בְּהַר אֲפְרַיִם וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפָּט: וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרַק בֶּן אֲבִינֵעָם
מִקְדָּשׁ נִפְתָּלִי וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ וּמִשְׁבַּת בְּהַר תְּבוֹר
7 וּלְקַחַת עִמָּךְ עֲשָׂרַת אֲלָפִים אִישׁ מִכְּנֵי נִפְתָּלִי וּמִכְּנֵי זְבֻלֹן: וּמִשְׁבַּתִּי אֲלִיךָ אֵל נְהַל
8 קִישׁוֹן אֶת סִיסְרָא שָׂר צִבָּא יְבִין וְאֶת רֶכְבוֹ וְאֶת הַמוֹנֵי וּנְתַתִּיהוּ בַיָּד: וַיֹּאמֶר
9 אֵלֶיהָ בָּרַק אִם תִּלְכִּי עִמִּי וְהִלַּכְתִּי וְאִם לֹא תִלְכִּי עִמִּי לֹא אֲלִיךָ: וַתֹּאמֶר הַלֵּךְ
אֲלֶיךָ עִמָּךְ אֲפִס כִּי לֹא תִהְיֶה תִּפְאָרְתְּךָ עַל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ כִּי בַיָּד אִשָּׁה
י יִמְכַר יְהוָה אֶת סִיסְרָא וְתִקַּם דַּבּוּרָה וְתִלְכֶךָ עִם בָּרַק קְדָשָׁה: וַיִּזְעַק בָּרַק אֶת זְבֻלֹן
11 וְאֶת נִפְתָּלִי קְדָשָׁה וַיַּעַל בְּרַגְלָיו עֲשָׂרַת אֲלָפִים אִישׁ וְתַעַל עִמּוֹ דַּבּוּרָה: וְחִבְרָה
20 הַקִּינִי נִפְרַד מִקֵּץ מִכְּנֵי חֲבָתָן מֹשֶׁה וַיֵּט אֲהֵלוֹ עַד צֻלּוֹן בְּצַעֲנִים אֲשֶׁר אֶת
קְדָשׁ: וַיִּגִּידוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָרַק בֶּן אֲבִינֵעָם הֵר תְּבוֹר: וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת כָּל
13.12 רֶכְבוֹ תִשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בְּרוּל וְאֶת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִתַּרְשֵׁת הַנְּגִיבִים אֶל נְהַל
14 קִישׁוֹן: וַתֹּאמֶר דַּבּוּרָה אֵל בָּרַק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת סִיסְרָא
25 בַּיָּד הֲלֹא יְהוָה יֵצֵא לְפָנֶיךָ וַיִּירַד בָּרַק מֵהַר תְּבוֹר וְעֲשָׂרַת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו:
וַיִּהְיֶה יְהוָה אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הַרְכָב וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה לִפְנֵי בָרַק וַיִּירַד סִיסְרָא
16 מֵעַל הַמְּרֻכְבָּה וַיִּגַּם בְּרַגְלָיו: וּבָרַק רָדַף אַחֲרָיו הַרְכָב וְאַחֲרָיו הַמַּחֲנֶה עַד תַּרְשֵׁת
17 הַנְּגִיבִים וַיַּפֵּל כָּל מַחֲנֶה סִיסְרָא לְפִי חֶרֶב לֹא נִשְׁאָר עַד אַחַד: וּסִיסְרָא גַם בְּרַגְלָיו
אֶל אֶהֱלָ יַעֲלֵ אֲשֶׁת חֶבֶר הַקִּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יְבִין מֶלֶךְ הַחֲצוֹר וּבֵין בֵּית הַחֶבֶר
18 הַקִּינִי: וַתֵּצֵא יַעֲלֵ לְקִרְיַת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲרָנִי סוּרָה אֵלַי אֵל תִּירָא
19 וַיִּסַּר אֵלֶיהָ הָאֵהֱלָה וְתִכְסְּהוּ בְּשִׂמְכָה: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מֵעַם מוֹם כִּי
כ צִיָּאתִי וְתִפְתַּח אֶת גַּאֲזֵי הַחֶלֶב וְתִשְׁקְהוּ וְתִכְסְּהוּ: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עַמְדִּי פְתַח
21 הָאֵהֱלָ וְהָיָה אִם אִישׁ יָבֹא וְשָׁאַלְךָ וְאָמַר הֵישׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אֵין: וְתִקַּח יַעֲלֵ
אֶת חֶבֶר אֶת יָתֵד הָאֵהֱלָ וְתִשָּׂם אֶת הַמַּקְבֵּת בַּיָּד וְתִכְבֵּי־אֵלָיו בְּלִיט וְתִתְקַע
22 אֶת הַיָּתֵד בְּרַקְתּוֹ וְתִצַּנֵּחַ בָּאָרֶץ וְהוּא נִרְדָּם יִן־עַף וַיִּמַּת: וְהִנֵּה בָרַק רִדְדָף אֶת
35 סִיסְרָא וַתֵּצֵא יַעֲלֵ לְקִרְיַתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ לְךָ וְאַרְאֶךָ אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה מִבְּקָשׁ
23 וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וְהִנֵּה סִיסְרָא נֹזֵפֵל מִתּ וְהַיָּתֵד בְּרַקְתּוֹ: וַיִּכְנַע אֱלֹהִים בְּיוֹם הַהוּא אֶת
24 יְבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְתִלְכֶךָ יַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַלּוֹךְ וְקָשָׁה עַל יְבִין מֶלֶךְ
כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יְבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן:

40

5.א וְהָיָה דַּבּוּרָה זְכָרָה בֶּן אֲבִינֵעָם בְּיוֹם הַהוּא לֵאמֹר:

2 בַּפְּלַע פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל
בַּהֲתַנְדָּב עִם בְּרַכּוֹ יְהוָה:

5.3 שְׁמַעְנוּ מַלְכִּים הָאוֹיְבוֹת רִאשׁוֹנִים
אֲנִכִּי לִיהוָה אֲנִכִּי אֲשִׁירָה

- וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקְשׂוּ וַיִּבְרְשׂוּ בְּנֵי נִדְעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ 6,29
 עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמְרוּ אֲנֹשֵׁי הָעִיר אֶל יוֹאֵשׁ הֲצֵא אֶת בְּנֶךָ וּיְמַחֵ כִּי נִתְּנָן אֶת ל
 מִזְבַּח הַבַּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו: וַיֹּאמֶר יוֹאֵשׁ לְכָל אִשָּׁר עִמְדוּ עָלָיו 31
 הָאֲתָם תְּרִיבוּן לְבַעַל אִם אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן אִיתּוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוֹמַת עַד הַבֶּקֶר אִם
 אֱלֹהִים הוּא יִרְבֵּ לֹ: וַיִּקְרָא לוֹ בַּיּוֹם הַהוּא יִרְבַּעַל לְאֹמֶר יִרְבֵּ בֹ הַבַּעַל כִּי נִתְּנָן 32
 אֶת מִזְבְּחוֹ:
- וְכָל מִדְּיָן וְעַמְלָק וּבְנֵי קָדָם נֹאסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעֲבְרוּ וַיַּחֲנוּ בְּעַמְקֵי יִזְרְעֵאל: רוּחַ 34,33
 יְהוָה לָבְשָׁה אֶת נִדְעוֹן וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפָר וַיִּזְעַק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו: וּמַלְאכִים שָׁלַח בְּכָל ל
 מְנַשָּׁה וַיִּזְעַק גַּם הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאכִים שָׁלַח בְּאֲשֶׁר וּבִזְבוּלָן וּבְנַפְתָּלַי וַיַּעֲלוּ 10
 לְקִרְיָתָם:
- וַיֹּאמֶר נִדְעוֹן אֶל הָאֱלֹהִים אִם יִשְׁׁךְ מוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: 36
 הֲנֵה אֲנֹכִי מַצִּיג אֶת גְּזַת הַצֹּמֵר בְּגֵרֶן אִם טַל יִהְיֶה עַל הַגְּזָה לְבָדָה וְעַל כָּל הָאָרֶץ 37
 חָרֵב וַיִּדְעֵתִי כִּי תוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וַיְהִי כֵן וַיִּשְׁכַּם מִמַּחְרַת 38
 וַיִּזְרַק אֶת הַגְּזָה וַיִּמְיֵן מִלְּמֶנֶה הַגְּזָה מִלֵּא הַסֶּפֶל מִים: וַיֹּאמֶר נִדְעוֹן אֶל הָאֱלֹהִים 39
 אֵל יָחַר אַפְּךָ בִּי וְאֶדְכַּרְתָּ אֶת הַפְּעַם אֲנִסָּה נֹא רַק הַפְּעַם בְּגִזָּה יְהִי נֹא חָרֵב עַל 15
 הַגְּזָה לְבָדָה וְעַל כָּל הָאָרֶץ יִהְיֶה טַל: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים כֵּן בְּלִילָה הַהוּא וַיְהִי חָרֵב מ
 יַעַל הַגְּזָה לְבָדָה וְעַל כָּל הָאָרֶץ יִהְיֶה טַל:
- וַיִּשְׁכַּם יִרְבַּעַל הוּא נִדְעוֹן וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּחֲנוּ עַל עֵין חֶרֶד וּמַחְנֵה 7,א
 מִדְּיָן הִיָּה מִצְפּוֹן לְיַבְקַעַת הַמּוֹרָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל נִדְעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר 2
 אִתְּךָ מִתַּתִּי אֶת מִדְּיָן בְּיָדִים פָּן יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לְאֹמֶר יָדִי הוֹשִׁיעָה לִּי: וַעֲתָה 3
 קִרָּא נֹא בְּאוֹנֵי הָעָם לְאֹמֶר מִי יִדָּא וְהָרַד יִשָּׁב וַיִּשָּׁב מִן 4
 הָעָם עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם אֲלָף וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים נִשְׂאָרוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל נִדְעוֹן עוֹד הָעָם 4
 רַב הוֹרֵד אוֹתָם אֶל הַמַּיִם וְאֶצְרַפְנוּ לָךְ שֵׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אֹמֵר אֲלֶיךָ זֶה יִלְךְ אִתְּךָ
 הוּא יִלְךְ אִתְּךָ וְכָל אֲשֶׁר אֹמֵר אֲלֶיךָ זֶה לֹא יִלְךְ עִמָּךְ הוּא לֹא יִלְךְ: וַיּוֹרֵד אֶת ה
 הָעָם אֶל הַמַּיִם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל נִדְעוֹן כָּל אֲשֶׁר יִלַּק בְּלִשְׁוֹנוֹ מִן הַמַּיִם כְּאֲשֶׁר יִלַּק 25
 הַכֹּלֵב תִּצְיַג אוֹתוֹ לְבַד וְכָל אֲשֶׁר יִכְרַע עַל בְּרַכְוֵי לְשִׁתוֹת -תִּצְיַג אוֹתוֹ לְבַד־: 6
 וַיְהִי מִסְפַּר הַמַּלְאָקִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכָל יְתֵר הָעָם כָּרְעוּ עַל בְּרַכְוֵיהֶם לְשִׁתוֹת 6
 מִים [2]: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל נִדְעוֹן בְּשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמַּלְאָקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם 7
 וְנִתַּתִּי אֶת מִדְּיָן בְּיָדְךָ וְכָל הָעָם יִלְכּוּ אִישׁ לְמַקְוֹמוֹ: וַיִּקְחוּ אֶת כִּי־דֵי הָעָם בְּיָדָם 8
 וְזֹאת שׁוֹפְרֵיהֶם וְזֹאת כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל שָׁלַח אִישׁ לְאֵהָלוֹ וּבְשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ 30
 הַחֲזִיק וּמַחְנֵה מִדְּיָן הִיָּה לוֹ מִתַּחַת בְּעַמְקֵי:
- וַיְהִי בְּלִילָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה קוּם רַד בְּמַחְנֵה כִּי נִתַּתִּיו בְּיָדְךָ: וְאִם 9
 יִרָּא אֶתְהָ לְרֹדֶת רַד אֶתְהָ וּפְרָה נַעֲרָךְ אֶל הַמַּחְנֵה: וּשְׁמַעַת מַה יִּבְרְכוּ וְאַחַר 11
 תְּהוֹקֵנָה יִדְּךָ וַיִּרְדֵּת בְּמַחְנֵה וַיִּרַד הוּא וּפְרָה נַעֲרוֹ אֶל קַצֵּה הַחֲמִשִּׁים אֲשֶׁר
 בְּמַחְנֵה: וּמִדְּיָן וְעַמְלָק וְכָל בְּנֵי קָדָם נִיגְּלִים בְּעַמְקֵי פְּאָרְבָּה לְרַב וּלְנַמְלִיהֶם אֵין 35
 מִסְפָּר כְּחוֹל שֶׁעַל שַׁפַּת הַיָּם לְרַב: וַיִּכָּא נִדְעוֹן וְהֵנָּה אִישׁ מִסְפָּר לְרַעְהוֹ חֲלוֹם 13
 וַיֹּאמֶר הֲנֵה חֲלוֹם הַלְמַתִּי וְהֵנָּה צִלְמִי לֶחֶם שְׁעָרִים מִתְּהַפֵּךְ בְּמַחְנֵה מִדְּיָן וַיִּכָּא
 עַד הָאֵהָל וַיִּבְהוֹז וַיִּהַפְּכֵהוּ לְמַעֲלָה: וַיַּעַן רַעְהוֹ וַיֹּאמֶר אֵין זֹאת בְּלַתִּי אִם חָרֵב 14
 נִדְעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִתְּנָן הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת מִדְּיָן וְזֹאת כָּל הַמַּחְנֵה: וַיְהִי 10
 כִּשְׁמַעַת נִדְעוֹן אֶת מִסְפַּר הַחֲלוֹם וְזֹאת שִׁבְרוּ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשָּׁב אֶל מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
 קוּמוּ כִּי נִתְּנָן יְהוָה בְּיָדְכֶם אֶת מַחְנֵה מִדְּיָן:

ואוהביך- כצאת השמש כנברתו

5,31 כן יאברו כל אויביך יהוה

ותשקט הארץ ארבעים שנה:

5

- 6,2, א ויעשו בני ישראל הרע בעיני יהוה ויהנם יהוה ביד מדין שבע שנים: ותעז
 יד מדין על ישראל מפני מדין עשו להם בני ישראל את המנהרות אשר בהרים
 3 ואת המצרות ואת המצדות: והיה אם זרע ישראל ועלה מדין ועמלק ובני קדם
 4 ועלו עליו: ויחנו עליהם וישחיתו את יבול הארץ עד בואך עזה ולא ישאירו
 ה מקיה בישראל ושה ושור וחמור: כי הם ומקניהם יעלו ואהליהם ייבאו כדי
 6 יהרבה לרב ולהם ולנמליהם אין מסבר ויבאו בארץ לשחתה: ויבול ישראל מאד
 7 מפני מדין ויועקו בני ישראל אל יהוה: ויהי כי ועקו בני ישראל אל יהוה על
 8 אדות מדין: וישלח יהוה איש נביא אל בני ישראל ויאמר להם כה אמר יהוה
 9 אלהי ישראל אנכי העליתי אתכם ממצרים ואוציא אתכם מבית עבדים: ואציל
 אתכם מיד מצרים ומיד כל לוחצים ואגרש אותם מפניכם ואתנה לכם את
 ארצם: ואמרה לכם אני יהוה אלהיכם לא תיראו את אלהי האמרי אשר אתם
 יושבים בארצם ולא שמעתם בקולי:
 11 ויבא מלאך יהוה וישב תחת האלה אשר בעפרה אשר ליוזאש אבי העזרי
 12 ונדעון בנו חיבט חטים בנת להנים מפני מדין: וירא אליו מלאך יהוה ויאמר
 13 אליו יהוה עמך נבור החיל: ויאמר אליו נדעון בי אדני ויש יהוה עמנו ולמה
 מצאתנו כל זאת ואיך כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים
 14 העלנו יהוה ועתה נטשנו יהוה ויהננו בכף מדין: ויפן אליו יהוה ויאמר לך
 15 ככהך זה והושעת את ישראל מכף מדין הלא שלחתני: ויאמר אליו בי אדני
 16 כמה אושיע את ישראל הנה אלפי הדל במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי: ויאמר
 17 אליו יהוה כי אהיה עמך והבית את מדין כאיש אחד: ויאמר אליו אם נא
 18 מצאתי חן בעיניך ועשית לי אות שאמרת המדבר עמי: אל נא תמש מזה עד
 בואי אליך והוצאתי את מנחתי והנחתי לפניך ויאמר אנכי אשב עד שובך:
 19 ונדעון בא ויעש נדי עים ואיפת קמה מצות הבשר שם בסל והמרק שם בפרור
 20 ויוצא אליו אל תחת האלה וינש: ויאמר אליו מלאך יהוה קח את הבשר ואת
 21 המצות והנח אל הסלע הלז ואת המרק שפך ויעש כן: וישלח מלאך יהוה את
 קנה המשענת אשר בידו ויגע בבשר ובמצות ותעל האש מן הצור ותאכל את
 22 הבשר ואת המצות ומלאך יהוה הלך מעיניו: וירא נדעון כי מלאך יהוה הוא
 23 ויאמר נדעון אהה אדני יהוה כי על כן ראיתי מלאך יהוה פנים אל פנים:
 24,23 ויאמר לו יהוה שלום לך אל תירא לא תמות: ויבן שם נדעון מזבח ליהוה
 ויקרא לו יהוה שלום עד היום הזה עודנו בעפרת אבי העזרי:
 כה והיו כלילה ההוא ויאמר לו יהוה קח את הפר השמן אשר לאביך . . .
 והרפת את מזבח הבעל אשר לאביך ואת האשרה אשר עליו
 26 תברת: ובנית מזבח ליהוה אלהיך על ראש המעוזה במערכה ולקחת את
 27 הפר השמן והעלית עליה בעצי האשרה אשר תכרת: ויקח נדעון עשרה אנשים
 מעבדיו ויעש כאשר דבר אליו יהוה והיה כאשר ירא את בית אביו ואת אנשי
 28 העיר מעשות יומם ויעש לילה: וישכימו אנשי העיר בפקד והנה גתין מזבח
 הבעל והאשרה אשר עליו ברתה ואת הפר השמן העלה על המזבח הבנוי:

- 8,21 ויאמר זבח וצלמנע קום אתה ופגע בנו כי כאיש גבורתו ויקם גדעון ויהרג את 8,21
 זבח ואת צלמנע ויקח את השהרנים אשר בצנארי נמליהם:
 ויאמרו איש ישראל אל גדעון משל בנו גם אתה גם בנד נם בן בנד כי 22
 הושעתנו מיד מדין: ויאמר אליהם גדעון לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם 23
 יהוה ימשל בכם: 5
 ויאמר אליהם גדעון אישאלה מכם שאלה ותנו לי איש נזם שללו כי נזמי 24
 זהב להם כי ישמעאלים הם: ויאמרו נתון נתון ויפרשו את השמלה וישליכו שמה 25
 איש נזם שללו: והיה משקל נזמי הזהב אשר שאל אלף ושבע מאות זהב לכד 26
 מן השהרנים והנטיפות וכנדי הארנמן שער מלכי מדין ולכד מן הענקות אשר 10
 בצנארי נמליהם: ויעש אותו גדעון לאפוד ויצג אותו בעירו בעפרה ויונו כל ישראל 27
 אחריו שם והיה לגדעון ולכיתו למוקש: ויפגע מדין לפני בני ישראל ולא יספו 28
 לשאת ראשם והשקט הארץ ארבעים שנה בימי גדעון:
 וילך ירבעל בן יואש וישב בביתו: ולגדעון היו שבעים בנים ויצאי ירכו כי 29
 נשים רבות היו לו: ופילגשו אשר בשכם ילדה לו גם היא בן וישם את שמו 31
 אבימלך: וימת גדעון בן יואש בשכיבה טובה ויקבר ויקבר יואש אביו בעפרה: 15
 והיה כאשר מת גדעון וישבו בני ישראל ויונו אחרי הבעלים וישמו להם בעל 32
 ברית לאלהים: ולא זכרו בני ישראל את יהוה אלהיהם המציל אותם מיד כל 33
 אויביהם מסביב: ולא עשו חסד עם בית ירבעל ככל הטובה אשר עשה עם ישראל: לה 34
- 20
 וילך אבימלך בן ירבעל שקמה אל אחי אמו וירכר אליהם ואל כל משפחת 9,8
 בית אבי אמו לאמר: דברו נא באוני כל בעלי שקם מה טוב לכם המשל בכם 2
 שבעים איש כל בני ירבעל אם משל בכם איש אחד וזכרתם כי עצמכם ובשרכם 3
 אני: וידברו אחי אמו עליו באוני כל בעלי שקם את כל הדברים האלה ונט 3
 לבם אחרי אבימלך כי אמרו אחינו הוא: ויתנו לו שבעים כסף מבית בעל כרות 4
 וישכר בהם אבימלך אנשים ריקים ופוחים וילכו אחריו: ויבא בית אביו 5
 עפרתה ויהרג את אחיו בני ירבעל שבעים איש על אבן אחת ויותר יותם בן 6
 ירבעל הקטן כי נחבא: ויאספו כל בעלי שקם וכל בית מלוא וילכו וימליכו את 7
 אבימלך למלך עם אלון המצבה אשר בשכם: ויעידו ליותם וילך ויעמד 7
 בראש הר גרזים וישא קולו ויקרא ויאמר להם שמעו אלי בעלי שקם וישמע 30
 אליכם אלהים: הלוך הלכו העצים למשח עליהם מלך ויאמרו לצת מלכה עלינו: 8
 ויאמר להם הִצֵּת הִתְדַלְתִּי את דשני אשר ב-י יכבדו אלהים ואנשים והלכתי 9
 לנוע על העצים: ויאמרו העצים לתאנה לבי את מלכי עלינו: ותאמר להם 11
 התאנה הִתְדַלְתִּי את מתקי ואת תנובותי הטובה והלכתי לנוע על העצים: 11
 ויאמרו העצים לנפן לבי את מלכי עלינו: ותאמר להם הנפן הִתְדַלְתִּי את 13,12
 תירושי המשמח אלהים ואנשים והלכתי לנוע על העצים: ויאמרו כל העצים אל 14
 האָשֵׁד לך אתה מלך עלינו: ויאמר האמד אל העצים אם באמת אתם מושחים 15
 אותי למלך עליכם באו חסו בעלי ואם אין תצא אש מן האמד ותאכל את 16
 ארוי הלבנון: ועתה אם באמת ובתמים עשיתם ותמליכו את אבימלך ואם טובה 16
 עשיתם עם ירבעל ועם ביתו ואם כנמול ידיו עשיתם לו: אשר נלהם אבי עליכם 40
 וישלך את גפשו מנגד ויצל אתכם מיד מדין: ואתם קמתם על בית אבי היום 17
 ותהרגו את בניו שבעים איש על אבן אחת ותמליכו את אבימלך בן אמתו על 18

7,16 ויחץ את שלש מאות האישי שלשה ראשי ויהן שופרות ביד קלם וקדים
 17 ניקים ולפידים בתוך הקדים: ויאמר אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה אנכי
 18 בא בקצה המחנה והיה כאשר אעשה כן תעשון: ותקעתי בשופר אנכי וכל אשר
 אתי ותקעתם בשופרות גם אתם סביבות כל המחנה ואמרתם ליהוה ולנדעון:
 19 ויבא נדעון ומאה האישי אשר אתו בקצה המחנה ראש האשמרת התיכונה אך
 20 קקם הקימו את השומרים ויתקעו בשופרות ונפוץ הקדים אשר בידם: ויתקעו
 שלשת הראשים בשופרות וישברו הברים ויחזיקו ביד שמאלם בלפידים וביד
 21 ימינם השופרות לתקוע ויקראו ליהוה ולנדעון: ויעמדו איש תחתיו סביב
 22 למחנה ויקיץ כל המחנה וירעו ויניסו: ויתקעו שלש המאות השופרות וישם
 10 יהוה את הרב איש כרעהו בכל המחנה וינס המחנה עד בית השמה צרדיתה
 23 עד שפתי אבל מחולה על טפת: ויצעק איש ישראל מנפתלי ומן אשר ומן כל
 24 מנשה וירדפו אחרי מדין: ומלאכים שלח נדעון בכל הר אפרים לאמר רדו
 לקראת מדין ולכדו להם את המים עד בית ברה ואת הירדן ויצעק כל איש
 כה אפרים וילכדו את המים עד בית ברה ואת הירדן: וילכדו שני שרי מדין את
 15 עורב ואת זאב ויהרגו את עורב בצור עורב ואת זאב הרגו בקרב זאב וירדפו
 את-מדין וראש עורב וזאב הביאו אל נדעון מעבר לירדן:
 8,א ויאמרו אליו איש אפרים מה הרבר הזה עשית לנו לבלתי קראת לנו כי
 2 הלכת להלחם במדין ויריבון אתו בקוקה: ויאמר אליהם מה עשיתי עתה ככם
 3 הלא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר: בידכם נתן אלהים את שרי מדין את
 20 עורב ואת זאב ומה יללתי עשות ככם או רפתה רוחם מעליו ככברו הרבר
 הזה:
 4 ויבא נדעון הירדנה הוא ושלש מאות האישי אשר אתו עיפים וראיפים:
 ה ויאמר לאנשי סבות תנו נא פקרות לחם לעם אשר ברנלי כי עיפים הם ואנכי
 6 רודף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדין: ויאמרו שרי סבות הקף זבח וצלמנע
 7 עתה בידך כי נתן לצבאך לחם: ויאמר נדעון לכן בתת יהוה את זבח ואת
 25 צלמנע בידי ודשתי את בשרכם את קוצי המדבר ואת הברקנים:
 8 ויעל משם פנואל וידבר אליהם כואת ויענו אתו אנשי פנואל כאשר ענו
 9 אנשי סבות: ויאמר גם לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתיץ את המנדל
 הזה:
 1 וזבת וצלמנע בקרקר ומחניהם עמם כהמשת עשר אלף כל הנותרים מכל
 30 מחנה בני קדם והנופלים מאה ועשרים אלף איש שולף הרב: ויעל נדעון
 דרך מקדם לזבח וינקהה ויך את המחנה והמחנה היה
 12 בטח: ויניסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד את שני מלכי מדין את זבח
 13 ואת צלמנע וכל המחנה ההריר: וישב נדעון בן יואש מן המלחמה
 14 . . . : וילכד נער מאנשי סבות וישאלהו ויכתב אליו את שרי סבות ואת קניה
 35 טו שבעים ושבעה אישי: ויבא אל אנשי סבות ויאמר הנה זבח וצלמנע אשר תרפתם
 16 אותי לאמר הקף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לאנשיך היעפים לחם: ויקח
 את קני העיר ואת קוצי המדבר ואת הברקנים וידישי בהם את אנשי סבות:
 18,17 ואת מנדל פנואל נתן ויהרג את אנשי העיר: ויאמר אל זבח ואל צלמנע מי
 40 איפואי האנשים אשר הרגתם בתבור ויאמרו כמוך כמוהם כל אחד כתאר בני
 19 המלך: ויאמר אתי בני אמי הם חי יהוה לו התיתם אותם לא הרנתי אתכם:
 כ ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם ולא שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער:

9,52 המגדל: ויבא אבימלך עד המגדל וילהם בו וינש עד פתח המגדל לשָרְפוּ באשׁ:
 ותשלך אשה אחת פֶּלַח רֶכֶב על ראש אבימלך ותִּקְרֵן את גְּלִגְלָתוֹ: ויקרא מהרה
 54-53 אל הנער נְיִטָא כְּלִיו ויאמר לו שלף חרבך ומוֹתֵתְנִי פֶן יאמרו לי אשה הרנתהו
 והדיקרהו נערו וימת: ויראו איש ישראל כי מת אבימלך וילכו איש למקומו:
 55 וַיָּשָׁב אֱלֹהִים אֶת רַעַת אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לֵאבִיו לְהַרְגֵנִי אֶת שִׁבְעִים אַחִיו:
 57 ואת כל רעת אנשי שכם השיב אלהים בראשם ותבא אליהם קללת יותם בן
 ירבעל:

10, א ויקם אחרי אבימלך להושיע את ישראל תולַע בן פואה בן דודו איש
 2 מִיִּשְׂרָאֵל כֹּהֵן וְהוּא יוֹשֵׁב בְּשֹׁמֵר בְּהַר אֶפְרַיִם: וישפט את ישראל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשׁ
 שָׁנָה וימת ויקבר בשמיר:
 4-3 ויקם אחריו יאיר הַגִּלְעָדִי וישפט את ישראל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה: ויהי לו
 שְׁלֹשִׁים בָּנִים רְיוֹכְבִּים עַל שְׁלֹשִׁים עִירִים וּשְׁלֹשִׁים עָגֵרִים לָהֶם לְהֵם יִקְרְאוּ תוֹת
 15 יאיר עד היום הוזה אשר בארץ הַגִּלְעָד: וימת יאיר ויקבר בקמון:

6 ויִּוֹסִיפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה ויעבדו את הבעלים ואת
 הַעֲשֻׁתֹת ואת אלהי ארם ואת אלהי צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני
 20 עַמּוֹן ואת אלהי פְּלִשְׁתִּים ויעוּבוּ אֶת יְהוָה וְלֹא עֲבָדוּהוּ: ויחר אף יהוה בישראל
 8 וימכרם ביד פְּלִשְׁתִּים וּבִיד בְּנֵי עַמּוֹן: וירעצו ׀ את בני ישראל בשנה ההיא
 שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֶת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאַרְצֵי הָאֲמָרִי אֲשֶׁר
 9 בְּגִלְעָד: ויעברו בני עַמּוֹן אֶת הַיַּרְדֵּן לְהִלָּחֵם נֹם בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִן וּבְכִית אֶפְרַיִם
 וַתֵּצֵר לְיִשְׂרָאֵל מָאֵד: ויועקו בני ישראל אל יהוה לאמר חטאנו לך -כי עוּבְדוּ אֶת
 11 יְהוָה- אֱלֹהֵינוּ וְנַעֲבֹד אֶת הַבְּעֻלִּים: ויאמר יהוה אל בני ישראל הֲלֹא -מִצְרַיִם
 12 ו-הָאֲמָרִי ו-בְנֵי עַמּוֹן ו-פְּלִשְׁתִּים: וצִידֵינִים וְעַמְלָק וּמִדְיָן לְחַצּוּ אֶתְכֶם וַתַּצַּעְקוּ
 13 אֵלַי וְאוֹשִׁיעָה אֶתְכֶם מִיָּד: ואתם עוֹבְתֵם אוֹתִי וַתַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לִכֵּן לֹא
 14 אוֹסִיף לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: לִכֵּן וַעֲקוּ אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּם הֲמָה יוֹשִׁיעוּ לָכֶם
 15 בְּעַת צָרְתְּכֶם: ויאמרו בני ישראל אל יהוה חטאנו עֲשֵׂה אֵתָּה לָנוּ כְּכֹל הַטּוֹב
 16 30 בְּעֵינֶיךָ אֲךָ הֲצִילָנוּ נָא הַיּוֹם הַזֶּה: ויסירו את אלהי הַגִּבְרִי מִקִּרְבָּם ויעבדו את
 17 יהוה וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל: ויצעקו בני עַמּוֹן ויחֲנוּ בְּנִלְעָד וַיִּאֲסֹפוּ בְּנֵי
 18 יִשְׂרָאֵל ויחֲנוּ בְּמִצְפָּה: ויאמרו העם איש אל רעהו מי האיש אשר יתל להלחם
 בְּבְנֵי עַמּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ לְכָל יְיֹשְׁבֵי גִלְעָד:

35 ויִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי הִיָּה נָבוֹר חֵיל וְהוּא בֶן אִשָּׁה זֹנָה וַיֹּלֵד גִּלְעָד אֶת יַפְתָּח:
 11, א וַתֵּלֶד אִשָּׁת נְלַעַד לֹו בָנִים ויגְדֹלוּ בְּנֵי הָאִשָּׁה ויִגְרְשׁוּ אֶת יַפְתָּח ויאמרו לו לֹא
 2 תִּנְחַל בְּבֵית אֲבִינוּ כִּי בֶן אִשָּׁה אֲחֵרָת אַתָּה: ויברח יפתח מפני אחיו וישב
 3 בְּאַרְצֵי מוֹאב וַיִּתְּלַקְמוּ אֶל יַפְתָּח אַנְשִׁים רַקִּים ויצאו עִמּוֹ: ויהי מימים וילחמו בני
 4 עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל: ויהי כאשר נלחמו בני עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל וילכו זְקֵנֵי נְלַעַד לְקַחַת
 5 אֶת יַפְתָּח מִאַרְצֵי מוֹאב: ויאמרו ליפתח לכה והייתי לנו לְקַצֵּץ וּלְחַמְּהָ בְּבְנֵי עַמּוֹן:
 6 ויאמר יפתח לזקני נְלַעַד הֲלֹא אֲתֶם שָׁנְאַתֶּם אוֹתִי וַתִּגְרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי וּמִדְּוַע
 7

- 9,19 בעלי שכם כי אחיכם הוא: ואם באמת ובתמים עשיתם עם ירבעל ועם ביתו
 2 היום הזה שמתו באבימלך וישמח גם הוא בככם: ואם אין תצא אש מאבימלך
 ותאכל את בעלי שכם ואת בית מלוא ותצא אש מבעלי שכם ומבית מלוא
 21 ותאכל את אבימלך: ויגם יותם ויברח וילך בארה וישב שם מפני אבימלך
 5 אחיו:
 23,22 וישר אבימלך על ישראל שלש שנים: וישלח אלהים רוח רעה בין אבימלך
 24 ובין בעלי שכם ויבגדו בעלי שכם באבימלך: לבוא המס שבועים בני ירבעל
 ודרמס על אבימלך אחיהם אשר הרג אותם ועל בעלי שכם אשר חזקו את ידיו
 26 להרג את אחיו: וישימו לו בעלי שכם מארבים על ראשי ההרים ויגלו את כל
 10 אשר יעבר עליהם בדרך ויגד לאבימלך:
 27,26 ויבא נעל בן עפד ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו בו בעלי שכם: ויצאו
 השדה ויבצרו את כרמיהם ויזרכו ויעשו הלולים ויבאו בית אלהיהם ויאבלו
 28 וישתו ויקללו את אבימלך: ויאמר נעל בן עפד מי אבימלך ומי שכם כי געברנו
 29 הלא בן ירבעל וזבל פקידו עבדו את אנשי המורש ומדוע געברנו אנחנו: ומי
 15 יתן את העם הזה בידו ואסירה את אבימלך? א-אמר לאבימלך ריבה צבאך
 31,5 וצאה: וישמע זבל שר העיר את דברי נעל בן עפד וזהר אפו: וישלח מלאכים
 אל אבימלך באר-ומה לאמר הנה נעל בן עפד ואחיו באים שקמה והגם
 32 מעתה את העיר עליך: ועתה קום לילה אתה והעם אשר אתך וארב בשדה:
 33 והיה בבקר כורח השמש תשבים ופשטת על העיר והנה הוא והעם אשר אתו
 20 יוצאים אליך ועשית לו כאשר תמצא ירך:
 34 ויקם אבימלך וכל העם אשר עמו לילה ויארבו על שכם ארבעה ראשים:
 35 לה ויצא נעל בן עפד ויעמד פתח שער העיר ויקם אבימלך והעם אשר אתו מן
 36 המארב: וירא נעל את העם ויאמר אל זבל הנה עם יורד מראשי ההרים ויאמר
 37 אליו זבל את צל ההרים אתה ריאה כאנשים: וייסף עוד נעל לדבר ויאמר
 25 הנה עם יורדים מעם טבור הארץ וראש אחד בא מדרך אלון מעוננים: ויאמר
 אליו זבל איה אפוא פיד אשר תאמר מי אבימלך כי געברנו הלא זה העם אשר
 39 מאסתי בו צא נא עתה והלחם בו: ויצא נעל לפני בעלי שכם וילחם באבימלך:
 41,5 וירדפהו אבימלך ויגם מפניו ויפלו חללים רבים עד פתח השער: ויָשָׁב אבימלך
 ויָשָׁב בארומה ויָגַש זָבַל את נעל ואת אחיו מִשְׁבַּת בשכם:
 30 43-42 והי ממחרת ויצא העם השדה ויגידו לאבימלך: ויקח את העם ויִחַצְמוּ
 לשלשה ראשים ויארב בשדה וירא והנה העם יוצא מן העיר ויקם עליהם ויָפֶס:
 44 ואבימלך והראש- אשר עמו פשטו ויעמדו פתח שער העיר ושני הראשים פשמו
 26 על כל אשר בשדה ויָפֶס: ואבימלך נלחם בעיר כל היום ההוא וילכד את העיר
 ואת העם אשר בה הרג ויהין את העיר ויורעה מלת:
 35 47-46 וישמעו כל בעלי מגדל שכם ויבאו אל צריח בית אל ברית: ויגד לאבימלך
 48 כי התקבצו כל בעלי מגדל שכם: ויעל אבימלך הר צלמון הוא וכל העם אשר
 אהו ויקח אבימלך את -קרמו- בידו ויכרת שזכת עצים וישאף וישם על שכמו
 49 ויאמר אל העם אשר עמו מה ראיתם עשיתי מהרו עשו כמוני: ויכרתו גם כל
 העם איש שזכתו וילכו אחרי אבימלך וישימו על הצריח ויציתו עליהם את
 40 הצריח באש וימותו גם כל אנשי מגדל שכם כאלף איש ואשה:
 51,2 וילך אבימלך אל תבין ותחן בתבין וילכדה: ומגדל עז היה בתוך העיר
 ויגוסו שמה כל האנשים והנשים וכל בעלי העיר ויסגרו בעדם ויעלו על גג

12,א ויצעק איש אפרים ויעבר צפונה ויאמרו ליפתח מדוע עברת להלחם בבני
 עמון ולנו לא קראת ללכת עמך ביתך נשרף עליך באש: ויאמר יפתח אליהם
 איש ריב הייתי אני ועמי ובני עמון -ענוני- מאד ואזעק אל-כם ולא הושעתם
 אותי מידם: ואראה כי אינך מושיע ואשימה נפשי בכפי ואעברה אל בני עמון
 ויהנם יהוה בידי ולמה עליהם אלי היום הזה להלחם בי: ויקבץ יפתח את כל
 אנשי גלעד וילחם את אפרים ויכו אנשי גלעד את אפרים - :
 וילכד גלעד את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה
 ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי אתה ויאמר לא: ויאמרו לו אמר נא שבלת
 ויאמר שבלת ולא יכל: לדבר כן ויאחזו אותו וישחטוהו אל מעברות הירדן ויפל
 בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים אלף: וישפט יפתח את ישראל שש שנים
 וימת יפתח הגלעדי ויקבר בעיר-ו: במצפה גלעד:

9.8 וישפט אתרוו את ישראל אקצן מבית לחם: והיו לו שלשים בנים ושלשים
 בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע
 שנים: וימת אקצן ויקבר בבית לחם: 15
 וישפט אחריו את ישראל א-לון הזבולני וישפט את ישראל עשר שנים: 11
 וימת א-לון הזבולני ויקבר בא-לון בארץ זבולן: 12
 וישפט אחריו את ישראל עבדון בן הלל הפךעתיני: והיו לו ארבעים בנים
 ושלשים בני בנים הויכבים על שבעים ערים וישפט את ישראל ששנה שנים:
 וימת עבדון בן הלל הפךעתיני ויקבר בפךעתון -בהר אפרים זבארץ ש-על-ים: 14.13 20

13,א ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויהנם יהוה ביד פלשתים
 ארבעים שנה: והיה איש אחד מצרעה ממשפחת הרני ושמו מנח ואשתו עקרה
 ולא ילדה: ונרא מלאך יהוה אל האשה ויאמר אליה הנה נא את עקרה ולא
 ילדת והרית וילדת בן: ועתה השמרי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל
 טמא: כי הנך הרה וילדת בן ומוקה לא יעלה על ראשו כי גזיר אלהים יהיה
 הנער מן הבטן והוא יתל להושיע את ישראל מיד פלשתים: ותכא האשה ותאמר
 לאישה לאמר איש האלהים כא אלי ומרצהו כמרצהו מלאך האלהים נורא מאד
 ולא שאלתיהו אי מזה הוא ואת שמו לא הניד לי: ויאמר לי הנך הרה וילדת
 בן ועתה אל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמאה כי גזיר אלהים יהיה הנער
 מן הבטן עד יום מותו: ונעמר מנח אל יהוה ויאמר בי אדוני איש האלהים
 אשר שלחת יביא נא עוד אלינו ויורנו מה נעשה לנער היולד: וישמע האלהים
 בקול מנח ויבא מלאך האלהים עוד אל האשה והיא יושבת בשדה ומנח אישה
 אין עמה: ותמחר האשה ותרץ ותגד לאישה ותאמר אליו הנה נראה אלי האיש
 אשר בא ביום אלי: ויקם וילך מנח אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר לו האתה
 האיש אשר דברת אל האשה ויאמר אני: ויאמר מנח עתה יבא דבריך מה
 יהיה משפט הנער ומעשהו: ויאמר מלאך יהוה אל מנח מכל אשר אמרתי אל
 האשה תשמר: מכל אשר יצא מפני היין לא תאכל ויין ושכר אל תשת וכל
 טמאה אל תאכל כל אשר צויתיה תשמר: ויאמר מנח אל מלאך יהוה נעצרה
 נא אותך ונעשה לפניך גדי עזים: ויאמר מלאך יהוה אל מנח אם תעצרני לא
 אבל כלחמך ואם תעשה עלה ליהוה תעלנה []: ויאמר מנח אל מלאך יהוה
 מי שמך כי יבא דבריך וכבדנדך [?]: ויאמר לו מלאך יהוה למה זה תשאל לשמי
 18

- II,8 כאתם אלי עתה כאשר צר לכם: ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו
 אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד:
 9 ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתן
 10 יהוה אותם לפני אנכי אהיה לכם לראש: ויאמרו זקני גלעד אל יפתח יהוה
 11 יהיה שומע כינותינו אם לא כדברך כן נעשה: וילך יפתח עם זקני גלעד וישמו
 12 העם אותו עליהם לראש ולקצין וידבר יפתח את כל דבריו לפני יהוה במצפה:
 13 וישלח יפתח מלאכים אל מלך בני עמון לאמר מה לי ולך כי באת אלי
 14 להלחם בארצי: ויאמר מלך בני עמון אל מלאכי יפתח כי לקח ישראל את ארצי
 בעלותו ממצרים מארנון ועד הניב ועד הירדן ועתה השיבה אותה- בשלום:
 15 ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל מלך בני עמון: ויאמר לו כה אמר יפתח
 16 לא לקח ישראל את ארץ מואב ואת ארץ בני עמון: כי בעלותם ממצרים וילך
 17 ישראל במדבר עד ים סוף ויבא קדשה: וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום
 18 לאמר אעברה נא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב שלח ולא
 19 ויבא ממזרח שמש לארץ מואב ויחנן בעבר ארנון ולא באו בנכול מואב כי
 20 ארנון נכול מואב: וישלח ישראל מלאכים אל סחון מלך האמרי מלך תְּשֻׁבֹן
 21 ויאמר לו ישראל נעברה נא בארצך עד מקומי: ויִּקְאֵן סחון יתת את ישראל
 22 עבר בנגבילו ויאסף סחון את כל עמו ויחנן ביהצה וילחם עם ישראל: ויתן
 23 יהוה אלהי ישראל את סחון ואת כל עמו ביד ישראל ויכוס וירש ישראל את
 24 כל ארץ האמרי יושב הארץ ההיא: וירשו את כל נבול האמרי מארנון ועד
 25 הניב ופן המדבר ועד הירדן: ועתה יהוה אלהי ישראל הוריש את האמרי מפני
 26 עמו ישראל ואתה תירשנו: הלא את אשר וירשי- קמוש אלהיך אותו תירש ואת
 27 כל אשר הוריש יהוה אלהינו מפנינו אותו נירש: ועתה קטוב - אתה מקלק בן
 28 צפור מלך מואב הרוב רב עם ישראל אם נלחם נלחם בם: בשבת ישראל בתְּשֻׁבֹן
 29 ובבנותיה וב-ע-ר ובבנותיה ובכל הערים אשר על ידי -ה-ר-דן שלש מאות
 30 שנה ומדוע לא הצלתם בעת ההיא: ואנכי לא חטאתי לך ואתה עשית אתי
 31 רעה להלחם בי ישפט יהוה השופט היום בין בני ישראל ובין בני עמון: ולא
 32 שמע מלך בני עמון אל דברי יפתח אשר שלח אליו:
 33 ותהי על יפתח רוח יהוה ויעבר את הגלעד ואת מנשה ויעבר את מצפה
 34 גלעד וממצפה גלעד עבר אל- בני עמון: וידר יפתח נדר ליהוה ויאמר אם נתון
 35 תתן את בני עמון ביד: והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי לקראתי בשובי
 36 בשלום מבני עמון והיה ליהוה והעליתיהו עלה: ויעבר יפתח אל בני עמון
 37 להלחם בם ויתנם יהוה בידו: ויָּכַם מְצַלֵּךְ ועד בואך מנית עֶשְׂרִים עיר ועד
 38 אכל כרמים מבה גדולה מאד ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל:
 39 ויבא יפתח המצקה אל ביתו והנה בתו יוצאת לקראתו בתפים וכמהלות
 40 וזק היא יהודה אין לו ממנה- בן או בת: והי כראותו אותה ויקרע את בגדיו
 ויאמר אהה בתי הכרע הברעתני ואף היית בעוכרי ואנכי פציתי פי אל יהוה
 ולא אוכל לשוב: ותאמר אליו אבי פציתי את פיך אל יהוה עשה לי כאשר יצא
 מפיך אחרי אשר עשה לך יהוה נקמות מאויביך מבני עמון: ותאמר אל אביה
 ועשה לי הדבר הזה הרפה ממני שנים חדשים ואלכה וירדתי על ההרים ואבכה
 על בתולי אנכי ורע-יתי: ויאמר לבי וישלח אותה שנים חדשים ותלך היא
 ורעותיה ותבך על בתוליה על ההרים: והי מקץ שנים חדשים ותשב אל אביה
 ועש לה את נדרו אשר נדר והיא לא ידעה איש: ותהי חק בישראל ו מימים
 וימימה תלכנה בנות ישראל לתנות לבת יפתח הגלעדי ארבעת ימים בשנה:

- ויהי מימים בימי קציר חטים ויפקד שמשון את אשתו בגדי עיטם ויאמר 15 א
אכאה אל אשתי ההדרה ולא נתנו אביה לבוא: ויאמר אביה אמור אמרתי כי
שנוא שנאתה ואתננה למרעך הלא אחותה הקטנה טובה ממנה תהי נא לך
תחתיה: ויאמר להם שמשון נקיתי הפעם מפלשתים כי עושה אני עמם רעה: 3
וילך שמשון וילכד שלש מאות שועלים ויקח לפידים ויפן זנב אל זנב וישם 5
לפיד אחד בין שני הזנבות בתוך: ויבער אש בלפידים וישלח בקמות פלשתים ה
ויבער מגדיש ועד קמה ועד כרם ויזית:
- ויאמרו פלשתים מי עשה זאת ויאמרו שמשון חתן הקמני כי לקח את אשתו 6
ויהנה למרעהו ויעלו פלשתים וישרפו אותה ואת בית אביה באש: ויאמר להם 7
שמשון אם העשון כזאת כי אם נקמתי בכם ואחר אחדל: ויך אותם שוק על 10
ירך מפה גדולה וינרד וישב בקעיף סלע עיטם: ויעלו פלשתים ויחנו ביהודה 9
וינטשו בלחי: ויאמרו איש יהודה למה עליכם עלינו ויאמרו לאסיר את שמשון
עלינו לעשות לו כאשר עשה לנו: וינרדו שלשת אלפים איש מיהודה אל סעיף 11
סלע עיטם ויאמרו לשמשון הלא ידעת כי מושלים בנו פלשתים ומה זאת עשית
לנו ויאמר להם כאשר עשו לי כן עשיתי להם: ויאמרו לו לאסירך ירדנו לתתך 12
ביד פלשתים ויאמר להם שמשון השבעו לי פן תפגעון בי אתם: ויאמרו לו לאמר 13
לא כי אסור נאסרך ונתנוך בידם והמת לא נמיתך ויאסרוהו בשנים עבתיים
חדשים ויעלוהו מן הסלע: הוא בא עד להי ופלשתים הריעו לקראתו ותצלח 14
עליו רוח יהוה ותהיינה העבתיים אשר על זרועותיו אשר קערו באש
ויפסו אסוריו מעל ידיו: וימצא לחי חמור טריה וישלח ידו ויקתה ויך בה אלף 16
איש: ויאמר שמשון

בלחי החמור יחמור חמקתיים
בלחי החמור הכיתי אלף איש:

- ויהי ככלותו לכבר וישלך הלחי מידו ויקרא למקום ההוא קמת לחי: ויצא 18.17
טאד ויקרא אל יהוה ויאמר אתה נתת ביד עבדך את התשועה הגדולה הזאת
ועתה אמות בקמא ונפלתי ביד הערלים: ויבקע אלהים את המכתש אשר בלחי 19
ויצאו ממנו מים וישת ותשב רוחו ויחי על כן קרא שמה עין הקורא אשר בלחי
עד היום הזה: וישפט את ישראל בימי פלשתים עשרים שנה: 20

30

- וילך שמשון -משם- עותה וירא שם אשה זונה ויבא אליה: ויגד לעזתים 16.2.8
לאמר בא שמשון הנה ויסבו ויארבו לו כל הלילה בשער העיר ויתחרשו כל
הלילה לאמר עד אור הבקר נחכה והרננוהו: וישב שמשון עד חצי הלילה 3
ויקם בחצי הלילה ויאחו בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם הכריח
וישם על כתפיו ויעלם אל ראש ההר אשר על פני הקרון:

- ויהי אחרי כן ויאהב אשה בגחל שרק ושמה דלילה: ויעלו אליה סרני 4.ה
פלשתים ויאמרו לה פתי אותו וראי כמה בחו גדול וכמה נוכל לו ואסרנוהו 40
לענותו ואנהנו נתן לך איש אלף ומאה כסף: ותאמר דלילה אל שמשון הגידה 6
נא לי כמה בחר גדול וכמה תאסר לענותך: ויאמר אליה שמשון אם יאסרוני 7
בשבעה יתרים לחים אשר לא תרבו וחליתי והייתי כאחד האדם: ויעלו לה סרני 8
פלשתים שבעה יתרים לחים אשר לא תרבו ותאסרוהו בהם: והאורב יושב לה 9

13,19 והוא יִפְלֹאֵם: ויקח מנוח את נדי העמים ואת המנחה ויעל על הצור ליהוה
 ב-ה-מפלאים לעשות: ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך יהוה
 21 בלהב המזבח ומנוח ואשתו רואים ויפלו על פניהם ארצה: ולא יסף עוד מלאך
 22 יהוה להקרא אל מנוח ואל אשתו אז ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא: ויאמר מנוח
 23 אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו: ותאמר לו אשתו לו חפץ יהוה להמיתנו
 לא לקח מדינו עלה ומנחה ולא הראנו את כל אלה וכעת לא השמיענו כזאת:
 24 ותלד האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו יהוה: והקל רוח
 יהוה לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אֲשָׁתָאֵל:

10

14,2.א וירד שמשון תקנתה וירא אשה בתמנתו מבנות פלשתים: ויעל ויגד לאביו
 ולאמו ויאמר אשה ראיתי בתמנתו מבנות פלשתים ועתה קחו אותה לי לאשה:
 3 ויאמר לו אביו ואמו האין בכנות אחיך ובכל עמי אשה כי אתה הולך לקחת
 אשה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה
 4 בעיני: ואביו ואמו לא ידעו כי מיהוה היא כי תאנה הוא מקקש מפלשתים
 5 ובעת ההיא פלשתים מושלים בישראל: וירד שמשון ואביו ואמו תקנתה ויבאו
 6 עד כרמי תמנתו והנה כפיר אריות שואג לקראתו: ותצלח עליו רוח יהוה
 וישמעוהו כשע הנדי ומאומה אין בידו ולא הגיד לאביו ולאמו את אשר עשה:
 7 וירד ויזכר לאשה ותישר בעיני שמשון: וישב מימים לקחתה ויסר לראות את
 8 מפלת הארניה והנה עדת דבורים בגיית הארניה ודבש: וירדהו אל כפיו וילך
 9 הלוך ואכיל וילך אל אביו ואל אמו ויתן להם ויאכלו ולא הגיד להם כי מגיית
 הארניה רדה הדבש: וירד אביהו אל האשה ויעש שם שמשון משתה כי כן יעשו
 10 הבחורים: ויהי כראותם אותו ויקחו שלשים פרעים ויהיו אתו: ויאמר להם
 11 שמשון אחודה נא לכם חידה אם תגיד תגידו אותה לי שבעת ימי המשתה
 12 ומצאתם ונתתי לכם שלשים סדינים ושלשים הליפות בנדים: ואם לא תוכלו
 13 להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים ושלשים הליפות בנדים ויאמרו לו חודה
 14 חידתך ונשמענה: ויאמר להם

מהאכיל יצא סאכל
 ומעו יצא סתוק

30

15 ולא יכלו להגיד החידה שששת ימים: ויהי ביום השביעי ויאמרו לאשת שמשון
 פתי את אישך ויגד לנו את החידה פן נשרף אויבך ואת בית אביך באש
 16 הִלְרָשְׁנוּ קראתם לנו הלים: ותבך אשת שמשון עליו ותאמר רק שנאתני ולא
 אהבתני החידה חדתי לבני עמי ולי לא הגדתני: ויאמר לה הנה לאביו ולאמי
 17 לא הגדתני ולך אנדי: ותבך עליו שבעת הימים אשר היה להם המשתה ויהי
 18 ביום השביעי ויגד לה כי הציקתהו ותגד החידה לבני עמה: ויאמרו לו אנשי
 העיר ביום השביעי בטרם יבא החידה מה מתוק מדבש ומה עו מארי ויאמר
 להם

לולא תרשתם בענלתי
 לא מצאתם חידתי:

40

19 ותצלח עליו רוח יהוה וירד אישקלון ויך מהם שלשים איש ויקח את חליצותם
 2 ויתן החליפות למגידי החידה ויהר אפו ויעל בית אביו: ותהי אשת שמשון
 למרעהו אשר רעה לו:

- 16 בחדר ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וינתק את הזתרים כאשר ינתק פתלי
 1 הנערת בהריחו אש ולא נודע בחו: ותאמר דלילה אל שמשון הנה התלת בי
 11 ותדבר אלי כובים עתה הגידה נא לי במה תאסר: ויאמר אליה אם אסור
 יאסרוני בעבתים חדשים אשר לא נעשה בהם מלאכה וחליתי והייתי כאחד
 12 האדם: ותקח דלילה עבתים חדשים ותאקרהו בהם ותאמר אליו פלשתים עליך
 13 שמשון והאורב יושב בחדר וינתקם מעל זרועותיו כחוט: ותאמר דלילה
 אל שמשון עד הנה התלת בי ותדבר אלי כובים הגידה לי במה תאסר ויאמר
 אליה אם תארני את שבע מחלפות ראשי עם המסכת ותקעת בידך וחליתי
 14 והייתי כאחד האדם: ויהי בשבכו ותקח דלילה את שבע מחלפות ראשו ותארנ
 עם המסכת ותתקע בידך ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וייקן משנתו
 10 ויסע את הארג ואת המסכת: ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך אין אתי
 16 זה שלש פעמים התלת בי ולא הגדת לי במה בחד גדול: ויהי כי הציקה לו
 17 בדבריה כל הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למות: ויגד לה את כל לבו ויאמר לה
 מורה לא עלה על ראשי כי גזיר אלהים אני מבטן אפי אם גלחתי וסר ממני
 18 כחי וחליתי והייתי ככל האדם: ויבא דלילה כי הגיד לה את כל לבו ותשלח
 15 ותקרא לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם כי הגיד לי את כל לבו ויעלו אליה
 19 סרני פלשתים ויעלו הכסף בידם: ותישנהו על ברכיה ותקרא לאיש ויגלח את
 2 שבע מחלפות ראשו ויחל ליענות: ויסר בחו מעליו: ותאמר פלשתים עליך
 שמשון וייקן משנתו ויאמר אצא כפעם בפעם ואגער והוא לא ידע כי יהיה סר
 21 מעליו: ויאחזהו פלשתים וינקרו את עיניו ויורידו אותו ויאסרוהו בנגחשתים
 20 ויהי סוחר בבית האסורים: ויחל שער ראשו לצמח כאשר גלח:
 22 וסרני פלשתים נאספו לזבח זבח גדול לדגון אלהיהם ולשמחה ויאמרו נתן
 23 אלהינו בידנו את שמשון אויבנו: ויראו אותו העם ויהללו את אלהיהם כי
 אמרו נתן אלהינו בידנו את אויבנו ואת מחריב ארצנו ואשר הרבה את חללינו:
 24 בה ויהי כי טוב לבם ויאמרו קראו לשמשון וישחק לנו ויקראו לשמשון מבית
 25 האסורים וישחק לפניהם ויעמידו אותו בין העמודים: ויאמר שמשון אל הנער
 26 המחזיק בידו הניחה אותי והמשיני את העמודים אשר הבית נכון עליהם
 27 ואשען עליהם: והבית מלא האנשים והנשים ושמה כל סרני פלשתים ועל הגג
 28 כשליש אלפים איש ואשה הרגאים בשתיק שמשון: ויקרא שמשון אל יהוה
 ויאמר אדני יהוה זכרני נא ותוקני נא אך הפעם אלהים ואנקמה נקם אחת
 29 משתי עיני מפלשתים: וילבש שמשון את שני עמודי התוך אשר הבית נכון
 30 ל עליהם ויסמך עליהם אחד בימינו ואחד בשמאלו: ויאמר שמשון תמות נפשי עם
 פלשתים ויט בכת ויפל הבית על הסרנים ועל כל העם אשר בו ויהיו המתים
 31 אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו: וירדו אהיו וכל בית אביו
 35 וישאו אותו ויעלו ויקברו אותו בין צרעה ובין אשקהיל בקבר מנוח אביו והוא
 שפט את ישראל עשרים שנה:

- 17,2א,א ויהי איש מהר אפרים ושמו מיכה: ויאמר לאמו אלף ומאה הכסף אשר
 40 לקח לך ואת אלית וגם אמרת באוני הַקְדֵשׁ הקדשתי את הכסף ליהוה מירי
 3בא לבידה לעשות פסל ומסכה הנה הכסף אתי אני לקחתיו ועתה אשיבנו לך:
 3בב,2ב ותאמר אמו ברוך בני ליהוה: וישב את הכסף לאמו ותקח אמו מאתים כסף
 4.2ב

- 19 ופילגשו אוציאה נא א-ת-הן וענו א-ת-הן ועשו להן הטוב בעיניכם ולאיש
 הזה לא תעשו דבר הנקלה הזאת; ולא אבו האנשים לשמע לו ויחזק האיש כה
 בפילגשו ויוצא אליהם החוץ וידעו אותה ויתעללו בה כל הלילה עד הבקר
 וישלחוהּ יבעלות השחר; ותבא האשה לפנות הבקר ותפל פתח בית האיש אשר
 5 אדיניה שם עד האור; ויקם אדינה בבקר ויפתח דלתות הבית ויצא ללכת לדרכו
 והנה האשה פילגשו נופלת פתח הבית וידיה על הסף; ויאמר אליה קומי
 ונלכה ואין עינה ויקחה על החמור ויקם האיש וילך למקומו; ויבא אל ביתו
 29 ויקח את המאכלת ויחזק בפילגשו וינתחה לעצמה לשנים עשר נתחים וישלחה
 ככל נכול ישראל; ויצו האנשים אשר שלח לאמר כה תאמרו לכל איש ישראל
 10 הנהיתה כדבר הזה למיום עלות בני ישראל מארץ מצרים עד היום הזה- [שימו
 לכם עליה עצה- והפרו] והיה כל הרואה ואמר לא נהיתה ולא נראתה כזאת
 למיום עלות בני ישראל מארץ מצרים עד היום הזה: []
- 20,א ויצאו כל בני ישראל ותקהל העדה כאיש אחד למקן ועד באר שבע וארץ
 15 הנלעד אל יהוה המצפה; ויתיצבו פנות כל העם וי-כל שבטי ישראל בקהל עם
 האלהים ארבע מאות אלף איש רגלי שולף חרב; וישמעו בני בגימן כי עלו
 בני ישראל המצפה; ויאמרו בני ישראל דברו איכה נהיתה הרעה הזאת ויען
 האיש הלוי איש האשה הנרצחה ויאמר הנקעתה אשר לבגימן באתי אני ופילגשי
 ללון; ויקומו עלי בעלי הנבעה ויסבו עלי את הבית לילה אותי דמו להרג ואת
 6 פילגשי ענו ותמת; ואחז בפילגשי ואנתחה ואשלחה בכל שדה נחלת ישראל כי
 8.7 עשו נקלה בישראל; הנה כלכם בני ישראל הבו לכם דבר ועצה הלם; ויקם
 כל העם כאיש אחד לאמר לא נלך איש לאהלו ולא נמור איש לביתו; ועתה זה
 הדבר אשר נעשה לנבעה נעלה עליה בגורל; ולקחנו עשרה אנשים למאה לכל
 שבטי ישראל ומאה לאלף ואלף לרקבה לקחת צדה לעם לעשות לנבעת- בגימן
 11 ככל הנקלה אשר עשו- בישראל; ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד
 12 חברים; וישלחו שבטי ישראל אנשים בכל שבט- בגימן לאמר מה הרעה הזאת
 13 אשר נהיתה בכם; ועתה תנו את האנשים בני בליעל אשר נבעה וגמיתם
 ונבערה הרעה מישראל ולא אבו יבני' בנימן לשמע בקול אחיהם בני ישראל;
 14 ויאספו בני בגימן מן הערים הנבעתה לצאת למלחמה עם בני ישראל; ויתפקדו
 30 בני בגימן ביום ההוא מהערים עשרים וחמשה אלף איש שולף חרב לבד
 מישבי הנבעה התפקדו שבע מאות איש בתור; וכל זה קוילע באבן אל
 השערה ולא יחטא; ואיש ישראל התפקדו לבד מבגימן ארבע מאות אלף איש
 17 שולף חרב כל זה איש מלחמה; ויקומו ויעלו ביתאל וישאלו באלהים ויאמרו
 18 בני ישראל מי יעלה לנו בתחלה למלחמה עם בני בגימן ויאמר יהוה יהודה
 19.25 יעלה בתחלה; ויקומו בני ישראל בבקר ויחנו על הנבעה; ויצא איש ישראל
 21 למלחמה עם בנימן ויערכו אתם איש ישראל מלחמה אל הנבעה; ויצאו בני
 בנימן מן הנבעה וישחיתו בישראל ביום ההוא שנים ועשרים אלף איש ארצה;
 22 ויתחזק איש ישראל ויאספו לערך מלחמה במקום אשר ערכו שם ביום
 הראשון; ויעלו בני ישראל ביתאל ויבכו לפני יהוה עד הערב וישאלו ביהוה
 23 לאמר האוסף לנשת למלחמה עם בני בנימן אחי ויאמר יהוה עלו אליו; ויקדו
 40 בני ישראל אל בני בנימן ביום השני; ויצא בנימן לקראתם מן הנבעה ביום
 השני וישחיתו בבני ישראל עוד ששנת עשר אלף איש ארצה כל אלה שולפי

18,24 למיכה מה לך כי נועקת: ויאמר את אלהי אשר עשיתי לקחתם ואת הכויהקן
 בה ותלכו ומה לי עוד ומה זה תאמרו אלי מה לך: ויאמרו אליו בני דן אל תשמע
 26 קולך עמנו פן יפגעו בכם אנשים מרי נפש ואספתה נפשך ונפש ביתך: וילכו
 27 בני דן לדרכם וירא מיכה כי חזקים המה ממנו ויפן וישב אל ביתו: והמה לקחו
 5 את הפסל אשר עשה מיכה ואת הכויהקן אשר לו ויבאו על ליש על עם
 28 שויקם ובוזטח ויפן אותם לפי הרב ואת העיר שרפו באש: ואין מציל כי רחוקה
 היא מצידון ודבר אין להם עם אדם והיא בעמק אשר לבית רחוב ויבנו את
 29 העיר וישבו בה: ויקראו שם העיר דן בשם דן אביהם אשר יולד לישראל ואולם
 ל ליש שם העיר לראשונה: ויקימו להם בני דן את הפסל ויהונתן בן נרשם בן
 31 ים-שֵׁה הוא ובניו היו כוהנים לשבט הדני עד יום נלוה הארץ: וישמו להם
 10 את פסל מיכה אשר עשה כל ימי היות בית האלהים בשלה:

19,א ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל ויהי איש לוי נר בירכתי הר אפרים
 2 ויקח לו אשה פילגש מכית לחם יהודה: ותזעף- עליו פילגשו ותלך מאתו אל
 3 בית אביה אל בית לחם יהודה ותהי שם ארבעה חדשים: ויקם אישה וילך
 4 אחריה לרבו על לבה להשיבה ונערו עמו וצמד חמורים ויב-א בית אביה
 5 ויראהו אבי הנערה וישמה לקראתו: ויחוק בו חותנו אבי הנערה וישב אתו
 6 שלשת ימים ויאכלו וישתו וילינו שם: ויהי ביום הרביעי וישכמו בפקד ויקם
 7 ללכת ויאמר אבי הנערה אל חתנו סעד לבך פת לחם ואחר תלכו: וישבו ויאכלו
 20 שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי הנערה אל האיש הואל נא ולן וייטב לבך: ויקם
 8 האיש ללכת ויפצר בו חותנו וישב וילן שם: וישכם בבקר ביום החמישי ללכת
 ויאמר אבי הנערה סעד נא לבכך ויתמהמהו עד נמות היום ויאכלו שניהם:
 9 ויקם האיש ללכת הוא ופילגשו ונערו ויאמר לו חותנו אבי הנערה הנה נא
 25 י-גיה היום לערב 1-3-4 לין 2 נא 7 פה <עוד> 5 היום וייטב לבכך והשכמתם מחר
 י לדרככם והלכת לאהלך: ולא אבה האיש ללון ויקם וילך ויבא עד נכח יבוס
 11 היא ירושלם ועמו צמד חמורים חבושים ופילגשו עמו: הם עם יבוס והיום יירד
 מאד ויאמר הנער אל אדניו לכה נא ונסורה אל עיר היבוס והואת ונלן בה:
 12 ויאמר אליו אדניו לא נסור אל עיר נכרים אשר לא מבני ישראל היתה ועברנו
 30 עד גבעה: ויאמר לנערו לכה ונקרבה באחת המקומות ולנו בנבעה או כרמה:
 13 ויעברו וילכו ותבא להם השמש אצל הגבעה אשר לבנימן: ויכירו שם לבוא
 14 ללון בנבעה ויבא וישב ברחוב העיר ואין איש מאסף אותם הביתה ללון:
 16 והנה איש זקן בא מן מעשהו מן השדה בערב והאיש מחר אפרים והוא נר
 17 בנבעה ואנשי המקום בני ימיני: וישא עיניו וירא את האיש האורח ברחוב
 18 העיר ויאמר האיש הזקן אנה תלך ומאין תבא: ויאמר אליו עיכרים אנהנו
 35 מבית לחם יהודה עד ירכתי הר אפרים משם אנכי ואלך עד בית לחם יהודה
 19 וא-ל בית-י אני הילך ואין איש מאסף אתי הביתה: וגם תבן גם מפוא יש
 לחמורינו וגם לחם ויין יש לי ולאמתך ולנער עם עבדך אין מחסור כל דבר:
 20 ויאמר האיש הזקן שלום לך רק כל מחסורך עלי רק ברחוב אל תלן:
 22,21 ויביאהו לביתו ויב-ל לחמורים וירחצו רגליהם ויאכלו וישתו: המה מיטיבם את
 לבם והנה אנשי העיר אנשים בני בליעל נסכו את הבית מתקפקים על הדלת
 ויאמרו אל האיש בעל הבית הזקן לאמר הוצא את האיש אשר בא אל ביתך
 23 ונדענו: ויצא אליהם האיש בעל הבית ויאמר אליהם אל אחי אל תרעו נא אחרי
 24 אשר בא האיש הזה אל ביתי אל תעשו את הנבלה הזאת: הנה בתי הכתולה

- זוה הרבר אשר העשו כל זכר וכל אשה יידעת משכב זכר תחרימו: וימצאו 21,12.11
 מיושבי יבש גלעד ארבע מאות נערה בתולה אשר לא ידעה איש למשכב זכר
 ויביאו א-ת-הן- אל המחנה שלה אשר בארץ כנען: וישלחו כל העדה וידברו אל
 בני בנימן אשר בסלע יהרמון ויקראו להם שלום: וישב בנימן בעת ההיא ויקמו
 להם הנשים אשר היו מנשי יבש גלעד ולא מצאו להם כן: והעם נקם לבנימן 5
 כי עשה יהוה פרוץ בשכטי ישראל: ויאמרו זקני העדה מה נעשה לנותרים
 לנשים כי נשמדה מבנימן אשה: ויאמרו א-ת-הן- פליטה לבנימן ולא
 ימחה שבת מישראל: ואנחנו לא נוכל לתת להם נשים מבנותינו כי נשבעו בני
 ישראל לאמר ארור גזיתן אשה לבנימן: ויאמרו הנה חנן יהוה בשלהי מימים
 ימימה אשר מצפונה לביתאל מורחי השמש למסלה העיילה מביתאל שכמה 10
 ומננב לצבונה: ויצוה את בני בנימן לאמר לכו וארבתם בכרמים: וראיתם
 והנה אם יצאו בנות שילה לחול במחלות ויצאתם מן הכרמים וחספתם לכם
 איש אשתו מבנות שילה והלכתם ארץ בנימן: והיה כי יבאו אבותיך או
 אחיך לר-יב אלינו ואמרנו אליהם הנו- א-ת-הן- כי לא לקחו איש אשתו
 במלחמה כי ל- אתם נתתם להם כ- עתה תאשמו: ויעשו כן בני בנימן וישאו 15
 נשים למספרם מן המחללות אשר גזלו וילכו וישבו אל נחלתם ויבנו את הערים
 וישבו בהם: ויהלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו ויצאו
 משם איש לנחלתו: בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה: 24
 בה

- 20,26 חרב: ויעלו כל בני ישראל ויבאו ביתאל ויבכו וישבו שם לפני יהוה ויצומו
 27 ביום ההוא עד הערב ויעלו עלות ושלמים לפני יהוה: וישאלו בני ישראל ביהוה
 28 ושם ארון ברית האלהים בימים ההם: ופינתם בן אֶלְעָזָר בן אהרן עומד לפניו
 בימים ההם לאמר האוסיף עוד לצאת למלחמה עם בני בנימן אחי אם אתדל
 29 ויאמר יהוה עלו כי מחר אהגנו בידך: וישם ישראל אורכים אל הנבעה סביב:
 5 ויעלו בני ישראל אל בני בנימן ביום השלישי ויערכו אל הנבעה כפעם בפעם:
 31 ויצאו בני בנימן לקראת העם ויתלו להבות מהעם חללים כפעם בפעם בשרה
 32 כשלישם איש בישראל: ויאמרו בני בנימן גנפים הם לפנינו כבראשונה ובני
 33 ישראל אמרו ננוסה ונתקנוהו מן העיר אל המסלות: וכל איש ישראל קמו ו
 34 ויערכו בכעל תמר ואורב ישראל מניה ממקומו ממערב-ב-ל-נבעה-ה: ויבאו
 10 מנגד לנבעה עשרת אלפים איש בתור מכל ישראל והמלחמה כבדה והם לא
 לה ידעו כי גוגעת עליהם הרעה: ונגף יהוה את בנימן לפני ישראל וישחיתו בני
 ישראל בבנימן ביום ההוא עשרים וחמשה אלף ומאה איש כל אלה שולפי
 36 חרב: ויראו בני בנימן כי גנפו ויתנו איש ישראל מקום לבנימן כי בטחו אל
 37 האורב אשר שמו אל הנבעה: והאורב התישו ויפשו אל הנבעה וימשך
 15 האורב ויך את כל העיר לפי חרב: והמועד היה לאיש ישראל עם האורב ו
 38 להעלותם משאת העץ מן העיר ויחפך איש ישראל במלחמה: ובנימן התל
 39 להבות חללים באיש ישראל כשלישם איש כי אמרו אך ננוף נגף הוא לפנינו
 40 כמלחמה הראשונה: והמשאת התלה לעלות מן העיר עמוד עשן ויפן בנימן אחריו
 41 והנה עלה כליל העיר השמימה: ואיש ישראל הפך ויבהל איש בנימן כי ראה
 20 כי ננעה עליו הרעה: ויפנו לפני איש ישראל אל דרך המדבר והמלחמה
 42 הדביקתה ואשר מהעיר משחיתים אותו בתוך: כתתו את בנימן וימנחתה
 43 עד נכח הנבעה ממורת שמש: ויפלו מבנימן שבעה עשר אלף איש את כל
 44 אלה אנשי חיל: ויפנו ויניסו המדברה אל סלע הרמון ויעלליהו במסלות חמשת
 46 אלפים איש וירביקו אחריו עד נביע: ויכו ממנו אלפים איש: והיו כל הנופלים
 25 מבנימן עשרים וחמשה אלף איש שולף חרב ביום ההוא את כל אלה אנשי
 47 חיל: ויפנו ויניסו המדברה אל סלע הרמון שש מאות איש וישבו בסלע הרמון
 48 ארבעה חדשים: ואיש ישראל שבו אל בני בנימן ויכום לפי חרב מעיר מתם
 עד בתמה עד כל הנמצא גם כל הערים הנמצאות שלחו באש:
 21,א ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבנימן לאשה:
 30 ויבא העם ביתאל וישבו שם עד הערב לפני האלהים וישאו קולם ויבכו כבי
 2 גדול: ויאמרו למה יהוה אלהי ישראל היתה זאת בישראל להפקד היום מישראל
 3 שכבט אחד: ויהי ממקרת וישכימו העם ויבנו שם מזבח ויעלו עלות ושלמים:
 4 ויאמרו בני ישראל מי אשר לא עלה בקהל מכל שבמי ישראל אל יהוה כי
 ה השבועה הגדולה היתה לאשר לא עלה אל יהוה המצפה לאמר מות יומת:
 35 וינחמו בני ישראל אל בנימן אחיו ויאמרו ננדע היום שכבט אחד מישראל: מה
 7.6 נעשה להם לנשים ואנחנו נשבוענו ביהוה לבלתי תת להם מבנותינו לנשים:
 8 ויאמרו מי אחד משבמי ישראל אשר לא עלה אל יהוה המצפה והנה
 9 לא בא איש אל המהנה מנכש נלעד אל הקהל: ויתפקד העם והנה אין שם
 10 איש מיושבי יבש גלעד: וישלחו שם העדה שנים עשר אלף איש מבני החיל
 40 ויצוו אותם לאמר לכו והביתם את יושבי יבש גלעד לפי חרב והנשים והתף:

—*—*—*—

(8) 31 הנתקי מן העיר

(9) 20,26 וכל העם

(2) 21,7 לנותרים

(2) 31 במסלות אשר אחת עולה ביתאל ואחת נבעה

ants to the other translation (\mathfrak{G}^V , *ed. Romana*); but it would be comparatively easy, if we possessed a few accurate collations of typical manuscripts, properly arranged.

None of these witnesses exhibits a pre-Hexaplar state of \mathfrak{G} ; all show in different ways and degrees the result of revision meant to bring \mathfrak{G} into closer conformity with \mathfrak{M} . In some the correction has generally supplanted the original rendering; in others the two stand side by side, with more or less stylistic accommodation. It is in the most systematically conflated recension that the most of the pre-Hexaplar translation has been preserved. In Judges this is \mathfrak{G}^{LP} , which the testimony of Theodoret proves to have been the recension current in Syria in the 5th cent., and which is doubtless of Syrian origin.

From the Greek translation represented by $\mathfrak{G}^{ACsHsSrLLpVn}$ are derived the Old Latin (\mathfrak{L} ; fragments only), the Ethiopic, edited by DILLMANN (\mathfrak{E}), and the Hexaplar Syriac, edited by RÖRDAM and by LAGARDE (\mathfrak{SH}); further the Armenian and the Slavic Versions, which are not used in the accompanying apparatus.

The other Ancient Versions, the Latin of St. Jerome in its Vulgate form (\mathfrak{J}), the Syriac (\mathfrak{S}), and the Jewish Aramaic Targum (\mathfrak{T}), are all based on the Palestinian Hebrew Standard Text of the 2^d cent. A. D., as are also the new Greek translations of $\mathfrak{A}\Sigma\Theta$, and the revision of \mathfrak{G} after these, and in the main the translation found in \mathfrak{G}^{VEmN} . The pre-Hexaplar \mathfrak{G} alone represents a Hebrew text older than the official revision made in the school of R. Aqiba.

The text presented above, in accordance with the plan of the series, is the Masoretic Text, emended where it seemed necessary by the aid of Heb. MSS, the Ancient Versions, or critical conjecture. For the more difficult undertaking of an edition of the Hebrew Text as it was, say, in the 4th cent. B. C., a critical edition of \mathfrak{G} on sound philological principles is indispensable; such problems as it presents cannot be solved *ambulando*. In the Notes, however, the editor has indicated, in a considerable number of instances, what in his judgment was the earlier reading.

The critic of the Hebrew text of the Pentateuch and the Historical Books is confronted by peculiar difficulties arising from the composite character of the narrative. Many of the faults which he finds in his text are not due to the errors of transmission which alone fall within the province of textual criticism, but to the unskillful combination of different sources, to the efforts of a redactor to connect or harmonize his sources, or to subsequent editorial interference. The task of the textual critic is not to restore the text of the *sources*, nor even of some earlier state of the composite work, but only the form in which it left the hand of the last redactor. Cf. below, p. 50, l. 10; p. 62, l. 33.

In the present edition, the analysis, and the redactional changes which the higher criticism conjectures to have been made in the text, are explained in the Notes to the English Translation (1898), by which the Notes on the Hebrew Text are therefore to be supplemented. The exegetical grounds upon which emendations of the text by conjecture often rest will be found more fully set forth in the author's *Commentary on Judges* (1895).

The most glaring inconsistencies of the Masoretic orthography have also been emended in this edition; but without any attempt at strict consistency. The *î* of the inf. abs., the Qal active participle, and the fem. plur., is uniformly written *plene*; in other cases the prevailing spelling is made uniform. These departures from the Masoretic orthography are indicated by † .

The only systematic attempts to employ the Versions for the emendation of the Hebrew text of Judges are the dissertation of A. V. DOORNINCK, *Bijdrage tot de Tekstkritiek van Richter en i.-274.* (1879), and the *Emendationes* of GRAIZ,

—*— Critical Notes on Judges —*—

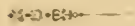
IN FORMING the present text, the following editions of **A** have been chiefly used: — JACOB KHAYYIM (Venice, 1525, 4 vols. fol., with the Masorah) in the reprint of 1547; VAN DER HOOGHT (Amsterdam and Utrecht, 1705, which has attained the character of a *textus receptus*); J. H. MICHAELIS (Halle, 1720); 5 RAPHAEL KHAYYIM (Mantua, 1742, with the critical commentary of NORZI, בנחה שׁ); BÄR (Leipzig, 1891), and GINSBURG (London, 1894); together with the Masorah as edited by JACOB KHAYYIM and by GINSBURG, and the *Masseoretisches Wörterbuch* of FRENSDORF (1876); also the various readings of Heb. MSS and early printed editions compiled by KENNICOTT (1776) and DE ROSSI 10 (vol. 2, 1785).

Of **Θ**, besides the fragments of **AΣΘ** collected by MONTAUCON and by FIELD, two translations have been preserved complete (see LAGARDE, *Septuaginta-Studien*, 1892). The younger of these is represented by the *Codex Vaticanus* 1209 (**Θ^V**); *Cod. Mus. Brit.* 20,002, collated by LAGARDE for cc. 1-5 (**Θ^{Im}**), and a considerable group 15 of minuscules (16.30.52.53.58.63.77.85.131.144.209.236.237 of HOLMES and PARSONS), to which the text printed in the *Catena Nicephori* (Leipzig, 1773) belongs (**Θ^N**). From this version is derived the Sahidic, fragments of which have been published by CIASCA (**Θ**).

The older Greek translation is contained in all the remaining MSS so far 20 as known. Among these are the following uncial codices: *Alexandrinus* (**Θ^A**), *Coislinianus* (**Θ^{Cs}** = X of H-P), *Basiliano-Vaticanus* (**Θ^{Bs}** = XI of H-P), *Sarravianus* (**Θ^{Sr}** = IV and V of H-P), and many minuscules.

Among the latter, three well-defined groups are easily separated, in two of which, at least, the character of recensions must be ascribed; *viz.* codd. 19.108.118 25 of H-P, whose text is exhibited by the Complutensian Polyglot, and has been edited by LAGARDE, 1883 (**Θ^L**); 54.59.75.82 of H-P, and the fragments of a Leipzig uncial palimpsest, inedited (**Θ^{Lp}**); 120.121 of H-P, represented by the Aldine edition, Venice, 1518 (**Θ^{Va}**). A fourth group, which stands intermediate between **Θ^{Lp}** and **Θ^L**, is not cited in our apparatus.* 30

A complete *stemma*, exhibiting the filiation of these MSS and recensions, cannot be made from the collations in H-P, in which the internal variations of the representatives of this version are exhibited (in inextricable confusion) as vari-

* For an attempt to distinguish the recensions of **Θ** in Jud. see FRITZSCHE, *Liber Judicum secundum LXX interpretes*, 1867.

(1894); but many contributions to the correction of the text are scattered through the exegetical literature, in periodicals, and elsewhere.* I have not essayed the impossible task of recording all these, nor does it lie in the plan of the present series to do so; but I have thought it proper to note more fully the conjectures of earlier critics, such as HOUTIGANT (1753), DATHIE (1784), ZIEGLER (1791), and GEDDES (1797), who often anticipated corrections which are now generally accepted. The obvious emendations have been made over and over again, independently; claims of priority are nowhere more difficult to establish.

- 1 (5) ארני בוק. The name is attested here by א and all the Versions; ט has Αδωνι-
βεζεκ in Jos. 10, 1 ff. also, where א and the other Versions read ארני צדק. WELL-
HAUSEN infers that ארני בוק is in all places the true form of the name; ארני צדק
in Jos. 10 is a harmonistic differentiation, imitating מלכי צדק (King of Jerusalem) 15
in Gen. 14. But ארני בוק is a wholly anomalous formation (בוק, name of a
place), while ארני צדק is normal (צדק Σουκ, name of a god), and is supported
by the analogy of מלכי צדק. It seems more probable, therefore, that the latter
is the original form of the name, and that in Jud., by accident or design, it has
been changed to ארני בוק. Another variation is Αδωνιβεζεκ (Joseph., Steph. 20
Byz., Procop., 2 codd. of ט in Jos. 10, 1).
בבוק א ט^{56-59, 108}ε, probably by *homoteleuton*. The topographical difficulty (see
note on the Translation *ad loc.*)* gives room for the suspicion that there is an
error in this name also. An old commentator suggests that בוק is identical with
בצקת (Jos. 15, 39). Jos. 10, 10, 11 would rather lead us to think of עוקה. This 25
would be the scene, not of the battle, but of the capture of Adonizedec; note
וימצאו (ט^{YN} κατέλαβον, κατέλαβσαν, perhaps influenced by v. 6), and cf. Jos. 10, 17.
V. 5^a would be in place after v. 6^a, and a different theory of the composition of
vv. 4-6 would be necessary. — BUDDÉ (*R-S*) conjectures that in the original
context of J the words ran ארני בוק מלך ירושלם וילחמו בו וגו'. [If ארני בוק 30
be the original form of the name, בבוק must be struck out; if ארני צדק is right,
בבוק must remain; BU., *Comm.*]
ויכו את הננעני ואת הפרזי. DOORNINCK regards these words as a marginal gloss intended
to follow בידם in v. 4.
- (7) שבעים מלכים. Perhaps the source had שבעה (KITTEL). 35
- (11) ויעל, so ט^V *al.* (και ἀνέβησαν), and א with all Versions in Jos. 15, 15; א here וילך,
ט^{ALL} ε^{SH} ἐπορεύθησαν, conformed to the beginning of v. 10 (DOORN., HOLLENB.,
al.).
- قرية الكاتب, حموية معينا, قريه الكاتب.
ט^{VNC} καριασσωφρα, S
- (13) ויסיחה, as the context seems to require, and the Versions in various ways have 40

—

* BUDDÉ's *Richter* (in MARTI's *Kurzer Hand-Commentar*, 1897), was published after the text of the present volume was in type and the manuscript of the Critical Notes was in the Editor's hands. I have therefore been able to take account of the valuable contributions which BUDDÉ has made in this work to the restoration of the text only in the form of supplementary notes. BUDDÉ's earlier work, *Richter und Samuel* (1890), in part previously published in ZAT ('87—'88), is distinguished when necessary as BU. (*R-S*); the more recent volume, as BU. (*Comm.*). — The emendations in KAUTZSCH's AT are cited, not in the name of the translator of Judges (KITTEL), but in that of the editor (KAUTZSCH), who assumes the responsibility for this apparatus (see *Zweites Vorwort*); though, doubtless, most of them were proposed or adopted by the translator.

** SCHICK (PEF, Qu. St. '98, pp. 20-23) would find the site of Bezek at *Kūfīn*, between Bethlehem and Hebron.

- I (30) נהלל, some codd. נחלל. **G** Εναμμα, Δωμανα; **AΣΘ** Νααλαλ.
- (32) יושבי. **M** codd. יושב; similarly in v. 33; *cf.* **GJ** (GRÄTZ). — [At the end of the verse **B_U**. (*Comm.*) restores להורישו **ב**י לא יכל להורישו.]
- (33) V. 33^b is regarded by **DOORN.** as a gloss, dictated by national vanity; similarly 35^b.
- (34) האמרי, without variation here and in v. 35; also in **G** Jos. 19,48. As throughout this chapter the author uses the name *Canaanites* for the native population of the land, it is a natural surmise that in vv. 34,35 האמרי has supplanted an original הכנעני, perhaps through a working back of the error in v. 36.
- (35) כהר חרם. Some codd. חרם, as also in 8,13; Jos. 19,19. **G** εν τῷ ὄρει τῷ ὄστρακῷδαι (תָּרַשׁ), with the doublet εν τῷ μυσρινῶνι (הָרַם); others τοῦ μυσρινῶνος, or τοῦ δρυμῶνος (חַרְשׁ).
M והכבר יר בית יוסף **G** (**SII** sub *obel.*) adds ἐπὶ τὸν Ἀμορραίων, which may be genuine (**B_U**.); Jos. 19,47 ἐπ' αὐτούς (**KI**.).
M ויהיו למס, as in v. 33, with **G^{VN}** *al.* 3; **M****AL** למס. 15
- (36) **M** ומעלה ומעלה עקרבים מהסלע מהסלע ומעלה וגבול האמרי ממעלה עקרבים מהסלע ומעלה ומעלה. **G^{ALLPESH}** (ὁ Ἰδουμαῖος sub *obel.*) τὸ ὄριον τοῦ Ἀμορραίου ὁ Ἰδουμαῖος; a doublet in which the true and the false reading are combined, as often. The restoration of הארמי was suggested by **HOLLENB.**, and is adopted by **B_U**., **KI**., and **KAU**. **HOLLENB.** himself preferred 20 to follow **G^A** *al.* more closely, and read האמרי הארמי.
M מהסלע, but the *terminus ad quem* is required; the **ם** of **M** is dittogram of the final **ם** in עקרבים. **G^{ALPCE}** ἐπὶ τῆς πέτρας, correction of ἀπό suggested by the context. 25
- 2 (1) **A**ל ביהאל; **M** אל הבקים (v. 5); **G**, with substantial unanimity, ἐπὶ τὸν κλαυθμῶνα καὶ ἐπὶ Βαιθηλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραηλ; in **SII** the critical signs are confused, but were no doubt meant to athetize all after κλαυθμῶνα. **GEDDES** inserts **A**ל ביה ישראל. **ZIEGLER** rightly saw that **A**ל הבקים was an interpolation from v. 5; ἐπὶ τὸν οἶκον l. an erroneous doublet or gloss to the preceding words (*cf.* **G** in 1,23). **WELLH.** therefore restores: ויעל שלאך יהוה מן הנלגל אל ביהאל. **B_U**., **KI**., and **GRÄTZ**, on the contrary, think that **A**ל ביה ישראל is genuine (omitted by *homoteleuton*); **B_U**. further suspects that **A**ל ביה ישראל is an editorial correction of בית יוסף; if this were to be adopted, we should prefer to emend further, **A**ת בית יוסף, as in 1,22. 35
- A**עלה, **M** ואעלה. The future is impossible in the context (*cf.* the following **א**זביא); a clause has been accidentally omitted; the **פסוק** is perhaps evidence that a lacuna was recognized by the Masoretic editors, as it was by the translators of **G^{VN}** (τάδε λέγει Κύριος) ἄ. **STUDER** (*alt.* העליתי) and **BERTHEAU** supply אברהי; **BÖTTCHER** conjectures **א**מר **אעלה**, or **ב**חרתי **בכם** **אמר** **אעלה**, *cf.* Ex. 40 3,16f.; Gen. 50,24); **DOORN.** adopts this, only putting for the last two words **אעלה** [so also **B_U**., *Comm.*], which gives an unimpeachable sentence and sense. **G^A** *al.* Κύριος ἀνεβίβασεν . . . εἰσήγαγεν . . . ὤμοσεν . . . εἶπεν, *cf.* **G** 6,16.
- (2) **G** has a considerably longer text: καὶ ὑμεῖς οὐ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, οὐδὲ τοῖς θεοῖς αὐτῶν κατασκάψατε, ἀλλὰ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν συντρίψατε καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν κατασκάψατε (**G^L**, so in substance the rest; **SII** οὐδὲ . . . συντρίψατε sub *obel.*). **GEDDES**., **DOORN.**., and **B_U**. think that this is the original text; **M** has been abridged or mutilated. Quite as probably **G** is the result of amplification (in Greek or Heb.) from the parallels in Ex. 34,12,13; 23,24,32; Deut. 7,2-5,25, &c. [Before **א**זביתיהם in **M** we should 50 doubtless have in good Heb. **ב**י rather, as **B_U**. suggests; whether the author of this patchwork of reminiscences must have written **ב**י is not so clear.]
- (3) **M^{G^{VNBm}}** לא אנרש אותם; **G** *rel.* **CECSII** (sub *obel.*), with variations not affecting the

- I (17) E. MEY. regards צפת as a transcriptional error for ערר, the correction of which found its way into v. 16; see above, p. 25, l. 32.
- (18) מ וילכד יהודה. Θ harmonizing, οὐκ ἐκληρονόμησεν, which is preferred by J. D. MICHAELIS, and adopted by ZIEGLER, GEDDES, DOORN., GRÄTZ; DOORN. explains וילכד as a transcriptional error for ולא לכד. Joseph., mediating, *they took Ashkelon and Ashdod, but were not able to take Gaza and Ekron* (*Ant.* v, 2, 4; *cf.* v, 3, 1). At the end of the verse Θ adds καὶ (*var.* οὐδὲ) τῆν Ἀζωτον καὶ (οὐδὲ) τὰ περισπόρια αὐτῆς (Θ LP δρια). The rendering περισπόρια, instead of δριον or δρια as in the preceding instances, betrays a different hand, and makes it probable that the gloss is of relatively late date (DOORN.). *Cf.* Josephus cited above (l. 6). 10
- (19) לא יכל להוריש, with HOUB., STU., *al.*, *cf.* Θ 3C, *Jos.* 15, 63; 17, 12; מ לא להוריש. The verb יכל was canceled by a redactor or scribe in conformity to the theory that not inability but unwillingness prevented the expulsion of the Canaanites; *cf.* v. 21. \S לא יכל להוריש, *cf.* v. 27 &c. 15
- Θ (with or without the doublet καὶ ἄρματα σιδηρᾶ αὐτοῖς, *cf.* 3) 15
 ὅτι Πηγαβ διεστείλατο αὐτοῖς; *cf.* Θ LP in 4, 3.
- (20) כאשר רבר משה. *Jos.* 15, 13 ליהושע יהושע. אל פי יהוה ליהושע 13; *cf.* Θ .
- (21) מ וישב. *Al* codd. וישבי, a Q^{re} of the Oriental schools. 15
 לא הוריש. *Jos.* 15, 63 להורישם . . . לא יכלו, doubtless the original text of J, as in v. 19 above. *Benjamin* (*Jos.*), not *Judah* (*Jud.*), is also original. 20
- (22) מ ויעלו בית יוסף, Θ οἱ υἱοὶ Ἰωσῆφ, *Al* codd. בני יוסף; adopted by DOORN., BERTHEAU, KI.; see also on v. 23. The change is not grammatically necessary, and the variation of Θ is of little significance, *cf.* *Jos.* 17, 17; 18, 5. 20
 ביהאל, one word. So BÄR (see his note on *Gen.* 12, 8); according to GINSB. this is the orthography of the Oriental Jews. 25
 מ ויהוה עםם; Θ ALLP καὶ ἰουδας μετ' αὐτῶν. BU. and KI. conjecture that the author (J) wrote ויהושע עםם; this was first altered to יהודה, and this again to יהוה. BU., *Comm.*, argues that Joshua must have been named in this connection. The present text may, however, be the result of abridgment (*cf.* v. 19); יהוה יהודה is an easy error, *cf.* 2 S 1, 12, *Al* and Θ . 30
- (23) מ ויהיו בית יוסף בביהאל. The text is not exempt from suspicion; in *Num.* 13, 14, where the verb frequently occurs, it is found in Qal, with the accusative, and we should accordingly expect here ביהאל . . . ויהיו (*cf.* Θ VN καὶ κατεσκέψαντο Βαιθηλ). SCHARFENBERG and STADE conjecture ויעזרו, which would probably be construed with על rather than ב (*cf.* however 2 *Sam.* 20, 15). Θ , in all recensions, has beside, or instead of, this verb, καὶ παρενέβαλον, *i. e.* ויהנו; *cf.* Joseph. *Ant.* v, 2, 6. For בית יוסף Θ ALVN *al.* have οἶκος Ἰσραηλ, Θ LP υἱοὶ Ἰσραηλ, Θ VN *vac.*; *Al* codd., DOORN., *al.*, בני יוסף, as in v. 22. The subject is superfluous after v. 22, and perhaps came in only by accident; *cf.* Θ in 2, 1. 35
- (24) ויאפרו לו. BU. (*Comm.*) suspects that before these words ויאפרו לו or ויאפרו may have fallen out. 40
- (27) מ וישב הנגעני בקרבו בנור דאר. *Jos.* 17, 12 להוריש . . . לא יכלו; see on v. 19 above. 45
 'את בית שאן וגו'. There is some lack of uniformity in this verse, וישבי being inserted before the last three names but not before the first two; which may suggest the suspicion that the text has been glossed.
 וישבי Q^{re}, as elsewhere in this verse and chapter; so many codd. in the text.
 דאר, as in *Jos.* 17, 11 (*cf.* 21, 32); 1 *Kings* 4, 11; *cf.* Ψ עין דאר 83, 11; so *Al* codd. here, against the Masorah. The orthography is confirmed by Phœnician (CIS i, 1, 3, l. 19), Assyrian, and Egyptian inscriptions. *Al* here and in three other places 50
- (29) מ וישב הנגעני בקרבו בנור דאר. Θ + καὶ ἐγένετο (αὐτῶ) εἰς φόρον, adopted by GEDDES. *Jos.* 16, 10 וישב הנגעני בקרב אפרים ער היום הזה יהי לכם עובר 10, the redactor of *Jud.* appears to have abridged his source (BU).

- 2 (23) Θ^V και ἀφῆσει, Θ *rel.* ἀφῆκε.
 ביר יהושע \mathfrak{M} . It is possible that יהושע has been substituted for an original ישראל (DOORN.); the alternative is to regard the whole clause as a gloss.
- 3 (1) \mathfrak{M} אשר הניח יהוה \mathfrak{M} ; Θ *GALLP al.* ἡ ἰσχυροῦς, conformation to v. 21. 5
 כל מלחמות; Θ *AVZ* \wedge ; \mathfrak{M} is supported by Θ *BsLLpNVaQSHC*, as well as by \mathfrak{S} \mathfrak{C} .
- (2) למען דעת דרות בני ישראל ללקדם מלחמה \mathfrak{M} ; למען דעת בני ישראל מלחמה, with Θ ; \mathfrak{M} is supported by Θ *BsLLpNVaQSHC*, as well as by \mathfrak{S} \mathfrak{C} . A bolder emendation would be למען דעת בני ישראל מלחמה, regarding דרות as corrupt doublet to דעת (so GRÄTZ), and ללמדה as a gloss; for the construction cf. Jos. 4, 24; so MOORE, *Comm.*, BU., *Comm.* EWALD thinks it possible to retain \mathfrak{M} by merely reading 10 לקדם (Qal); so \mathfrak{S} .
 רק אשר לפנים לא ידעום. The suffix is in the wrong number as well as in the wrong gender; but it is attested by Θ , and in this gloss may be original, the author having in mind the מלחמות ננען, v. 1; \mathfrak{S} and even \mathfrak{C} evade the difficulty. CLERICUS, HOUB., *al.* emend ידעיה. STU. suspects that the whole clause was 15 originally a marginal note. [See also BU., *Comm.*]
- (3) ובל הנעני; perhaps a gloss; BU., *Comm.*
 וההתי, so E. MEY., BU., *al.*; \mathfrak{M} and Versions והתי; the same error occurs in \mathfrak{M} and most of the Versions in Jos. 11, 3, where the correct reading is preserved in Θ *VUL al.* \mathfrak{C} (WELLH.). The Hivvites were a petty people in Central Palestine 20 (Gen. 34, 2, cf. 30; 36, 2; Jos. 9, 7, &c.), while Cule-Syria and the Lebanon was the country of the Hittites (1 K 10, 29; 2 K 7, 6 &c).
- (7) ואת האשרות. This form of the plur. is late (2 Chron. 19, 3; 33, 3 $\dot{\cdot}$), and probably a consequence of the identification of האשרה with עשתרת. \mathfrak{S} here *Astaroth*, which BUKENTOP defends, and HOUB., DATHE, and others regard as the original 25 reading here; עשתרות is found in one or two codd. of \mathfrak{M} ; \mathfrak{S} , which is also alleged, proves nothing.
- (8) כושן רשעים. Θ Χουσαρσαθαι (-θεμ); Josephus Χουσάρσαθος.
 מלך ארם נהרים. V. 10 מלך ארם (conformed to v. 8 in some of the Versions). GRÄTZ suspects that the author wrote ארדוס. Cushan is elsewhere the name of a tribe 30 connected with Midian; Num. 12, 1, cf. Ex. 2, 16 ff.; Hab. 3, 7.
- (13) ויירש, sing., with Θ \mathfrak{S} , KAU., BU. (*Comm.*); ויירשו \mathfrak{M} ; \mathfrak{M} and Versions ויירשו, which might be referred to the allies; but the change of number after ויך is harsh. \mathfrak{S} makes the preceding verbs also plur.
- (16) שני פיות. Many codd. have שתי; false correction. 35
- (17) At the end of this verse \mathfrak{M} and all the Versions have: וענין איש בריא מאד, which may be regarded as an anticipation. Dr. FURNESS makes the very probable suggestion that it is a misplaced gloss, originally meant to explain the words ויפטר החלב בער הלהב in v. 22.
- (18) \mathfrak{M} העם נושאי המנחה \mathfrak{M} ; Θ τοὺς φέροντας (προσφέροντας, αἶροντας) τὰ δῶρα. 40 DOORN. suspects that נושאי המנחה is a gloss.
- (19) הפסילים. According to HRTZ., a false gloss which has displaced the original נציבים; so also in v. 26.
 ויצאו מעליו, so Θ *GALLP* (in doublet) \mathfrak{C} \mathfrak{S} \mathfrak{H} , cf. \mathfrak{S} ; Θ *VN al.* Σ , who take the preceding command as addressed to Eglon, render causatively; DOORN., BU. [but see 45 *Comm.*], and WINCKLER would accordingly emend ויצא.
- (20) After אליך Θ adds βασιλεῦ = המלך, which may have been accidentally omitted; cf. v. 19 [BU., *Comm.*].
 At the end of this verse, Θ + Εγλιμ ἐγγὺς αὐτοῦ, gloss.
- (21) וישלח אהור ונוי. Θ *praem.* και ἐγένετο ἅμα τῷ ἀναστῆναι (αὐτόν), following which 50 DOORN. and BU. emend ויהי בקומו.
- (22) ויבא גם הנצב \mathfrak{M} ; ויבא Θ ἐπεισήνεγκεν, *i. e.* ויבא, adopted by BU.
 For a gloss to v. 22^a see note on v. 17.

- sense, οὐ προσθήσω τοῦ μετοικήσαι τὸν λαὸν ὃν εἶπα τοῦ ἐξῶσαι (ἐξολοθρεῦσαι) αὐτούς. This is apparently the translation of an interpolation in the Heb. text used by \mathfrak{G} , meant to bring out more clearly the fact that not *all* the peoples were left; DOORN., \mathfrak{L} אֲשֶׁר אִמְרָתִי הַהוּרִישׁ, \mathfrak{L} לא אוסיף לנרש העם אשר אמרתי להורישם; *cf.* v. 21.
- לְצַרִים, so DRUSIUS, STUDER, BERTH., S. DAVIDSON, DOORN. \mathfrak{A} לְצַרִים, which 5
may be mutilation of an original לְצַרִים בְּצַרִים (Num. 33, 55) or לְצַרִים בְּצַרִים (Jos. 23, 13); but it would be hazardous to emend the text after these passages. \mathfrak{G} εἰς συνοχάς, \mathfrak{L} in angustiis, in pressura, \mathfrak{J} hostes, \mathfrak{T} למעיקן, read (or conjectured, לְצַרִים or לְצַרִים, *cf.* וְצַרְרוּ אֹתָם Num. 33, 55^b. Abulwalid. connecting צַרִים with צַר, interpreted *traps, snares*; so FRIEDRICH DELITZSCH, comparing Assyr. *çaddu* 10
[initial \mathfrak{z} not certain; might be \mathfrak{z}]. HOUB. renders *venatores*, tacitly reading צַרִים (*cf.* צַרָה Ex. 21, 13; 1 Sam. 24, 12). GRÄTZ conj. לְצַרִים.
- (5) \mathfrak{A} בְּנִים. The true name of this place was probably הַבְּנַיִם; *cf.* 2 Sam. 5, 23f.; Ψ 84, 7, where \mathfrak{G} renders as here, Κλαυθαίν. The place cannot, however, be the same which is meant in Sam. STU. thinks that בְּנִים is perhaps the same as אֵלֶן 15
בְּנֵת Gen. 35, 8; HITZ. connects it with עַמֵּק הַבְּנַיִם Ψ 84, 7, which he locates near Beth-el.
- (6) \mathfrak{A} אִישׁ לְנַחְלָתוֹ; \mathfrak{G} ἕκαστος αἰ. \mathfrak{L} ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ; so, omitting ἕκαστος 2°, \mathfrak{G} ALL \mathfrak{G} and (with εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ *sub obel.*) \mathfrak{S} 11. 20
- (9) \mathfrak{A} ἩΜΕΤΕΡΩΝ. In Jos. 19, 50; 24, 30 כִּרְחַ ת' כִּרְחַ, and so some codd. of \mathfrak{A} , \mathfrak{J} , \mathfrak{S} , and a few codd. of \mathfrak{G} here. GEDDES, STU., EW., BERTH., *al.* regard הֶרֶם as a transcriptional error; on the contrary, it is the true name, and כִּרְחַ either an accidental corruption, or more probably an intentional transposition to remove a word which might suggest sun-worship (JUVENBOLL; so also BU., *Comm.*); *cf.* 25
the variants in Is. 19, 18 הֶרֶם, הֶרֶם, הֶרֶם and הֶרֶם [see Crit. Notes on Isaiah, p. 153, l. 36]; a few codd. and the Soncino Bible of 1488 have הֶרֶם in our verse, as in 1, 35 above.
- (13) \mathfrak{A} וַיִּקְטְרוּ לְבַעַל; \mathfrak{A} and Versions, וַיַּעֲבְדוּ, but עֲבַד in this sense is not construed with ל'. This emendation is suggested by Jer. 44, 3; *cf.* Jer. 7, 9; 11, 13, 17; Hos. 11, 2, &c.; וַיַּעֲבְדוּ is the result of unintentional conformation to v. 11. 30
- לְבַעַל. \mathfrak{G} ἄλλοτρυφῶν τῆ βααλ, as often, *e. g.* 3, 7 (\mathfrak{G} Cst *al.*); a kind of Greek Q^re, the reader substituting ἀσχύνη, as in the Heb. text בָּשֶׁת sometimes takes the place of לְבַעַל, *e. g.* Hos. 9, 10. \mathfrak{V} τῷ βααλ. *Cf.* DILLMANN's paper, *Über Baal mit dem weiblichen Artikel*, in the Proceedings of the Berlin Academy, 1881, pp. 601 ff. 35
- (14) \mathfrak{A} and Versions, לעשתרות plur.
- (15) \mathfrak{A} וַיִּמְכְּרוּ, *sc.* JHVU; \mathfrak{G} καὶ ἀπέδοντο, \mathfrak{J} vendiderunt; see on v. 16.
- (15) \mathfrak{A} וַיִּצַר לָהֶם. \mathfrak{G} καὶ ἐξέθλιψεν αὐτούς; KAUTZSCH, BUDDE, *al.* conj. וַיִּצַר. [After \mathfrak{A} וַיִּצַר לָהֶם BU., *Comm.*] conjectures that the words וַיִּצַּעְקוּ אֵל יְהוָה have been accidentally omitted; they are an indispensable part of the *schema*, and are pre- 40
supposed by מְנַאקָה in v. 18.]
- (16) \mathfrak{A} וַיִּוְשְׁעוּ; \mathfrak{G} καὶ ἔσωσεν αὐτούς Κύριος; editions of \mathfrak{T} also have the sing. verb.
- (18) יהוהקיהם. In \mathfrak{T} דהק is the usual translation of להץ; here perhaps a late doublet, or gloss (\mathfrak{G} could., among them 19, 50).
- (21.22) \mathfrak{A} וַיִּנַּח אֵלָיו אֲשֶׁר עֹבַד יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמַּח: אֲשֶׁר עֹבַד יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמַּח: \mathfrak{G} ὃν κατέλιπεν Ἰησοῦς (\mathfrak{V} + υἱὸς Ναυη 45
ἐν τῇ ἡγῆ) καὶ ἀφῆκεν τοῦ πειράσαι κ.τ.ε.; reading וַיִּנַּח (v. 23; 3, 1) in place of וַיִּמַּח. The expression in \mathfrak{A} is unusual; if וַיִּמַּח were the true reading we should suspect that it was a gloss. On the other hand, if v. 22 is by a different hand from v. 21, וַיִּנַּח (*scil.* יהוה) is necessary to it.
- (22) וַיִּנַּח אֵלָיו אֲשֶׁר עֹבַד יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמַּח: דהק, דהק, which would require us to correct דהק to דהק; so (sing.) 50
 \mathfrak{S} \mathfrak{S} ; \mathfrak{A} \mathfrak{A} סביר בה, as in Is. 6, 13; 63, 19 (see GINSB., *Introd.*, c. viii.), which reading occurs sporadically in codd., and is adopted by HOUB., STU., DOORN., *al.* It is more probable, however, that the error lies in דהק יהוה (*haplography*).

- 4 *Sisera* also (unlike *Jabin*) seems to be non-Semitic; *cf.*, however, ססראל on an Aramaic seal (LEVY, Taf. 1,3, in DRIVER's *Samuel*, p. xii), and *Sassariël* = *Sarsariël* on an Assyrian-Aramaic bilingual (F. JEREMIAS, in SAUSSAYE's *Religionsgeschichte*² 1,225). NIEBUHR's hypothesis, that *Sisera* is an Egyptian name, is more ingenious than plausible. 5
- (4) הוּיָא שפּטָה. Many codd. and old edd. of א¹¹ read הוּיָא, construing v. 4³ as a complete sentence. א¹¹ שפּטָה, participle, interpreting in the sense of v. 5; so also the Versions, as far as can be judged from their renderings. But v. 5 is by a different hand; and the author of v. 4 probably intended the preterit, שפּטָה; see Translation. 10
- (5) ע has a long account of Deborah's residence and possessions: והיא יתבא בקרתא בעטרות דברא מהפרנסא סן דילה ולה דיקלון ביריחו פדרסן ברמתא ויתין עברין משה בבקעתא בית שקיא בכיהאל עפר חוור בטור מלכא וסלקין לותה בני ישראל לרינא *She dwelt in the city Ataroth-Deborah, being supported by her possessions; for she had palm-trees at Jericho, orchards at Ramah, oil-bearing olives in the Valley, irrigated fields at Beth-el, white earth on the King's Mount; and the Israelites went up to her to judgment; cf. Megillá 14^a.* Such additions are infrequent in Jud. (except in c. 5). 15
- (6) א¹¹ וּמַשְׁכְּתָה אֵלַי; לָךְ וּמַשְׁכְּתָה אֵלַי.
- (7) א¹¹ וּמַשְׁכְּתָה אֵלַי; וּמַשְׁכְּתָה אֵלַיךְ אַל נַחַל קִישּׁוֹן אֶת סִיסְרָא אֵלַי; Ὡ καὶ ἀπάξω (*al. ἐπάξω*) πρὸς σέ εἰς τὸν χειμάρρου Κισων ἐπὶ τὸν Σισαρα. 𐤀 𐤎𐤍𐤔𐤉𐤊𐤁 𐤀𐤋𐤁𐤏 𐤀𐤋𐤁𐤏 𐤀𐤋𐤁𐤏 𐤀𐤋𐤁𐤏. We 20 discover here traces of a Heb. variant, וּמַשְׁכְּתָה אֵלַיךְ אַל נַחַל קִישּׁוֹן עַל סִיסְרָא, &c. (JHWH) *will march with thee . . . against Sisera*, &c. (משך intrans., as in v. 6). This is supported also by the reading καὶ ἀπάξω (*ἐπάξω*) σε in Ὡ^{AN}, and (as a doublet) Ὡ^{BSLP} אֶתְךָ; πρὸς σέ is perhaps Hexaplar correction.
- וּמַשְׁכְּתָה אֵלַיךְ. Many codd. and old edd. of א¹¹ וּמַשְׁכְּתָה אֵלַיךְ אֶת סִיסְרָא; Ὡ^{SLP} καὶ ἐπὶ (ועל); see preceding note. 25
- (8) At the end of the verse Ὡ (S^U *sub obel.*) + ὅτι οὐκ οἶδα τὴν ἡμέραν ἐν ἣ εὐδοσί τὸν ἄγγελον Κύριος (*al. Κύριος τὸν ἄγγελον*) μετ' ἐμοῦ. The words are meant to exclude an unfavorable interpretation of Barak's refusal to go without Deborah, and were naturally suggested by v. 14^a. They are not part of the original 30 text (HOUB., GRÄTZ; more cautiously, STUDER). On the other hand, the words are clearly a translation; comparing C in v. 14, הלא מלאכא דיהוה נפק לאצלחא קרמך, we may infer that Ὡ here represents an old Heb. gloss.
- (9) א¹¹ וְהָאֵמֶר; Ὡ^{ABSLP^{NV}nE} + πρὸς αὐτὸν Δεββωρα; S^U *sub ast.* 35
א¹¹ אַפְסֵי כִי אֵלַי; Ὡ πλὴν γίνωσκει ὅτι.
- (9.10) קדשה; Ὡ^{LP} + τῆς Νεφθαλι; S^U *sub ast.* (should perhaps be a *lemniscus*).
- (10) ויעל. If עשרה אלפים איש is subject — the most natural construction — we should emend: ויעלו. 40
- (11) GENÈDES transposes v. 11, putting it after v. 17.
אלון, so JACOB KHAYYIM and most edd.; BĀR אֵלֶן, *al. אילון*; *cf.* 12, 11. 12.
בצענים K^{cthib}, rightly defended by CAPPEL; Q^{cté}, conforming to Jos. 19, 33, בצענים.
- (15) כל המתנה; א¹¹ and all Versions + לפי חרב, introduced by a scribe's error from v. 16. 45
- (16) עד חרשת; Ὡ^{ALLP^{VU}} *al. S^{HE} ἕως ὄρουμῶ* (ὄρουμῶν); *cf.* on 1, 35; 8, 13.
- (17) On the proposal of W. MAX MÜLLER, approved by JENSEN, to read הקניי and connect the word with the name of a place *Qinnu* mentioned in Egyptian texts in the neighborhood of Megiddo, see BU., *Comm.*, p. 37.
- (18) בשמיכה. GRÄTZ conj. במסכה; *cf.* Ὡ^V ἐν ἐπιβολαίῳ, Ὡ^N (some codd.) περιβολαίῳ. 50
CLERICUS suggested the emendation.
- (19) וצאתי אֵלַי; נצחתי אֵלַי — נאור אֵלַי, which perhaps originated with a scribe who had in mind the later orthography נור. 55

- 3 (22,23) אֵל ויצא הפרשונה: ויצא אהרן המסדרונה אֵל Both nouns are unknown; for the former אֵל (apparently rendering in the dark by a Greek word of somewhat similar sound) has τὴν προστάδα (A, παραστάδα; Σ, τὰ πρόθυρα); for the latter, τοὺς διατεταγμένους. The Palestinian exegetical tradition connects פֶּרֶשׁ with פֶּרֶשׁתֵּי הַכּוֹסוֹת *contents of the bowls* (Ex. 29, 14 &c.); so *Œ, 3 statim per secreta naturae alvi stercore proruperunt*. NÖLDEKE accordingly emends: ויצא הפרש. The alternative, strongly suggested by the parallel construction of the clauses, and similar unusual form of the nouns, is that the two clauses are doublets (from different sources, WINCKLER), one (or both) of which is corrupt (GRÄTZ); or that one of them is a gloss to the other (Ew., STU., BÖTTCHER, BERTH., al.). פֶּרֶשׁ does not mean dung or excrement, but fecal matter inside the body, the contents of the intestines (so, correctly, SIEGFRIED-STADE s. v.; see note in the English translation of *Leviticus*, p. 66, l. 34, and cf. Arab. فرث and Assyr. piršū, which have the same meaning. The water in the stomach of a camel is called, in the cuneiform account of Assurbanipal's Arabian campaign, me piršī; see my note in *Hebraicu* 3:110, n. 7. The original meaning of פֶּרֶשׁ is not separation, secretion, but rupture, that is, what comes out when an intestine is cut or perforated (cf. Syr. فرس). פֶּרֶשׁ seems to be not accidental conformation (MOORE, *Comm.*, p. 98, below) but intentional, artificial assimilation to the following word המסדרונה, for the purpose of disguising the objectionable word הפרש as much as possible [p. 11.]
- (23) At the end of the verse אֵל adds וַיַּעַל a gloss — as the false tense shows — suggested by נַעֲלוֹת, v. 24.
- (24) מַסְכֵּךְ, from מִסְכָּךְ אֵל; מִסְכָּךְ אֵל. The form is explained by מַעַע analogy (KONIG), but it is more probable that the scribe who wrote מִסְכָּךְ derived the participle from מִסְכָּךְ (מַסְכֵּךְ); see Qamhi on 1 S 24.4, Menahem b. Sarūq s. v. אָרֵיךְ, *Aruch*, s. v. מִסְכָּךְ; cf. also אֵל אֵל and Hexapla on 1 S 24.4 GRÄTZ conjectures in a similar sense, פֶּרֶשׁ מִמֵּי רְגְלֵיךְ.
- (25) וַיְהִי־לֵךְ. Cf. Gen. 8, 10; perhaps we should rather read וַיְהִי־לֵךְ; *Br.*, *Comm.*
- (26) וַאֲהוּרֵן נָטַל עַד הַתְּהוֹמָה; א + καὶ οὐκ ἦν ὁ προσνοῦν αὐτῶ; *SH sub obel.*
- (27) אֵל ויהו עבר את הפסלים ויהו בבואו אֵל. WINCKLER conj. עבר he made an offering. A natural addition on the supposition that Eglon's residence was in Moab. It is possible, on the other hand, that the words are genuine, and were omitted in אֵל in consequence of the erroneous assumption that the scene of Ehud's deed was Jericho. [For a conjecture about the original order of vv. 26-28 see *Br.*, *Comm.*]
- (28) וַיִּדְּרֵם אַחֲרָיו, with אֵל (GRÄTZ, KAUTZSCH); cf. וַיִּדְּרֵם אַחֲרָיו in the next half-verse; אֵל וַיִּדְּרֵם.
- (29) אֵל כל אֵישׁ שָׁמַן אֵל; πάντας τοὺς υαχητάς (codd. mu. + τοὺς ἐν αὐτοῖς; אֵל פָּאן לֵיפ־אַרֹן = אֵל). The rendering suggests that the strange expression in אֵל, for which we should expect at least אֵישׁ שָׁמַן, is a mutilation of אֵישׁ שָׁמַן.
- (30) At the end אֵל + καὶ ἔκρινεν αὐτούς אὐδ ἕως οὐ ἀπέθανεν; adopted by KAUTZSCH, 40 on account of v. 31, וַאֲחֲרָיו; but see below, l. 44.
- (31) מַלְכָּר. Beside various renderings in אֵל, we find the variant reading ἐκτός μόσχων = מַלְכָּר.

On Shamgar see note on 16.31.

- 4 (1) וַאֲהוּרֵן מֵת מִתְּחִלָּה אֵל; וַאֲהוּרֵן מֵת אֵל; *CSsIsI.p* al., *sub ast.* *SH* (in the cod. the sign is misplaced).
- (2) הָרִשָּׁת הַגּוֹיִם; Ἡ Ἀρῖσθη ἡγῖς (Versions, *gentium*) would seem to be, as in Gen. 14, the name of a particular people or tribe (probably a foreign name distorted by popular etymology), preserving the memory of an older invasion or conquest; cf. Σκουθόπολις, Σκουθῶν πόλις (Beth-shean; cf. English Translation of *Joshua*, p. 84, l. 24.). MARQUART, *Fundamente israelitischer und judischer Geschichte*, p. 3, surmises that the city of Sisera was the Hitite Kadesh (קֶדֶשׁ הַחַיִּיתִים), cf. 2 S 24, 6 אֵל; this conjecture is adopted with confidence by RUBEN, *JQR* 10, 554.]

- 5 אַרְחוֹת *companies of travelers*, so BÖTTCHER (1849); **A** and Versions אַרְחוֹת *ways, roads*; the same correction is required in Job 6, 18. 19. **AC** **CS** **DL** **LP** *al.* **ΞΣΠΕ** ἐξελίπον βασιλείς (so also **GN** doublet); GRABE conj. βάσεις; others βασιλικός (*sc.* ὀδοῦς, Num. 20. 17); see SCHLEUSNER. DOORN. suggests that הלבי may have been corrupt doublet to הלבי. RUBEN emends: מְלָכִים = Aram. מְהַלְכִים *leaders* 5
of caravans (הלכות, Job 6, 19); *cf.* 1 K 10, 28.

עַקְלָקְלוֹה; **A** and Versions *fraem.* אַרְחוֹת, repeated, either by accident or for greater explicitness, from the preceding line (BRIGGS, LEY, GRIMME). For a more radical reconstruction see MARQUART.

- (7) פָּרוֹן. A few codd. of **A** have פָּרוֹת, which is adopted by Houb. and Stu., and 10 is not improbably the true reading. [If פָּרוֹן be right, we should probably read חָרַל (sing.) for הָרְלוּ 1°, BU., *Comm.*] **GVⁿE** of κατοικοῦντες, **GLP** Theodoret of κρατοῦντες, **VL^mN** δυνατοί, **AL** φραζων; *cf.* **SH** (فانوس) فانوس, (فانوس) فانوس, (فانوس) فانوس.

חָרְלוּ 2°. A subject, synonymous with פָּרוֹן, seems to have fallen out, either 15 before or after הָרְלוּ, leaving this verb as the only remnant of a line. [BU. suspects traces of this subject in the following line, עָרְרִי—עַר, עָרְרִי—עַר. GRIMME carries the verb over to the next *stichos*; BICKELL omits it. RUBEN rejects v. 7^a as containing only fragments of vv. 6. 11, and transposes v. 7^b after v. 8.

A עַר שְׁקַמְתִּי רִבּוֹרָה וְאֵל; **VL^mN** εως ου ανέστη (*al.* εξανέστη) Δεββώρα; **3** *donec* 20 *surgeret Debhora*; so also in the next line. **A** קַמְתִּי is now generally explained as 2 sing. fem., with the old ending *i* (RÖDIGER, BÖTTCHER, GRÄTZ, WELLI., A. MÜLLER). This explanation is satisfactory, so far as **A** is concerned; but it does not account for the 3 sing. in **3**; if these translators had read קַמְתִּי, they would certainly have rendered in the *first* person. As Deborah is elsewhere in 25 the poem spoken of only in the third person, it is more probable that the original reading was קָמָה (a 3^d sing. fem. קָמָה — Houb., who emends thus, WELLI. formerly, BICKELL — is also conceivable, but not probable), which was altered to קַמְתִּי (*first pers.*), on the supposition that Deborah was the author and singer (*cf.* v. 1). BU. regards v. 7^b as a gloss (in which the 1st person is natural); so 30 also MARQUART. BICKELL omits שְׁקַמְתִּי 2° for metrical reasons.

- (8) The first two lines are corrupt.

A וַיִּבְחַר אֱלֹהִים הַרְשִׁים אֶת לָחֶם שְׁעָרֵים (in many codd. לָחֶם). For the first line, **G** ἡπέ- 35 τισαυ (**VL^mN** ἐξελέξαντο) θεοῦς καινοῦς (many codd. κενούς, so also **ΣΠΕ**); **3** *nova bella elegit Dominus*; **S** **لَا شَيْءَ** **بِجَدِّ** **لَا شَيْءَ** **لَا شَيْءَ** *God chose a new thing*, — all supporting **A**. It is possible that a scribe may have tried to restore the partly illegible words of the MS before him by the help of Deut. 32, 17 (COOKE). The second line is rendered by **VL^mN** τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων; **?** עָרִים, שָׂרִים, corrupt 40 doublets, DOORNINCK, *cf.* GRÄTZ); *cf.* v. 11. **AC** **CS** **DL** **LP** **VnE** **ΣΠΕ** **S**, ὡς ἔρπον κριθινον, *i. e.* לָחֶם שְׁעָרִים (7, 13); *cf.* Theodoret, Ephrem, Augustine. BU. reads ac- 45 cordingly, and surmises that וַיִּבְחַר אֱלֹהִים is a corruption of וַיִּבְחַר אֱלֹהִים (הָרְלוּ) (or וַיִּבְחַר); **?** **?** **?** are new-moons. The two lines described in some way the rarity of sacrifices (and thus of flesh to eat), and the rough fare to which the Israelites were reduced. KA'TZSCH conjectures that the original text may have been וַיִּבְחַר אֱלֹהִים לָחֶם שְׂרִים *then God chose for them chiefs*; to which it may be 45 objected that **יהה**, not **אלהים**, is used throughout the poem. The same objection holds against KLOSTERMANN'S conj. חָלְשִׁים for הַרְשִׁים. RUBEN conj. הַרְשִׁים. MAVER LAMBERT (RÉJ 30, 115), dividing the words differently, reads או להמש עָרִים, and thus obtains the lines: —

או לחמש ערים מן אם יראה
ורמח בארבעים אלף בישראל

50

By bold transpositions and conjectures MARQUART reconstructs vv. 7. 8 thus: —

- 4 והתבהו. DOORN. strikes out the word.
- (20) עפרי. The fem. is required (OLSH.); **Al** עפר, but the masc. imperative addressed to a woman is anomalous.
- (21) בלאט, as elsewhere; **Al** בלאט.
- 5 והוא נרדם וינקה ויפת. For נרדם there is excellent Masoretic authority (see NORZI *ad loc.*); the current edd. have נרדם. This difference is connected with a difference of accentuation in **Al** והוא נרדם וינקה ויפת (*e. g.* BÄR), or נרדם וינקה ויפת (WICKES, *Prose Accents*, p. 140). Neither of these is satisfactory, as the various interpretations of the words prove. The simplest remedy seems to be to pronounce וינקה (adj.), regarding the whole as a parenthetical circumstantial clause: 10 — *he being sound asleep and exhausted* —; **GALLP al.** **CE** και αὐτὸς ἀπεσκάρισεν (*cf.* ἐσκήρισε 5,27, **GLP**) ἀνὰ μέσον *al.* ἐν μέσῳ τῶν ποδῶν (**GA** γονάτων) αὐτῆς και ἐξέψυξεν και ἀπέθανεν; **SH** translates this text (ἐν μέσῳ — αὐτῆς *sub obel.* — the words come from 5,27); **CsBs al.** και αὐτὸς ἀπεσκάρισεν και ἐξέψυξεν. **VN** και αὐτὸς ἐξεστῶς ἐσκοτώθη και ἀπέθανεν. **Σ**, κεκαρμμένου αὐτοῦ. 15 ὁ δὲ ἐλειποθύμησεν. ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ (ἐφάνη Βαρακ).
- (23) והיבנע אלהים; ויבנע אלהים; **VlmN** ὁ θεός, **Vn** Κύριος, **GALLP SH** Κύριος ὁ θεός; *cf.* on 6,20. **GEDDES** emends: יהיה.
- 5 (1) **MGABsLLpNVaSH** ותשר, και ἦσεν; so also **SC**; **VO**, και ἦσαν, **I** *cccinerunt*. 20
- (2) בפרע פרעות. See *Comm.* *ad loc.*; **MAYER LAMBERT**, **RJ** 24,140 (synonym of (ההנרב); and on the fem. בפרעה, **GRUNWALD**, *Eigenmannen*, p. 5, n.
- בהתנרב. **GRIMME** conj. בעם (*cf.* v. 9), on metrical grounds (ב lost by haplography). [**MARQUART** rejects v. 2 as a marginal gloss to v. 9 intruded into the text in a wrong place. **BU.** (*Comm.*) notes that the diction of vv. 2.3 is late through- 25 out; the poem begins with v. 4.]
- (3) אנכי 2° **ACsBsLLp al.**, **SH** *sub ast.* ואמר יהוה אלהי ישראל is struck out by **MARQUART** for metrical reasons.
- (4) שמים נמוגו, **CsBsLNVaE** ἐταράχθη (**GA** ἐξεστάθη, **GLP** ἐξέστη), **V** *turbatum est*, **SH** **لجج**; **BU.** (*R-S*) accordingly conj. נמוגו or נמוגו. [**BU.**, *Comm.*, returns to **Al.**] 30 **Al** נטפו, **Bm** ἔσταυζεν, **VO** ἔσταζεν δρόσους; accidental repetition of the verb in the next clause.
- (5) **Al** הרים נלוו, **I** *montes fluxerunt*; **G** ἐσαλεύθησαν, **V** **נלו**, **S** **נלו**, reading נלו, as **Al** in Is. 63,19 (from **ללו**); *cf.* **OTZ l. c.**; so **DOORN.** would emend here. 35 היה 2°. **MGALSC** **E** *praem.* וה סיני **Vim** ἀπό προσώπου **Kyriou Elwei**, τοῦτο Σινα ἀπό προσώπου Κυρίου θεοῦ Ισραηλ, **VN** Κυρίου θεοῦ Ελwei τοῦ Σινα (contamination from ψ 68,9, **SCHARFENBERG**), **GLP** Κυρίου του θεοῦ Σινα; **CsBsVn al.** Κυρίου Ελwei *sine addit.*; **SH** **لله**, transcribed by mistake from the next line and canceled by the scribe himself. (According to **FIELD** **لله** is written in very pale ink in the lower margin; neither 40 **KÖRDAM** nor **LAG.** mentions this correction.) **V** *Montes commoti sunt a facie domini Dei Israel ex Sina* (the abridgement may be accidental — *homoteleuton* — as in **GA**54). The words וה סיני are a gloss (**Σ** correctly, τούτέστι τὸ Σινα), as the form of expression shows [so now **BU.**, **RUBEN**]; *cf.* similar glosses in Ex. 32,1; 1 K 14,14; Is. 23,13; it may be older than ψ 68,9. The rhythm of the 45 verse also requires the omission of the words. **GRIMME**, who also finds the line too long, emends: הרים נלו וה סיני (ה = לו; *Sina's Herr*); following in this interpretation of וה **PARÉAU**, **KEMINK**, **DOORN.** **GEDDES** restored the balance of the lines by omitting היה 2°. **WINCKLER** sees in וה the remains of וה; **MARQUART** reads וה סיני לפני, omitting the words והיה אלהי ישראל as in v. 3. 50
- (6) בימי יעל. **GEDDES** regards the words as a gloss; so **BICKELL**, **COOKE**, **MARQUART**, **BU.**, *al.* For יעל **EWALD** thinks that יאיר (10,3) is meant; **KROCHMAL** and **GRÄTZ** conj. **תניאל**.

5

עורי עורי רבוה
 העירי רבבוה עם (עמך)
 הִזְק קום ברק
 שבה שביך בן אבינעם

Here Deborah is not summoned to sing a song — whether of battle or of vic- 5
 tory — but to arouse the myriads of her countrymen, which certainly agrees
 better with the words addressed to Barak. — The second line in א, עורי עורי
 רברי שיך, is readily explained as a corruption of the corresponding line thus
 restored; the opposite is not so probable. — The imperative הִזְק is attested by
 the double translation of ll. 4.5 in the Greek above; in l. 5 it was read as P'el 10
 and the context supplied. — Finally, the symmetry of the quatrain is restored,
 and the metrical difficulty presented by the words שבה שביך בן אבינעם in
 א removed, as well as the singular expression רברי שיר. MARQ. strikes out קום
 ברק, because they do not make a complete stichos.

א ושבה שְׁבִיָּה שְׁבִי collective, *thy captive train*; so אצט. The word can also be 15
 read as a part. plur., שְׁבִיָּה *thy captors*; so אא, LUTHER, J. D. MICH., WELLM.,
 STADE, BU., KAUTZSCH, MARQ.; cf. Is. 14.2. GRIMME rejects this as unmetrical.

(13) או יָרָד יִשְׂרָאֵל כְּאֲדָרִים
 עם יהיה יָרָד לוֹ בְּנִבְרִים

Two lines, perfect in form and parallelism, are thus conjecturally restored; cf. 20
 v. 23^b. א או יָרָד יִשְׂרָאֵל לְאֲדָרִים עִם יְהוָה יָרָד לִי בְּנִבְרִים א. For יָרָד, which is intended
 as an apoc. impf. Pi. from ירד, the context requires in both cases the perfect
 tense (אֲדָרִים אצט); so J. D. MICH., SCHNURRER, DATHE, STUDER, EW., BÖTTCHER,
 BERTH., and most recent critics. In א עם is wrongly joined to the first line;
 אֲדָרִים τοῦ κυρίου κατέβη αὐτῶ ἐν τοῖς κραταιοῖς connects it with the following, 25
 as do some Heb. codd. (DE ROSSI); so W. GREEN, J. D. MICH., SCHNURRER,
 STUDER, GRÄTZ, and many others. The αὐτῶ of א (לו) is also preferable to לִי
 of א (KÖHLER, GRÄTZ). — The second line being thus restored, it is a natural
 conjecture that the unintelligible שריר in the first line is a corruption of יִשְׂרָאֵל,
 corresponding to עם יהיה in the second. אֲדָרִים α. אֲדָרִים ὁπότε (πότε, τότε) ἐμε- 30
 γάλυθη (א ἐμεγάλυθεν) ἢ ἰσχύς αὐτοῦ, Κύριε, ταπεινώσον μοι τοὺς ἰσχυροτέρους
 μου, apparently reading ירבה לִי ירד י^o and omitting שריר; their second line was
 read (or interpreted as if reading) יהיה ירד (ירדה) לִי הַנְּבִרִים מִנִּי. — For שריר
 WINCKLER conj. שָׁרָר (= סרר) *Schlachtreihe*. MARQ. writes לשערים (as in v. 11) in
 place of לְאֲדָרִים. 35

(14) The first two lines in א are:—

מני אפרים שרשם בעמלק
 אחרוך בנימין בעממין

in which only the names of the tribes can be made out. For אֲדָרִים אצט א
 אֲדָרִים have ἐν κοιλάδι, *i. e.* בעמק, which is probably the original reading (HOUTT.; 40
 cf. v. 15); in שרשם we must seek a verb, as the ancient translators felt; for אחרוך
 the א version cited above, l. 3of., has ἀδελφού σου, *i. e.* אחיך. BICKELL, WINCK-
 LER, *al.* omit בנימין בעממין as a gloss from Hos 5,8; but see BU., *Comm.*
 WINCKLER writes:—

מני אפרים שָׁרָר בעמק
 מני מנזר ירדו מחקקים
 ומבולון משבים בשבט

is thought by WINCKLER to be a synonym of ירדו; cf. Assy. שר [DEL. HW 647^b].
 See also on v. 15. MARQ. adopts this reconstruction.

בשבט סופר. W. GREEN [1753] carried the last word over to the following verse,
 and read שָׁרָר שָׁרָר; similarly BU. (see on v. 15). On the phrase σφαιματέος as 50
 a military official see now DEISSMANN, *Bibelstudien*, pp. 106-108; LOMBROSO,
Recherches, 231; FLINDERS PETRIE, *History of Egypt*, 2, pp. 196.197.247; HOM-
 MEL, *Neue kirchl. Zeitschrift*, '90, p. 69.

5

7^a חדרו פרוץ בישראל

8^a יברחו אהלים . . .

8^b אול להם שערים

8^a.7^b חדרו חרשים <כאין>

5 καὶ σειρομαστών ἐν τεσσεράκοντα χιλιάσιν ἄλ., 5^{II} sub ast., + ἐν τῷ Ἰσραῆλ). This rendering in some form is found in all recensions of 6 except 6^{VbM}N, also in 6^{SH} (. . . חַדְרָו —) 6. It has been recognized by several scholars that σκέπη νεανίδων is wrongly divided for σκέπη ἐὰν ἴδω; ἄν (ἐὺν) ἄφθη is a doublet to ἐὰν ἴδω, representing a Heb. variant (אם יראה אם אראה). See EW., 10 GGA '67, pp. 635 f., WELLH., *Text der Bücher Samuelis*, p. 8, FIELD, *ad loc.*, LAGARDE, *Septuaginta-Studien*, p. 60. MARQUART and RUBEN adopt the reading אראה.

(9) לבי. KLOST. and MARQ. conj. אבא, and transpose 9^a and 9^b.

המתגדבים בעם בריבו יהוה. GRIMME strikes out the line as a mere repetition of v. 2, 15 and here unmetrical. [So also BU., *Comm.*, proposing *alt.* גרבים בעם בריו יהוה. MARQ. strikes out only בריבו יהוה. 6^{AB-LLpVnSH} οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ, *cf.* the rendering of גרבי, 1 S 2, 8.

(10) אהונת צהרות יושבי על מדון. The confusion of the Greek versions is here very great. 6 seems originally not to have translated צהרות (6^V μεσημβρίας, *i. e.* 20 צהרים); καθήμενοι ἐπὶ λαμπηνῶν is the oldest rendering of יושבי על מדון (DÖDERLEIN, *cf.* FIELD). Subsequently, when על מדון was rendered ἐπὶ κριτηρίου, λαμπηνῶν was erroneously connected with the preceding ὑποστύγιων, and then in some recensions corrected to λαμπουσῶν (*cf.* DOORN).

שהו. Proposed emendations: שמהו, שמעו, שמהו. MARQ. regards the word as 25 a corruption of יהישו, which he restores in v. 6 (יהולכי נתיבות יהישו).

(11) The first line in 6^{II} is מקיל מהצעים בין משאבים. BU. conj. קיל מהצקים *Hark!* 'how joyful they are!' So also MARQ. 6^{ACsB-LLpVnSH} (*cf.* 6) φωνήν (*al.* ἀπὸ φωνῆς) ἀνακρουμένων ἀνά μέσον ευφραινομένων gives a sense which agrees well with the following line, but a satisfactory restoration of the Heb. text which it represents 30 has not yet been suggested. DÖDERLEIN, SCHLEUSNER, conj. מהצרים; GRÄTZ מהצערים, connecting it with שדיו (conj. for שהיו). 6^{AS6^{VbM}N} seem to have read מהשאבים, or something like it.

הגו. To remove the apparent Aramaism, KLOST. and MARQ., with 6 δώσουσι, point הגו. [Cf. below, p. 57, l. 42.] 35

פרונו. 6^{AL} *al.* ἐνίσχυσαν; 6^{VN} αὐτίησον; Σ, ἀτείχιστοι.

לשערים. GRÄTZ conj. לארירים or לאבירים, perhaps dittogram from v. 13. BU. suspects that v. 11^b is a misplaced repetition of v. 13.

(12) The position of this invocation has been found difficult. EW. made it the beginning of a distinct poem; CARL NIEBUHR, in his *Reconstitution*, transposes, 40 putting v. 12 in the place of v. 2.

The remarkable variations of 6 in this verse have not received the attention which they deserve. In 6^{ALLP^{SH}E} we find the following text: — Ἐξερείρου, 45 ἐξερείρου, Δεββῶρα, ἐξερείρον 6^A ἐξερείρου) μυριάδας μετὰ λαοῦ 6^{IP} + σου· ἐξερείρου, ἐξερείρου, λάλει (6^I, ται. λάλησον) μετ' ὑδῆς· ἐνίσχουσιν 6^{IP} ἐν ἰσχῦ) ἐξανίστασο, Βαρακ, καὶ ἐνίσχυσον (6^I. κατίσχυσον), Δεββῶρα, τὸν Βαρακ, αἰχμαλωτίτισσον (6^I. αἰχμαλωτίτιζε) αἰχμαλωσίαν σου, υἱὸς Αβινεε. — In 6^{SH} (with the self-evident corrections of the critical signs by RÖRDAM and LAG.): — 50
!חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו!
!חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו!
!חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו! !חַדְרָו!
Eliminating the doublets corresponding to 6^{II} we may restore the Heb. text represented by the oldest Greek version as follows: —

- 5 אַל תִּרְכִּי נַפְשִׁי עַו אַל. Ὁ καταπατήσει αὐτοὺς (*al.* αὐτὸν) ψυχῆ μου δυνατῆ, *3 concussa anima mea robustos*, וְרוּשִׁישָׁתָּ נַפְשִׁי קָמִילִי נְבִיאִהוּן בְּתִקְוָה *3* (SU *נפעע*), all supporting אַל; the corruption is therefore ancient. The words must contain the end of the preceding hemistich, וְנִחַל יְקֻרְמִים תִּרְכִּי וְנִי. In the place of תִּרְכִּי the parallelism then requires a verb corresponding to הָגַד in the first line; and in place of עַו נַפְשִׁי an (explicit) object corresponding to the pronoun *them* in גִּרְפָּם. HOUB. conj. הִדְרִיךְ נַפְשִׁי עַו; cf. Is. 63, 3. For RUBEN's emendation see above, p. 36, l. 50. MARQ. transposes the line to the end of v. 27.

- (22) סִיס הִלְטֹו עֲקֵבֵי סִיס; אוּ הִלְטֹו אַל; but the verb is elsewhere transitive, and an ellipsis of אֲרִיץ is harsh. The Versions have taken it as passive: Ὁ ἀπεκόπησαν (= הִלְטֹו, 10 SCHARFENBERG), ἐνευροκοπήθησαν, ἐνεποδίσθησαν, Ὁ ἀνεκόπησαν; or neuter (33C); and this seems to be required by וְנִי in the following line, which can hardly be taken otherwise than causatively (*from, in consequence of*); so CLERICUS, *tunc contusi sunt calcanei equorum, propter &c.* BU. (*Comm.*) reads הִלְטֹו and 15 עֲקֵבֵי סִיס, taking over the מ from the following מְרַהֲרֹות, which removes the difficulty of construction. BU. would also transpose v. 22 (or 21^b.22) to stand before v. 21^a, or (with MARQ.) before v. 20.

אַל מְרַהֲרֹות דְּהָרֹות אֲבִירֹו. The repetition may be explained as an imitation of the sound of galloping hoofs. It is possible, however, that it is accidental; Ὁ *al.* 3H ἀμαδαρωθ (ααδαρωθ, and other variations) δυνατῶν (δυναστῶν) αὐτοῦ. Observe also A, ἐφορμύωντων ἢ εὐπορέπεια (cf. PROCOPI.), reading הִקְרַת for דְּהָרֹות 2° (SCHARFENBERG, FIELD); while Ὁ *al.* ἐκτάσσεως αὐτῶν seems to represent הִקְרַת. Ὁ *al.* σποῦδῆ ἔσπευσαν ἰσχυροὶ αὐτοῦ (מְהֵרָ, בְּהֵלָ); cf. 3. The text has therefore been differently understood, and has varied considerably; but דְּהָרֹות is found in a similar connection in Nah. 3, 2, and is probably sound. 25 STUDER would read דְּהָרֹות (stat. abs.), and make אֲבִירֹו acc., obj. of הִלְטֹו (transitive).

For vv. 22.21 CHEYNE, JQR, July '98, p. 566, offers the following: —

אוּ נִלְחַמוּ קָדְשׁוֹנִים
קִדְשׁוֹן נִרְדְּפוּ אֲבִירֹו
צִרְף קִדְשׁוֹנִי נִחַל קִשׁוֹן
צִרְפָּם תִּרְכִּי נַפְשִׁישׁ

- (23) אַל Ὁ *al.* 3H *al.* מִרְוֹ; Ὁ *al.* Μαρω, Ὁ *al.* Μαρω, *3* *al.* *3*. It has been conjectured that מִרְוֹ is the mutilation of a better known name; מִרְוֹ, Jos. 11, 5 (PAGNINUS, CLERICUS [citing EUSEBIUS' description of the situation of 35 Meppan, *Onom. Sacra*, 278, 99, ed. LAG.], BÖTTCHER, GRÄTZ, *al.*); or מִרְאוֹן Jos. 12, 20, cf. 11, 1 Ὁ (KRUSE, EW., DONALDSON, VERNES); or Μηρωθ, Joseph., *War*, iii, 3, 1 = Μηρω, *ib.* ii, 20, 6 (JUSTI, KROCHMAL, BÖTTGER).

מִלְאָךְ יְהוָה. (אֲמַר בְּרַק נְבִיאִי וְנִי) אֲמַר נְבִיאִי דִיהוָה. GRIMME strikes out מִלְאָךְ on metrical grounds; as in many other places, the word is a later addition to avoid 40 anthropomorphism. See BU., *Comm.*

אַל לְעֹרֹת יְהוָה בְּנְבוֹרִים, supported, with numerous variations of translation, by Ὁ *al.* 3H *al.* 3H. 3A omit לְעֹרֹת יְהוָה, running the two lines into one. Ὁ *al.* εἰς βοῆθειαν ἐν δυνατοῖς, *3* in *adjutorium fortissimorum ejus*, Ὁ *al.* יְהוָה, which is 45 lacking also in many codd. of אַל.

- (24) אַל and the Versions + אֲשֶׁת חֲבֵר הִקִּינִי, a gloss from 4, 17, which completely destroys the balance of the verse (BICKELL, A. MÜLLER, BU., ÖFFLI, MARQ.); GRIMME finds it sufficient to omit הִקִּינִי.

- (26) תְּשַׁלְּחֵנָּה, with DE DIEU, CLERICUS, SCHNURRER, BICKELL, *al.*; אַל תְּשַׁלְּחֵנָּה (3 pl. fem.); defended by HOLLMANN, STUDER, BACHMANN, and retained without 50 comment by GRIMME.

אַל לְהִלְטֹות עֲמָלִים. The Versions render variously: Ὁ *al.* 3H *al.* (cf. Ὁ *al.* εἰς ἀποτομὰς κατακόπων, cf. also Ὁ *al.* לְמִיתֵבֵר רְשִׁיעִין וְאֲנִסִין; Ὁ *al.* (Ὁ *al.* as a doublet) εἰς τοῦ εἰς

- 5 115) וְשָׂרֵי בִישְׁטֹכַר עִם דְּבוֹרָה אֵל; וְשָׂרֵי יִשְׁכֵּר עִם דְּבוֹרָה שָׂרֵי Neither שָׂרֵי, nor the emendation שָׂרֵי (SCHNURRER, DAHLE, STUDER, BIRTHL, *al.*, nor שָׂרִים (KAUTZSCH) seems sufficient; 𐤔𐤌𐤕 render שָׂרֵי יִשְׁכֵּר the *princes of Issachar* (so J. D. MICH.), which removes the difficulty; but we cannot be sure that we thus recover the original text; בִישְׁטֹכַר, it must be noted, is attested in both Greek translations, 5 and the other Versions may have had the same text. — For עִם we may read עַם, as BU. does, who restores the line: עִם דְּבוֹרָה אֵל בִישְׁטֹכַר שָׂרֵי יִשְׁכֵּר *count* [if you can] the *princes of Issachar. Deborah's tribe*; so also MARQ. WINCKLER conj. שָׂרֵי; see on v. 14.
- ברק וַיִּשְׁטַכְר וְגַּם בְּרָק so STUDER; cf. 4, 6; 5, 18. אֵל וַיִּשְׁטַכְר וְגַּם; neither 𐤀 nor 𐤁 renders this second וַיִּשְׁטַכְר. The following בְּרָק בְּרָק can hardly be sound; KAUTZSCH, וְגַם בִישְׁטֹכַר, וְגַם בְּרָק, a formally correct sentence but a complete anticlimax. GRIMME and MARQ. strike out וַיִּשְׁטַכְר as a gloss; the former carries בְּרָק over to the next line. אֵל בְּרָק שָׂרֵי יִשְׁכֵּר בְּרָק, 𐤀𐤌 *al.* 𐤔𐤌𐤕 ἔξαπέστειλεν πέζους αὐτοῦ εἰς τὴν κοιλάδα, with the doublet ἔξιτεινεν ἐν (*al.* 𐤀) τοῖς ποσσίν αὐτοῦ, cf. 𐤀𐤌𐤕 *al.* ἐν τῇ κοιλάδι ἐξέτεινε ποδάς αὐτοῦ; Σ, ἀπέστειλεν τοὺς πόδας αὐτοῦ. The active is perhaps better (A. MÜLLER: the passive certainly wrong); possibly the same verb originally stood here and in v. 14 שְׂרַשְׁ. WINCKLER conjectures here also שָׂרֵי in the Assyrian sense, *they descended*; MARQ. would read גֵּלַשׁ (Cant. 4, 1).
- הִקְרִי לָב, as in the repetition of the words, v. 16^b, HOUB., A. MÜLLER, *al.*; אֵל here חֲקָקֵי לָב.
- (16) At the end of the verse the words רִאוּן גְּדֹלִים חֲקָרֵי לָב (codd. גְּפִלְנוֹת) have been erroneously repeated from v. 15^b, so TELLER, REUSS, A. MÜLLER, MARQ., *al.* — BU., on the contrary, strikes out the words in v. 15 and retains them here as containing the answer to the question of v. 16^a. It is then necessary to 25 insert רִאוּן at the beginning of v. 16^a.
- (17) גִּלְעָד. HOUB., GEDDES, GRÄTZ conj. 𐤒; cf. §. אֵל and the Versions יִגֹּר אֲנִיָּה וְרָן לָמָּה יִגֹּר אֲנִיָּה (*al.* — εἰς) πλοίοις; BU. (R.S.) suggested נִאֲתָן [but no longer thinks it necessary; *Comm.*]; KITTEL also suspects the text: neither in the Southwest (1, 34f.) nor in its later seats at 30 the head-waters of the Jordan was Dan a sea-faring tribe, nor did its territory even adjoin the Phœnician seaboard. But אֲנִיָּה is supported by Gen. 49, 13 (of Zebulun), which plainly appears to be dependent on Jud. 5, 17 (BALL plausibly emends in Gen. 49, 13 *לְחַרְף אֲנִיָּה* for *אֵל וְהָיָה יִגֹּר אֲנִיָּה*). CLERICUS would divide differently, joining וְרָן to the preceding גִּלְעָד, and making the rest read: 35 לָמָּה יִגֹּר אֲנִיָּה *cur habitat ad naves Aser?* אֲנִיָּה is omitted in a few codd. of אֵל, and not expressed in 𐤔𐤌𐤕; GEDDES cancels it.
- (18) עַל מְרוֹמֵי שָׂרָה. 𐤁 *in regione Merome.* BU., *Comm.*, thinks it necessary to read שָׂרָה, unless שָׂרָה be taken to mean *mountain*, as in Assy. (WINCKLER). The verse is transposed by MARQ. to stand after v. 14. 40
- (20) אֵל divides the line wrongly: — מִן שָׁמַיִם גִּלְהָמוּ הַבּוֹכִיִּים מִמַּסְלֵיתָם גִּלְהָמוּ עִם סִיסְרָא, which destroys the rhythm of both lines (CLERICUS, KÖHLER, HERDER, BICKELL, GRIMME, and many others). MARQ. reads עִם (direct object).
- (21) נְחָל קִישֵׁן נְחָל קִישֵׁן אֵל. For קְדוּמִים (𐤑 *Cadumim*), 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 *al.* καθήμι; 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕, showing that the translators found in their text קְדוּמִים, which is 45 also attested by A, καθήμι; cf. §. 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕, 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 χεῖμαρρους ἀρχαίων. 𐤀 *al.* Θ, καθήμι; Σ, ἀγίωμ φάραξ; KLOST. and MARQ. read קְדוּשִׁים (*the heavenly powers*). ÖRTLI suggests קְרָבִים; קְרָבִים would lie as near (BU., *Comm.*). RUBEN sees in קְדוּשִׁים the people of Kadesh on the Orontes, and for הַרְרֵבִי in the next line reads הַרְרֵבִי *the men of Hadrach* (Zech. 9, 1). WINCKLER sees in the last 50 letters of the word קְדוּשִׁים the word קְרָבִים; this must have been preceded by a suitable verb, such as *descended*. — The words נְחָל קִישֵׁן 2^a are omitted by BICKELL and GRIMME as a dittogram of the end of the preceding line.

- 5 *queen* (ψ 45,10; Nch. 2,6'), which is adopted by WELLH., STADE, DOORN., KAUFZSCH, GRIMME, *al.*
 Other conjectures are: שלל לצוארי for *the neck of him who takes the spoil* (W. GREEN'); *cf.* 3 לִסְרָא; לִסְרָא; שלל לצוארי for *his neck, as a spoil* (STUDER, E. MEIER, *cf.* 6^{VCs} τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκύλα, 6^A περί τραχήλον αὐτοῦ σκύλον; 5 לצוארי, *cf.* 3 *ad adornanda colla*, 6^{LP} περί τραχήλον αὐτοῦ *sine addit.*; שלל לצוארי (לצוארי) for *my neck, as a spoil* (TELLER, BÖTTCHER, REUSS, GRÄTZ, *al.*). DOORN. restores the lines:—
 שלל צבע צבעים לסיסרא
 שלל רקמה רקמתים לצוארי שנל
 BU., *Comm.*, makes three symmetrical lines:— 10
 שלל רהם רחמתים לראש נבר
 שלל צבע צבעים לסיסרא
 שלל רקמה רקמתים לצוארי
 Note the remarkable doublets to vv. 29,30 in 6^{LP}.
- (31) E. MEIER regards this verse as a later addition to the Ode, on account of its 15 contents, and because it does not fit into his system of strophes; WINTER also doubts its genuineness, on theological grounds (ZAT 9,223ff.), and is followed by BU. (*Comm.*), MARQ., *al.*
 אַהֲבִיךָ, with 33, as the parallelism requires. HOUB., DATHE, GEDDES, GRÄTZ, *al.*; אַהֲבִיךָ אַהֲבִיךָ. An alternative is to read אַהֲבִיךָ in the preceding line. 20
 אַהֲבִיךָ אַהֲבִיךָ. GRIMME שַׁמֵּשׁ, on metrical grounds.
- 6 (2) הַמְנַהֲרוֹת. A word of uncertain meaning; 6^{CsBsLVnBmQSH} ἀνδρας, 6^{VN} τρυμα-
 λιδς, 3 *antra*. GRÄTZ conj. מְנַהֲרוֹת (from נָהַר *bore, pierce*).
 וְאֵת הַמְעֵרוֹת. BU. suspects that the words are a gloss to הַמְנַהֲרוֹת. 25
- (5) וַיִּבְאוּ, 6^L K^{cthib}, 6^{VN} וַיִּבְאוּ; Q^{re} וַיִּבְאוּ (which some codd. and old edd. have in the text), conforming to the preceding יַעֲלֶה; 6^{ALVnQ} καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον (וַיִּבְאוּ καὶ παραφέροντο κ.τ.έ., 6^{LP} παρέφερον, καὶ τοὺς καιμήλους αὐτῶν ἤγον, καὶ παραφέροντο; so 3^{II} (παρέφερον . . . ἤγον *sub lemnisco*) 4. 3 omits יַעֲלֶה and translates וַיִּבְאוּ; *cf.* 3. GRÄTZ strikes out וַיִּבְאוּ as an accidental repetition 30 of the following וַיִּבְאוּ.
 אַרְבֵּה; אַרְבֵּה.
- (7^a) The first half of this verse, omitted in 6^{VN} 33, is canceled by GRÄTZ as doublet to v. 6^b. The repetition in 6^L is not due to transcriptional accident.
- (9) וַאֲנִישׁ, so BÄR, with a few codd. and old edd., and STUDER; the context requires 35 the impf. consec. (6^{33C}). The received reading is וַאֲנִישׁ, *cf.* 20,6; other instances of this anomaly in some cases expressly prescribed by the Masorah in BÖTTCHER § 973,2; *cf.* Ges.-KAUFZSCH²⁶ § 49, c.
- (11) BU. (*Comm.*) surmises that the true order of the words is בַּעֲפַרְתִּי אַבִּי הַעֲוִי אִשֶׁר לִי וַאֲשֶׁר לִי.
 40
- (13) אַל יִהְיֶה אֱלֹהִים; 6^{ALP} *al.* 6 ἀπόωσατο ἡμᾶς Κύριος, (3^{II} Κύριος *sub ast.*); 6 *rel.* Ἄ
 Κύριος.
- (14) אַל יִהְיֶה אֱלֹהִים; 6 ὁ ἄγγελος Κυρίου, as in v. 11, adopted by GEDDES, GRÄTZ.
 אַל מִכָּף מִדִּין; 6^{CsBsLVn} *al.*, 3^{II} *sub ast.*(?).
- (15) אַל אֲהִיךָ; the punctuation, in distinction from אֲדַבֵּר v. 13, indicates that Gideon 45 now recognized his visitor as divine.
- (16) אַל 6^{LVn} 3^{II} 45 וַיִּאמֶר אֱלֹהִים יְהוָה כִּי אֲהִי עִמָּךְ; 6^{VN} καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Κυρίου, Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ. Conformation to Ex. 3, 12 is to be suspected in 6^L; the author probably wrote simply וַיִּאמֶר אֱלֹהִים יְהוָה יְהוָה עִמָּךְ 1 S 17, 37. BU., (GRÄTZ); *cf.* 6^{CsBs} *al.* καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Κύριος μετὰ σοῦ (as in v. 12). 50
- (17) וְשָׁאֵתָה הַמְרֹבֵר that it is *Thou who speakest with me*; *cf.* Gen. 45, 12; אַל מְרֹבֵר; the article, which is necessary to the sense, is omitted by haplography. I or שׁ (elsewhere before gutturals שׁ) it will be well to remember that the original form of

- 5 τέλος (לעלמים) ἀχευῆσαι. The commonly received translation is that of A, εἰς σφύραν κοπιῶντων, so Θ^{VbN} , \mathfrak{A} (*ad fabricorum malleos* = הלמה, § 11, \mathfrak{A} all guided by 4:21 (המקכה). MARTI (in BUDDI., *Comm.*) conj. להלם הקמ לה right hand smites with great effort. והלמה; \mathfrak{A} and Versions + ויסרא. The symmetry of the distich gains by the omission of the name, which may have been added by a scribe for greater explicitness. Some codd. of \mathfrak{A} הלמה, without the conjunction. MARQ. cancels הקכה as a gloss to מהצה following. ומצה ותלפה רקתו. Many codd. of \mathfrak{A} have מהצה, without the conjunction, which may be a transcriptional error (*haplography*); as, on the other hand ומהצה may be dittography. STUDER prefers to omit the conjunction.
- (27) \mathfrak{A} בין רגליה ברע נפל שבב; \mathfrak{A} Θ^{VbN} cf. § 11, + ברע נפל שבב, an accidental repetition (REUSS, A. MÜLLER, BU.). The words are lacking in § A, and only partially attested in the other recensions of Θ . In numerous codd. of \mathfrak{A} the first line is omitted. — The Greek translators, connecting בין רגליה שבב, render ἐκοιμήθη μεταξὺ τῶν ποδῶν αὐτῆς, or καὶ ἀφύπνωσεν ἀνά μέσον τῶν σκελῶν αὐτῆς, &c. This interpretation has resulted in contamination in several recensions of Θ in 4:21; cf. also 16, 19. MARQ. strikes out שבב as gloss to נפל. באשר ברע, so \mathfrak{A} Θ^{VbN} (ἐν ᾧ). Θ^{VN} καθὼς, i. e. באשר, which is found in one or two codd. of \mathfrak{A} . — Note the doublet in Θ καθὼς ἐσκήρτησε ταλαίπωρος, cf. 4:21. In place of ברע we might expect עמד; accidental conformation to the preceding line is possible (BU., *Comm.*).
- (28) ותיבב. This word is very doubtful. In the Targums יבב is the usual equivalent of Heb. הריע, הרועה יבבא, הרועה. In Syriac the meaning is the same. It is of course possible that, like ἀλαλάζω, the verb could also be used of a loud cry of pain or distress; so probably § here יבבב (cf. \mathfrak{A} et ululabat), though other examples of this sense have not been produced. \mathfrak{C} , however, does not so understand the word, but translates מריקא (or איריקא, Qamhi kept close watch. Similarly Θ^{A} , § 11 sub asti, κατεμάθθανεν, which we find elsewhere for verbs of seeing, gazing, and the like; KLOSI, and MARQ. ותהבבן. Cf. further ἐπιβλέπονσαι ἐπὶ τοὺς μεταστρέφοντας μετὰ Σισαρα, which in most codd. of Θ stands in the second line of the distich, but contains apparently a variant translation of the first line (עם סיסרא for עם סיסרא) derived from טוב = ישיב; DOORN. however supposes μεταστρέφοντας to represent a corruption of אשנאב. Θ^{VbN} have neither this clause nor κατεμάθθανεν.
- פעמי מרכבותי. BICKELL makes the prosaic observation, *currus non facit gressus*, and cancels פעמי.
- (29) תענינה 3 pl. fem., as required by the subj. הכמות שרותיה; so Θ ; \mathfrak{A} תענינה, or תענינה (NORZI), 3 sing. fem. c. suff. 3 sing. fem.; cf. \mathfrak{A} *uni sapientior ceteris uxoribus*, § 5 Θ^{A} \mathfrak{A} Θ^{VbN} (in a doublet) φρόνησις ἰσχύος αὐτῆς, i. e. הקמת. The Masorah treats the form in \mathfrak{A} as plur.; see *Ochla we-Ochla*, No. 369, and cf. *Dikduke* § 55. An alternative is to emend הכמות, as HITZIG, DELITZSCH, *al.* do in Prov. 14:1; cf. 9:1; or הקמת the wisest one (MARTI in BU., *Comm.*). תשיב אמריה לה. BICKELL conj. לנפשה. Θ^{A} Θ^{VbN} ἐν ρήμασιν αὐτῆς, reading תשיב באמריה (DOORN).
- (30) רחם רחמתי. § 11 \mathfrak{A} Θ^{VbN} a mule, which gives slender support to GRÄTZ's conj. חמור רחמתי *aceruus*; cf. 15, 16. The last two lines in \mathfrak{A} are: — שלל צבעים רקמה
צבע רקמתי לצוארי שלל
- The words שלל צבעים are accidentally repeated from the preceding line (REUSS, A. MÜLLER; BICKELL. would strike out לביסרא also); two or three codd. omit these three words (*haplography*?); צבע also is out of place (REUSS, MÜLLER). There is manifestly some error in the words שלל לצוארי שלל of \mathfrak{A} ; EW. conj. שגל

- 7 היה לו מצפון מנבעת המורה, ומחנה מרין היה מצפון לנבעת המורה בעמק. In our ignorance of the topography, the emendation is very uncertain. The cause of the corruption appears to be contamination from v. 8; I therefore omit לו and בעמק; and for מנבעת, which, if sound, would require a *terminus ad quem* (. . . עד), write לנבעת. We might also think of היה לו מצפון בנבעת המורה, but according to v. 8 the camp was in the valley (בעמק). BU., conforming more closely to v. 8, would restore: בעמק לנבעת המורה בעמק; but the statement that the camp of Midian was below him, which in v. 8 is preparatory to the following narrative, is in v. 1 less relevant.
- לנבעת המורה. Ὡ Γαβααθαμωρα, GAL. *al.* ΣΗ ἀπὸ (τοῦ) βουνοῦ (τῆς βωμοῦ) τοῦ Αμωραι (Αβωρ, Αβωραι, &c.), 58 τοῦ Αμορραίου; cf. Hexapla here, and on Gen. 12, 6; Deut. 11, 30.
- (3) מי ירא וחרר ישב. The words which follow in א, and doubtless corrupt. The verb, which is not found elsewhere, is rendered by the Versions (probably guided merely by ישב and מן in the context) *depart, set forth quickly*, &c.; Ὡ ἈCsbSLpVnSHC ἐξώρησαν (-σεν), ὩN ἐκχωρεῖτω. Modern interpretations, following etymological combinations, make a *circuit*, or *leap, spring*, are hardly more satisfactory. GRÄTZ conj. ויפרץ *break through*; or (later) ויעבר. A greater difficulty lies in the words מהר הנלעד, since Gilead is remote from the scene of operations. J. D. MICH. conj. מָהַר, *flee quickly to Gilead*; but this conflicts with vv. 7.8. CLERICUS' emendation, מָהַר הנלבע, is adopted by HOUB., GEDDES, HITZ., BERTH., GRÄTZ, DOORN., REUSS, and others; but if, as these critics assume, Gideon was encamped on Mt. Gilboa (see v. 1), the words are wholly superfluous (DATHE, STUDER). EWALD explains the words as an old Manassite saying, in which Gilead is proverbially used for the battle-field, — a theory more ingenious than plausible. Observing that in the present text the execution of the divine command at the beginning of the verse is not narrated, while its consequences are (וישב מן העם ונ'), we may perhaps suspect that the author wrote ויצרם נדעון and Gideon put them to the test (cf. v. 4), *scil.* of the proclamation מי ירא וחרר ישב (Deut. 20, 8); cf. ויתבחר, assuming *metathesis*, as does R. Jesaia. KROCHMAL conj. ויצרף וישב מן העם ונ'.
- (5) הציג אותו לברו, with Ὡ ἈLpNSHC μεταστήσεις αὐτόν καθ' αὐτόν (cf. also ὩCsbS); similarly JS. The words are accidentally omitted in א.
- (6) המלקקים; א, בירם אל פיהם + א, so ὩN (probably Θ); see GRABE, *Ep. ad Millium*, p. 14; FIELD *ad loc.* This explanation of לקק, which contradicts בלשונו (v. 5), is obviously false; in its place Ὡ ἈLpLH have the correct gloss ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτόων; conflation of the two has occurred in ὩCsbSVnSH. The gloss in א was probably intended for the words לשתות סים at end of v. 6, where it would rightly express the sense (so DOORN.; BU., *Comm.*); not so likely genuine at the end of v. 5 (BU., *R-S*; KAUTZSCH), where we should expect the sing. בירו או. On the manner of drinking here described see STADE, ZAT 16, 183-186.
- (8) ויקחו את בני העם. צנה העם א; ויקחו את בני העם. The grammatical objection may be removed by reading צנה (DOORN., GRÄTZ), or ציד (Jos. 9, 5, 14); and the text then has the support of all the Versions. But the verse is evidently a preparation for the story of Gideon's stratagem in vv. 16 ff.; it is essential to explain where he got so many jars as well as the horns, and quite irrelevant to comment on his supply of provisions. Emend therefore: ברי; in the old alphabet the error might easily be made. Perhaps we should also read ויקח, to agree with the following שלה, and מידם [BU., *Comm.*]. STUDER conjectures that the beginning of v. 8 as far as ויקחו should be joined to the preceding, reading ויקחו, jussive.
- (12) 2° לרב. GRÄTZ thinks the word erroneously repeated from the end of 2.
- (13) צליל Q'rè; K'èthib לחם. Perhaps is a gloss to the rare word. G. HOFFMANN

- 6 this pronoun is *šā* with long *ā*; see *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114 p. 111^a. — P. 11.]
- (19) הַמִּזְבֵּחַ, so here and in v. 20 Qamḥi, NORZI, BÄR, GINSB.; the common text has הַמִּזְבֵּחַ.
- (20) מִלְאָךְ יְהוָה, with Θ AC^{BSL}.al. Σ U Σ S, GEDDES, as in vv. 11.12.21.22; \mathbb{M} Θ VN מִלְאָךְ 5 הַמִּזְבֵּחַ, Θ LP ἀγγελος Κυρίου τοῦ θεοῦ, conflate; cf. 4, 23. Compare the tradition of the divine names in c. 13; Num. 22.
- (24) Read וְיִקְרָא־לָן יְהוָה שְׁמוֹ with BAR, GINSB., al. The punctuation וְיִקְרָא־לָן יְהוָה שְׁמוֹ represents an ingeniously perverse interpretation. See also NORZI *ad loc.* HOUB. remarks that Θ (εἰρήνη Κυρίου) and Ξ , also, found the name of the altar a 10 stumbling-block.
- (25) הַפֶּה הַשֵּׁנִי, a perhaps too bold conjecture in this *locus desperatus*; cf. Θ AB^{SLP}Vu Ξ Σ U Σ τὸν μύσχον τὸν σιτευτόν. \mathbb{M} פֶּה הַשּׁוּר, Θ V τὸν μύσχον τὸν ταῦρον (Θ N + τὸν σιτευτόν). Σ Σ (*taurum patris tui*) do not translate הַשּׁוּר. — \mathbb{M} continues, וּפֶה הַשֵּׁנִי וּפֶה שְׁנַיִם Θ ALLP \wedge conjunction); cf. הַפֶּה הַשֵּׁנִי vv. 26.28. Here הַשֵּׁנִי Θ C^{BSL}P, Σ U 15 *sub ast.*; the whole clause is lacking in Θ N. Apparently הַשּׁוּר and הַשֵּׁנִי are doublets, and both corrupt; in v. 26 also הַשֵּׁנִי is not represented in Θ C^{BSL}P^{Vu} al., while in v. 28 these codd. with Θ AL and Σ U, translate σιτευτός. Graphically, Σ U comes nearest to the doublet in \mathbb{M} (cf. 1 S 15, 9, on which see WELLM. and DRIVER); otherwise we might conjecture הַמְרִיא (GRATZ), cf. A 2 S 6, 13; ZIEGLER 20 suggests רֶשֶׁן. EWALD interprets הַשֵּׁנִי (from שְׁנָה) *annosus*; if the sense were acceptable, we should prefer to emend: הַיֶּשֶׁן (the opposite error Cant. 7, 10, cf. Θ). KUENEN (in DOORN., p. 70, b.) suspects that פֶּה הַשּׁוּר אֲשֶׁר לְאֹבֶדֶךָ is an attempt to restore a corrupt text; the original read: קָה עֶשְׂרֵה אֲנָשִׁים מִעֲבָדֶיךָ וּפֶה שְׁבַע שְׁנַיִם; the words הַשֵּׁנִי and הַפֶּה הַשֵּׁנִי are still later glosses; so KAUTZSCH. With שְׁבַע שְׁנַיִם it 25 seems impossible to do anything.
- (26) \mathbb{M} לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ; Θ ALLP^{Vu} Ξ (Σ U *sub obel.*) + τῷ ὁφθέντι σοι. במערכה. For מען, which does not occur elsewhere in the Historical Books, some good codd. and old edd. of \mathbb{M} have המען, according to a marginal note in a MS the reading of the school of Sora (see BÄR). The word מען seems 30 to mean *sanctuary, place of refuge*; cf. Dan. 11, 19. GRATZ, with a query, המוכה. Θ takes the word as a proper name (with the doublet τοῦ ὄρους in many codd.); Θ LP τοῦ ὄρους *sine addit.* במערכה, Θ LP ἐν τῇ καταδύσει τῆς παρατάξεως, doublet, במערכה. הַפֶּה הַשֵּׁנִי, see note on v. 25. 35
- (27) עֶשְׂרֵה; Θ ALLP Ξ τρεῖς καὶ δέκα (Σ U τρεῖς *sub lemn.*).
- (28) הַפֶּה הַשְּׂמֹן, see note on v. 25.
- (31) וַיֹּאמֶר יוֹאֵשׁ. Θ V Γεδεων υἱὸς Ιωαβ, against the context and the entire tradition. 40 אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ. The phrase אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ cannot be taken in a different sense from that which the same words have in the preceding הֵאֵתָם תְּרִיבֶן לְבַעַל, as is done by Θ 40 (in various forms) and Σ , which render — though they probably did not read — אֲלוֹי *contend against* (21, 22; Jer. 12, 1; Job 33, 13), in which sense the author writes just below, רִיב בִּי. GRATZ conj. בו. In אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ at the end of the verse the suffix must be reflexive. This was misunderstood by the author of the gloss 45 הַיֶּנֶן אֵת מוֹבְוֵהוּ, if the words were originally meant for this place; more probably, 45 however, the gloss was designed for the end of v. 32 (where it also stands), and was introduced at the end of v. 31 by a transcriptional accident (GRATZ).
- (34) וַיִּזְקַק \mathbb{M} . KAUTZSCH conj. וַיִּזְקַק.
- (39) עַל הַנּוֹה, with some codd. and old edd., as in v. 37; \mathbb{M} אֵל.

50

- 7 (1) הוּא נִדְעָן. These words (not יִדְבַעַל, KUTTEL) are a gloss. עַן הַרָד. GRATZ formerly (*Gesch.* 1, 121) conj. עַן רָדָר. [Contrast WELLMUSEN on p 83, 11 and his *Skizzen und Vorarbeiten*, part 6 (Berlin, 1899), p. 180. — P. H.]

- 8 (1) **ויאמרו**. A few codd. of **א**: **ויאמר** (in formal concord with **ואיש ישראל**); so **GA**. Similarly in v. 22.
קראת קראת, **BĀR**; the common edd. have **קראת**.
- (2) **בכם**, so **א** and the Versions, rightly. Both here and in v. 3 some codd. and old edd. have **בכם**, *what have I done to you?* (Ex. 12, 12; 2 S 18, 13). 5
- (3) **אלהים** **א**; **Κύριος**, **I Dominus**, **יהוה**; adopted by GEDDES.
- (4) **עבר** + **א**; **עבר**. This use of the participle is anomalous; if the word were genuine it would be necessary to emend: **ויעבר**, as **GS** translate (so GRÄTZ); more probably, however, **עבר** is a gloss added by a scribe who missed an explicit statement that Gideon crossed the river. 10
עיפים ורופים. The order of the words is singular; **GVN** agree with **א**; **S** transposes the verbs: **עִיפִים וְרֹפִים**; (cf. **A**; **I** freely, *et prae lassitudine fugientes persequi non poterant*; **GA** **ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες**. Houb. conjectured that the last translation represents the true text, **עיפים ורופים** [so BU., *Comm.*]; GRÄTZ would restore this or **עיפים ורופים**. It is certain that **GA** *al.* did 15
not read **רופים**; but their text seems to be merely a double translation of **עיפים**. The words are not at all necessary in the context; a bold critic might perhaps conjecture that they were glosses derived from v. 5 (**כי עיפים הם ואנכי רודף ונוי**).
- (5) The names of the two kings are pronounced in **א**: **זַבַּח וְצִלְמָנֶזֶק**, a kind of etymological prophecy of their fate; **Ζεβεε καὶ Σαλμανα**. In **צלמנע** we may prob- 20
ably recognize the name of a god **צלם**; cf. **צלמשוב** in an inscription of Teimā (NÖLDEKE, Proc. Berlin Acad. '84, p. 815). With the second element cf. **ימנע** (1 Chr. 7, 35) and **המנע** (Gen. 36, 40), the latter an Edomite name.
- (6) **ויאמרו**, with all the Versions, as the grammatical concord requires; **א** **ויאמר**, for which some codd. read **ויאמרו**; while others note it as a conjecture (**סביר**) in the 25
margin, in accordance with the Masorah on Jud. 11, 15.
בירך **הבך זבח**. This use of **בך** is perhaps to be explained by the custom of cutting off the hand of a foe slain in battle as a proof of the warrior's prowess. In Egyptian texts entries like the following are frequently found: *Here I captured and carried off a hand, mention of which was made to the royal reporter, and 30
there was given me the golden collar of valor. There was fighting a second time at this place, and a second time I captured and carried off a hand* (FLINDERS PETRIE, *Hist. of Egypt*, 2, 22). GRÄTZ unnecessarily conj. **האף**; so also in v. 15.
- (7) **את קוצי הפרבר ואת הפרקנים** **א**. The only grammatical interpretation is **I cum** 35
spinis, but this is hardly a natural mode of expression; we should expect **על** (**על**), or **ב** (**ב**) as in v. 16. Perhaps the words are a gloss from v. 16 [so BU., *Comm.*]; see note there.
- (11) The words **הדרך השנוני באהלים**, **דרך השנוני באהלים**, which describe the route taken by Gideon, are manifestly corrupt. **τῶν κατοικουσῶντων (αὐτῶν κατοικουσῶντων) ἐν σαῖταις**; similarly 40
IS. The grammatical difficulties might be removed by emending: **דרך השנונים באהלים**. This would not mean, however, the road used by the nomads in their annual forays (perhaps a trail which avoided the larger towns), as many interpret, but the *way to the dwellers in tents* (**ע** **בשכונן**). But this is not a very natural way of designating 45
a particular route; more probably a proper name originally stood here. [BU., *Comm.*, conj. **דרך שוכני באהלים** *in the direction toward the Bedouin road*.]
- (12) **החריד** **א**, supported by the Versions (but note **GL** **ἐξέστρεψεν**, **S** **פפ**, **GA** *al.* **ε** **ἐξέστρεψεν**). As the panic in the camp seems to come too late in the story, after the flight and the capture of the kings, SCHARFENBERG, EWALD, *al.* conj. **החרים** 50
(cf. Joseph. **διέφθειρε**); GRÄTZ suggests the same emendation; SCHLEUSNER **החרית**; still more probable would be **הכחיד**, Ex. 23, 23 (**ἐκτριβω**, cf. 9, 15; **ψ** 83, 5). But **א** may be defended; see Ez. 30, 9; Zech. 2, 4; 2 S 17, 2 (STÜDER).

- 9 Hebrew declaration of revolt; in v. 29 he challenges Abimelech to come out from his capital, Shechem, to meet the Israelites in the field (see esp. W. R. SMITH). Following then the doublet κατεδουλώσατο τοὺς ἄνδρας Εμμωρ in 61P, WELLH., OORT, W. R. SMITH, STADE, BU., *al.* read עֲבִירוּ:—*Who is Abimelech, and who is Shechem (his city), that we should be subject to him? Should not the son of Jerubbaal and his lieutenant Zebul subject the people of Hamor, the father of Shechem? But why should we (Israelites) be subject to him?* (HOUÏ. suggested that in *servitutem egerunt* would suit the context, but is deterred by the Qal; he transposes: וּבָל עֲבָדוּ פָקִירוּ. GEDDES renders, *Have not a son of Jerubbaal's and his deputy Zebul made slaves of the Hemorite Sichemites?* i. e. הַעֲבִירוּ.) 10 SMITH thinks, further, that vv. 28 f. should stand immediately after v. 22 (see against this theory STADE, *Gesch.*, I, p. 194, n); BU. would put vv. 28 f. after v. 25. KAUTZSCH emends וְעֲבָדוּ: *Is he not the son of Jerubbaal, and Zebul his lieutenant? Then let him (Zebul) serve him, together with the Hamorites, &c.* WINCKLER conj. עֲבָדוּ אִתּוֹ, which he translates, *If the Hamorites serve* 15 *him, &c.*

The assumption on which all these conjectures rest is at variance with the plain tenor of the narrative. The men whose confidence Gaal gains (v. 26), at whose vintage festival in the temple of their god he makes his incendiary speech (vv. 27-29), and at whose head he goes out to battle against Abimelech (v. 39), 20 are the בְּעֵלֵי שֵׁכֶם, the very men who made Abimelech king (v. 6). In v. 28, therefore, Gaal is not inciting the Israelites to rise against the Canaanite rule of Shechem; but is stirring up the native Shechemites to throw off the yoke of the half-Israelite Abimelech, which they had unwisely taken upon them. In doing so, he appeals to their pride of race: *Should Shechem, should the Hamorite* 25 *aristocracy, be subject to those who had been their own subjects?* With this understanding of the situation it is only necessary to read (with SC) the perfect, עֲבָדוּ, instead of the imperative of אַל, עֲבָדוּ (so GRÄTZ; cf. WINCKLER above, l. 15; see also BU., *Comm.*): *Who is Abimelech? And what are the Shechemites, that we should be subject to him? Were not the son of Jerubbaal and his lieutenant* 30 *Zebul subject to the Hamorites? Why, then, should we be subject to him?* — STUDER suggested עֲבָדוּ, *let them (Abimelech and Zebul) serve, &c.*; so OORT formerly.

אָבִי שֵׁכֶם. Gloss from Gen. 34,6.

- (29) וְאָמַר 61P ἀὰ ἐρῶ, cf. A; continuation of Gaal's speech, *I would say to Abimelech,* 35 GEDDES, DOORN., GRÄTZ, KAUTZSCH, *al.*; וְאָמַר אַל, narrative, Gaal sent this defiance to Abimelech; in conflict with the following verse. The conflict is not removed by making the subject of וְאָמַר indefinite (3 *dictum est*), as CLERICUS would do. BU. (*Comm.*, p. 75) thinks that the difficulty is not to be disposed of 40 by emending the text; the words which follow originally belonged to the message of Zebul to Abimelech, before v. 33^a or ^b.

רָבָה, with some codd. and edd., the regular form; רָבָה אַל, an anomaly of which no very satisfactory explanation has been given.

- (31) בְּאֲרוֹמָה as in v. 41; Zebul sent messengers to Abimelech, who was at Arumah; 45 STUDER, DOORN., GRÄTZ (as the name of a place, probably identical with Arumah, *Tormah* was taken by some medieval Jewish commentators); אַל בְּתַרְבִּיחָה 61P μετὰ σπικῶς (תרומה עשקטוס); 61N ἐν κρυψῆ, SC clam, S حبلًا, connecting the word with תְּרִיבִיחָה, תְּרִיבָה. But the form of the noun is without analogy; *secretly* attributes to it a meaning for which there is no warrant; *deceitfully, fraudulent* 50 *ly*, in the context could only mean, with intent to deceive Abimelech. It would be possible to read בְּעֲרִיקָה. Jos. 9,4, &c., *craftily, cunningly*; but the emendation adopted in the text is preferable. J. D. MICH., on the contrary, suspected that in v. 41 בְּתִרְבִּיחָה should be read for בְּאֲרוֹמָה. [BU., *Comm.*, surmises that we should

- 9 17) מננר. Houb. conj. מננר.
- (21) מל בחרה; 61-פ (SH *sub obel.*) ἐν ὄψῃ (באַרְחָה); Joseph. *Ant.* v, 7, 2 ἐν τοῖς ὄρεσιν (בהרִים); *ח.ב.ס.*
- (24) מל + ורמס. That the word is a gloss might be suspected from its position; more decisive is the harsh change of subject in ורמס לשון . . . לביא חסס. The 5 accentuation in מל ש (וּרְמָס לְשׁוֹנֵי) does not do much to relieve the difficulty. 6 gives the inf. the same subject (ἐπαρταρεῖν . . . ἐπιθειναι); but it is rash on this account to emend: להביא (GRÄTZ). Possibly ורמס is itself a gloss with ו explicative; see note on 17, 3^b and for רמס = חסס cf. note on Ezek. 9, 9, added by some one for whom חסס was not explicit enough; ורמס was introduced by a scribe who 10 missed the government of this noun. Cf. the result of successive glosses in 3, 2. WINCKLER questions the whole verse, particularly ^b.
- (26) עבל בן עבר (also in vv. 28. 30. 31. 35. 39. 37. 39. 41^v). For עבל of מל 6 Γαδ in many 15 could. by a common uncial error; 6AV Γαδαδ, and 3, Joseph. has Γαδης; WELLH. (*Isr. und jud. Gesch.*², p. 44) regards this as the true form of the name, Arab. جَعَل beetle, scarab [in Arab. also applied to a black and ugly and small man, or to a contentious one; LANE]; cf. MEZ, *Bibel des Josephus*, p. 13; note also 3 20 (Urmia ed. جعلا).

For מל עבר 6ABSLLPVOE Aβεδ, 3 has *Obed*; so also some codd. of 6N (3^vβηδ, 5⁶βηδ, 3^vβηδ, — dittography), i.e. עובר (HOLLENBERG); 6VN λωηλ (for 5³λωηδ 20 by the same confusion of Λ and Δ noted above in the case of Gaal is also simply עובר; see 6V in 1 Chr. 11, 47, 6A al. in 1 Chr. 2, 37; 26, 7; 2 Chr. 23 1 (HOLLENBERG; similarly ZIEGLER, ΓΩΒΗΔ). EWALD (*Gesch. des Volkes Isr.*, 2, 485) thought יובל, an old Canaanite name, the more probable reading; many recent 25 scholars (KUENEN, DOORN., STADE, KAUTZSCH, BU., KITTEL, al.) suppose that the name was יובעל, which being offensive to the scribes was altered to עבר (*son of a slave*); it would follow that Gaal was of Israelite extraction. Some Heb. codd. have here and below עבר; cf. 8.

ייעברו בשכם. *Passed through Shechem* seems to conflict with the following verses, in which Gaal and his kinsman have taken up their residence in Shechem; a 30 pregnant construction, *passed over to Shechem and dwelt in it*, is without parallel. The beginning of the story, which should have introduced Gaal to us, has been lost; perhaps some abridgment in v. 26 is the cause of the difficulty we find in the words under consideration. The Versions do not appear to have had a different text, though some of them have tried to straighten it out. 35

- (27) הלולים. 6ACBSLVNSH χορούς, cf. 21, 21 להול בשלמה; 21, 23 הסהללית; Θ, αβλούς, as if הלילים (SCHARFENBERG, ZIEGLER).

- (28) On this difficult verse see OORT, *Godgeleerde Bijdragen*, 1866, pp. 983 ff. (cited by DOORN.); KUENEN, *Theol. Tijdschrift*, 1, pp. 703 f., *Godsdienst van Israhel*, 1, pp. 299 f.; WELLH., *Sam.*, p. xiii, cf. *Comp. des Hev.*, pp. 353 f., n.; STADE, *Gesch.*, 40 1, pp. 194 f.; W. R. SMITH, *Theol. Tijdschrift*, 20, pp. 195-198; KAUTZSCH, *ZAT* 10, pp. 299 f.; KITTEL, *Gesch.*, 1, 2, pp. 77 f.; MOORE, *Comm.*, p. 257; BU., *Comm.*, p. 75.

So far as the consonant text goes, מל is supported by the Versions with but slight variations (63 reading עברו). In the second clause 6 has υἱὸς Συχευ; 45 adopting this, and transposing בן שכם and בן ייעבל, some critics obtain: — *Who is the son of Jerubbaal, that we should serve him? Is he not a son of Shechem (i. e. a Shechemite), &c.*; but to this it is a conclusive objection, that בן שכם is not an idiomatic expression for a *Shechemite* (W. R. SMITH; GRÄTZ בני שכם). In the absence of external evidence, the textual critic can only be guided by 50 exegetical considerations. Most recent interpreters set out with the premise that Gaal, the son of Jobaal (see on v. 26), was an Israelite who incited the Israelite part of the population to rebel against the King of Shechem; v. 28 is a

- 10 איש מישבר *cf.* Q3C; אִישׁ יִשְׁשֹׁבֵר אִישׁ, which is definite, and, with rare and doubtful exceptions, collective. [BU., *Comm.*, thinks אִישׁ unobjectionable in RP.]
- (4) וְשִׁלְשִׁים עָרִים, *cities*, so, with all Versions, J. D. MICIL; אִישׁ, accidental conformation to the preceding עָרִים *asses*. (According to BÄR, p. 106, the Oriental school read עָרִים without note.) [עָרִים *cities* may have been pronounced *érim*; see Crit. Notes on Isaiah, p. 101, l. 4; and this form עָרִים may have suggested the insertion of the עָרִים from 12, 14. — P. H.]
- אִשֶׁר בָּאֵרֶץ נֹלְקֵד comes unexpectedly at the end of the verse; without אִשֶׁר the words might well stand after לֵהָא 1°. [BU., *Comm.*]
- ט in all three cases gives 32 for 30. So 70 is frequently raised to 72; the reason is not obvious.
- (6) וְאֵת אֱלֹהֵי אֲרָם אִישׁ, וְאֵת אֱלֹהֵי אֲרָם אִישׁ, *al.*, SH *sub aster.*; in ט^A after *the gods of Sidon*. The variation אֱלֵם is found in ט̂.
- (8) וַיִּרְעֲצוּ, Ex. 15,6; אִישׁ and Versions + וַיִּרְעֲצוּ, doublet (BÖTTCHER, who regards the second as original). SCHARFENBERG suggests וַיִּרְעֲצוּ שְׁנֵה. אִישׁ carries the second of these conflicting statements over to the following half-verse; ט¹ omit the first; ט *rel.* translate ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, *i. e.* בעֵת הַהִיא, which would be free from difficulty. BÖTTCHER emends: מִהַשְּׁנֵה. In 11,26 these 18 years seem not to be included in the reckoning.
- (10) כִּי עֹבְדֵי, with numerous codd.; אִישׁ וְכִי. Of the Versions only ט expresses the conjunction, which is intolerable.
- אֵת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, GEDDES; so 7 codd. of אִישׁ, ט^A30C (Venice edd., BUXTORF, *al.*; not Antwerp. ed., cod. Reuchl. ed. LAG., cod. Br. Mus. 2210), ט (Vulgate; introduced by Clementine editors, apparently without any Latin attestation); sporadic corrections evincing the feeling that the name is indispensable; *cf.* ט *we have left Thee, our God*; אֵת אֱלֹהֵינוּ אִישׁ.
- (11) הֲלֹא מִצְרַיִם וּמִן הָאֲמֹרִי וּמִן בְּנֵי עַמּוֹן וּמִן פְּלִשְׁתִּים אִישׁ, so ט^{VN}ΣC̄. The anacoluthon is extremely harsh; and neither הִישִׁיעַ (v. 12) nor הִצִּיל, which we might be tempted to supply (HOUB. העֲלִיכֶם, accidentally omitted after מִצְרַיִם), is in Jud. ever construed with simple מִן. ט^{AC}5B5LLP^{Vn}Σ¹¹Σ¹¹Σ¹¹ take the names of these peoples, like those in v. 12^a, as subj. of the verb אֲתַכֵּם אֹתָם, and I have emended accordingly. The error probably originated with a scribe who began to transcribe the verse thinking of הֲלֹא מִצְרַיִם הָעֵלִיתִי אֲתָכֶם (*cf.* 6, 13), and having discovered his mistake boldly went on with it rather than mar his copy by a correction. The alternative is to suppose that the scribe or editor who introduced the string of names spoiled a sentence which began in some such way as מִצְרַיִם הָעֵלִיתִי אֲתָכֶם; *cf.* 2,3. [BU., *Comm.*]
- (11.12) The list of oppressors exhibits considerable variations, which are in part accidental, in part to be ascribed to the desire for completeness. In אִישׁ the names of Moab (c. 3) and Midian (cc. 6-8) are conspicuously absent; in ט^{AC}5B5LLP^{Vn} (SH *sub obel.*) ט Moab is introduced after *the Ammonites*, in Σ immediately after *the Egyptians*. For מִצְרַיִם in v. 12 ט^{VN}L have Μαδιαμ, so also (transposing, Μαδιαμ καὶ Αουληα) ט^{AL}1C̄; ט^C5B5^{Vn} *al.* ΣΣ¹¹ Χανααν, 3 *Canaan* (c. 4); Σ *حاصص*. The Maonites are first mentioned as enemies of Judah in the days of Jehoshaphat (2 Chr. 20, 1; see also 26, 7; 1 Chr. 4, 41); and as OT knows nothing of a Maonite invasion in the days of the Judges, we should probably emend: מִצְרַיִם BERTH., DOORN., GRÄTZ, KAUTZSCH; *cf.* STUDER). HOUB., following 3, reads מִצְרַיִם. It is conceivable, however, that the late author of this list wrote the name of a people of his own time, מִצְרַיִם, instead of that of *Midian*. Other variations in the Versions need not be discussed here.
- (16) וַיִּעֲבְדוּ אֵת יְהוָה אִישׁ, וַיִּעֲבְדוּ אֵת יְהוָה אִישׁ; ט^V *al.* + ἠμόνοιν (τ^{AL}1C̄Σ¹¹); GEDDES inserts ἠμόνοιν. τ^{AL}1C̄^{Vn} + καὶ οὐκ ἐμπερεύθησεν τ^{AL}1C̄ Κύριος ἐν τῷ λαῷ, Σ¹¹ *sub obel.* *لا يعبدون الله الا اباؤهم*, ἐν τῷ

- 9 read here something like והוא יִשָּׁב בארומה, and strike out the corresponding words in v. 41.]
- והנם מעירים את העיר עליך, so FRANKENBERG, based solely on the context [approved by BU.; $\text{א} \text{ והנם צרים וגו' א} \text{, } \text{G}^{\text{C}} \text{ } \text{B}^{\text{S}} \text{L}^{\text{L}} \text{P}^{\text{V}} \text{ } \text{πολιορκουσι, } \text{G}^{\text{V}} \text{ } \text{περικαθηνται, } \text{C} \text{ } \text{צירין, } \text{S} \text{ } \text{سجنه, } \text{I} \text{ } \text{opugnati; all attesting צרים, and all taking it as part. of צור. But Gaal and his followers were in possession of the city, not besieging it; and צור } \text{besiege is construed with על, not with the accus. The context requires a word signifying, } \text{stir up, incite to hostility; many interpret צרים or צוריים (ע"ע); so GRÄTZ in this sense, but against usage. STADE suggests קצרים, part. Hif. of צר, they make the city hostile to thee. It is an objection, though not a decisive one, to the emenda- } \text{tion adopted in our text that the instances of העיר על פלי in OT are all comparatively late (Ez. 23, 22; Is. 13, 17; Jer. 50, 9; 51, 1; Dan.; see however above, on } \text{5, 12). CLERICUS suggested ערים, but Qal is not used in this transitive sense (Job } \text{41, 2 emend to Hif.).}$
- (37) מדרך אלן טעוננים; $\text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{ἀπό ὁδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων, καὶ ἀρχὴ ἄλλη ἀπὸ τοῦ } \text{βουνοῦ οὗ οἱ ποιμένες, doublet. See MEZ, } \text{Bibel des Josephus, p. 14, n.}$
- (41) והוא יִשָּׁב בארומה וישב אבימלך וישב אבימלך בארומה; $\text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{αὶ ἐπέστρεψεν Α. καὶ ἐκάθισεν ἐν Αρειμα; } \text{A} \text{ } \text{והוא יִשָּׁב בארומה וישב אבימלך בארומה, } \text{G}^{\text{A}} \text{B}^{\text{S}} \text{L}^{\text{L}} \text{V}^{\text{N}} \text{ } \text{αὶ, } \text{S}^{\text{H}} \text{ } \text{ἐκάθισεν, so } \text{F}^{\text{S}} \text{C} \text{; } \text{G}^{\text{V}} \text{ } \text{εἰσήλθεν Α. ἐν Αρημα. The reading in } \text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ may be only a } \text{G} \text{ doublet, accidentally recovering the original text. We might also restore וישב אבימלך וישב, as in } \text{8, 29.}$
- (44) והראש אשר עמו; $\text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{ἢ ἀρχὴ ἢ μετ' αὐτοῦ, } \text{I} \text{ } \text{cum cuneo suo, as the context requires J. D. MICH., DATHE, REUSS, DOORN., KAUTZSCH, GRÄTZ, } \text{αὶ; } \text{A} \text{ } \text{והראש, by accident, from the next half-verse; } \text{G}^{\text{A}} \text{B}^{\text{S}} \text{L}^{\text{S}} \text{H} \text{ } \text{αὶ ἀρχαὶ; } \text{G}^{\text{V}} \text{ } \text{attempts to remove the difficulty by translating οἱ ἀρχηγοί. STUDER conj., less probably, האנשים.}$
- (46) צריח. See *Comm.*, and esp. G. HOFFMANN, *ZA* '96, pp. 322 ff.
- (48) והר צלמן; $\text{G}^{\text{A}} \text{V} \text{N} \text{L}^{\text{E}} \text{ } \text{Ερμων, } \text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{Αερμων (Hermon); } \text{G}^{\text{C}} \text{B}^{\text{S}} \text{S}^{\text{H}} \text{ } \text{ὄρος Ελμων (topo- } \text{graphy) perhaps represents an intermediate stage in the history of the cor- } \text{ruption.}$
- פרקמה, as in 1 S 13, 20; sing. $\text{G}^{\text{A}} \text{C}^{\text{S}} \text{B}^{\text{S}} \text{L}^{\text{L}} \text{P}^{\text{V}} \text{N} \text{ } \text{S}^{\text{H}} \text{I}^{\text{E}} \text{S} \text{; } \text{A} \text{ } \text{G}^{\text{V}} \text{N} \text{ } \text{הַקְּרָמָה.}$
- (49) שובה, with GRÄTZ; $\text{A} \text{ } \text{שובה. The noun is שובה (v. 48); a masc. שוך (as in Mishnic Heb.) is not found in OT. DOORN. reads שָׁבָה; but in this distributive phrase the suff. is usual, if not indispensable (BERTH.); cf. } \text{S}^{\text{C}} \text{.}$
- (51) וכל בעלי העיר; $\text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{καὶ ἀνέστησεν θ θεὸς . . . τὸν Θωλα υἱὸν Φουα υἱὸν Κυριε (αὶ. Κυριε) πα- } \text{τριμδέλφου } \text{ζαυ. πατριμδέλφον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατῴκει κ. τ. ε., whence HOLLÉN- } \text{BERG conj. that in } \text{A} \text{ and the Versions a name has fallen out, and would restore, } \text{50}$
- (53) והרץ; $\text{A} \text{ } \text{והרץ, an anomalous form, whether we regard it as Hif. (which is not found elsewhere) or, with BARTH, as an } \text{i impf. Qal.}$
- (57) עליהם; two of the oldest edd. עליהם.

- 10 (1) בן דודו. The Versions, except some recensions of C , take דודו appellatively, *patruus*. The name *Didu* occurs frequently in the Amarna dispatches (see KB 5, Nos. 44.45.52.15); in the inscription of Mesha, l. 12, דודה seems to be the name of a god; cf. Dido (on which name see WINCKLER, *Altorient. Forsch.*, 1, 339 ff.). On דוד see RENAN, *RÉJ* 5, 168; GRAY, *Heb. Proper Names*, p. 83.
- $\text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{καὶ ἀνέστησεν θ θεὸς . . . τὸν Θωλα υἱὸν Φουα υἱὸν Κυριε (αὶ. Κυριε) πα- } \text{τριμδέλφου } \text{ζαυ. πατριμδέλφον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατῴκει κ. τ. ε., whence HOLLÉN- } \text{BERG conj. that in } \text{A} \text{ and the Versions a name has fallen out, and would restore, } \text{50}$
- והוא יִשָּׁב בארומה וישב אבימלך וישב אבימלך בארומה; $\text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{καὶ ἀνέστησεν θ θεὸς . . . τὸν Θωλα υἱὸν Φουα υἱὸν Κυριε (αὶ. Κυριε) πα- } \text{τριμδέλφου } \text{ζαυ. πατριμδέλφον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατῴκει κ. τ. ε., whence HOLLÉN- } \text{BERG conj. that in } \text{A} \text{ and the Versions a name has fallen out, and would restore, } \text{50}$
- והוא יִשָּׁב בארומה וישב אבימלך וישב אבימלך בארומה; $\text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{καὶ ἀνέστησεν θ θεὸς . . . τὸν Θωλα υἱὸν Φουα υἱὸν Κυριε (αὶ. Κυριε) πα- } \text{τριμδέλφου } \text{ζαυ. πατριμδέλφον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατῴκει κ. τ. ε., whence HOLLÉN- } \text{BERG conj. that in } \text{A} \text{ and the Versions a name has fallen out, and would restore, } \text{50}$
- והוא יִשָּׁב בארומה וישב אבימלך וישב אבימלך בארומה; $\text{G}^{\text{L}} \text{P} \text{ } \text{καὶ ἀνέστησεν θ θεὸς . . . τὸν Θωλα υἱὸν Φουα υἱὸν Κυριε (αὶ. Κυριε) πα- } \text{τριμδέλφου } \text{ζαυ. πατριμδέλφον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατῴκει κ. τ. ε., whence HOLLÉN- } \text{BERG conj. that in } \text{A} \text{ and the Versions a name has fallen out, and would restore, } \text{50}$

11

על ידי הירדן, with **U3**; ארנון ארנון **MSD**. *Arvoer* and the *Arnon* come from v. 18 (cf. Num. 21, 13ff.); while *Jaazer* and the *Jordan*, which are not suggested by anything in the context, are original. [BU., *Comm.*, thinks, on the contrary, that the latter names are due to the attempt to give the story — which originally dealt with Moab — a relation to Ammon.]

5

וּמְדוּעַ לֹא הֵצַלְתָּם בְּעַת הַהֵיאָה הֵצַלְתָּהּ. The sing. has been used throughout in the address to the king; the masc. suff. for the fem. (referring to the cities) is not uncommon (cf. below, p. 65, l. 36). The other recensions of **U** have τί ὅτι οὐκ ἐρρῦσαντο (al. ἐρρῦσατο) αὐτούς, **U^p** διὰ τί οὐκ ἐξείλαντο αὐτάς.

10

(27) **U^p** וְשֵׁפֶט יְהוָה הַיּוֹם שֵׁפֶט יְהוָה הַיּוֹם הַשּׁוֹפֵט הַיּוֹם. BU. (*Comm.*) proposes

(29) עבר אל בני עמון, with many codd., as in v. 32 (others have את); **U** εἰς τὸ πέραν ὑπὸν Ἀμμων (עבר אל בני עמון, by accidental transposition; עבר in an isolated MS of **A**, preferred by DE ROSSI), **I** transiens ad filios Ammon; **A** עבר בני עמון.

(31) הַיּוֹצֵא **U^p** al. **E**, **S**^{II} sub ast.

15

(33) ער בואך מניח. The proper name has suffered various misfortunes; **U^{VN}** Ἀρῶν and **S** مانيث (but cf. **A** مانيث) substitute a familiar name for a strange and perhaps mutilated word. GRÄTZ conj. עד עיר מיב. 2 S 12, 27.

(34) מְפָנָה, with **U^{ABsLLpVn}** πλὴν αὐτῆς, as the context demands, HOUB., GRÄTZ; **A** מְפָנָה masc., an error for which the following בן is perhaps responsible. The 20 Masorah notes this as one of six places where מפנה would be conjectured for מסנו (מפירין).

(35) **A**, supported by **ASO** (see FIELD), הכַּרְעַ הַכַּרְעַתִּי וְאֵת הַיֵּית בְּעֵינַי, **U^{CsBsLLpVn}** al. **E^{SHE}** ἐμπεποδοστάτηκάς με (zar. μοι)· εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου, **U^{VN}** παραχῆ ἐτάραξάς με, καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ παραχῶ μου, **S** فمستسه مستسه 25 of these versions makes it probable that none of them had our Heb. text; **U^{VNSI}** suppose the same root in both clauses (עבר, SCHARFENBERG); for בעברי **U^A** al. read בעני; σκῶλον is elsewhere a rendering of מבשול or מוקש, whence SCHARFENBERG conj. that their text was למכשול היית בעני (or למוקש). Ἐμπεποδο- 30 στάτηκάς is probably עברתי cf. 1 Chr. 2, 7 עבר עובר ישראל **U^{VA}** al. ὁ ἐμπεποδοστάτης (**U^{Vn}** al. ὁ παράξας). The concurrence of ברע and עבר in **A** is of itself suspicious. HOUB. suspects that the original text had עבר in all three places; GRÄTZ emends: העבר העברתי, and with a query, בת עברי.

(37) ואלכה וירדתי על ההרים. DOORN. cancels וירדתי, which is unnecessary and exegetically difficult (for καταβήσομαι, **U^N** ἀναβήσομαι, **U^p** ἐπιβήσομαι — attempts to relieve the awkwardness of the expression); it was a gloss meant for the end of the verse. GRÄTZ conj. וברתי.

וְרַעֲיָהי Q^{rè}, as in v. 38; K^{othib} וְרַעֲיָהי (cf. Cant. 1, 9, &c.).

(38) שני הרשים, as in v. 39; **A** שני הרשים.

40

(39.40) The division of the verses is wrong (CLERICUS, DOORN.); the custom which became established in Israel was the women's mourning described in v. 40; not the sacrifice of daughters, v. 39. The reason for the Masoretic division, as CLERICUS and DOORN. both observed, may be learned from **E**: והואַת לַנְּיֹרָה בִּישְׂרָאֵל בְּדִיל (למוקש). **E**μπεποδο- 45 דלא לאסקא נבר ית ברהי וית ברתיח לעלהא כמה העבר יפתח נלעדאה רלא שאיל לפינחם כהנא ואילו שאיל לפינחם כהנא הוה פריק יהה בדמין *It was made an ordinance in Israel, in order that no man should offer his son or his daughter for a burnt offering, as the Gileadite Jephthah did because he did not consult the priest Phinchas; for had he consulted Phinchas, he would have redeemed her with a price.* — [יהי is anomalous (הח is masc.); the false division of the verses perhaps led some scribe 50 to take Jephthah's daughter as the subject. Probably it should be emended יהיה, BU., *Comm.*]

(40) לחנות. KLOSTERMANN conjectures לענות to sing.; BU. (*Comm.*) suspects that

- 10 λαῶ (בעם) is a corruption of בעמל (DOORN.); οὐκ εὐηρέστησεν is a translation of בעם ותקצר נפשו, accommodated to the false reading בעם.
- (18) ויאמרו העם; א + שרי נלעד + שרי נלעד from 11, 5^a, DOORN. Ἔαλε οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ Γαλαὰδ (Ἔλ. al. οἱ τοῦ λαοῦ ἄρχοντες Γ.); שׁוֹׁלׁ *principes Galaad*. If, with GRÄTZ, we should read ושרי, the order would still betray the gloss. 5
- 11 (1) א + וילד נלעד וגו'. The interpolation attaches awkwardly to the preceding sentence; Ἔαλεσιν λαῶν Σηὼν καὶ ἔτεκεν τῷ Γαλαὰδ, which GIESEBRECHT and GRÄTZ adopt (ותלד לנלעד); Ἔαλ ἢ ἐγέννησεν τῷ Γ. BUDDE's reconstruction of vv. 1-3 concerns the source of the verses, not the 10 actual text; cf. above, p. 23, l. 37.
- (4) V. 4 ἄ Ἔαλ, perhaps by *homoteleuton*. The verse is superfluous by the side of v. 5^a (observe how Σ condenses in translation); ZIEGLER and STUDER question its genuineness, GRÄTZ omits it. Quite as probably, v. 5^a (ἄ Ἔλ) is secondary. DOORN. regards v. 4 as by the author of vv. 1-3, making connection with v. 5. 15
- (11) א + וישמו העם אותו; ὁ λαὸς ἄ Ἔλ, ΣII *sub ast.*; not improbably a gloss, the natural subject is the בניב. 15
- (13) ועתה השיבה אותה בשלום, with Ἔαλεσιν al. αὐτήν, Σ *eam* [sc. *terram*]; so ΠΟΥΒ., *alt.*; א + אתהן, which could only refer to the cities in this region, cf. v. 33. At the end of the verse Ἔαλ. + καὶ πορεύσομαι, adopted by GRÄTZ, ולא. 20 Further, Ἔαλε (ΣII *sub obel.*) + καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ιεφθαί; supplying a link in the narrative.
- (17) ולא אבה. Ἔαλ (ΣII *sub obel.*) + οὐδὲ οὗτος ἀνεῖναι αὐτῷ παρελθεῖν. The words may be genuine, ולא אבה עבר, ולא אבה נב הוא התי עבר, cf. v. 20.
- (18) ויבא ממורה שמש לארץ מואב; ἄ Σ, by *homoteleuton*, perhaps in the Heb. copy from 25 which the translation was made, perhaps in Σ itself.
- (19) נעברה. Many codd. אעברה, conforming to v. 17.
- (20) וימאן ארום נהן את ישראל עבר, with Ἔαλεσιν λαῶν Σηὼν καὶ οὐκ ἠθέλησε Σηων τὸν Ισραὴλ διελθεῖν; cf. Num. 20, 21. וימאן ארום נהן את ישראל עבר (see also Num. 21, 23; Deut. 2, 30); א + ולא האמץ כיהון את ישראל עבר. Mistranscription of ימאן (אמן) necessitated 30 the introduction of the negative and correction of the tense; הן (GRÄTZ, which is perhaps not indispensable) may have been lost before א or supplanted by it. With א agree Ἔαλ ΣΣ; Σ *non dimisit eum transire*, &c.
- ביחצה. In the inscription of Mesha (l. 19), as in Is. 15, 4; Jer. 48, 34, the name is יהץ; the locative in ה (Num. 21, 23; Deut. 2, 32) seems in this, as in numerous 35 other instances, to be mistaken by later writers for a feminine; see also on 14, 1.
- (22) א + ויירשו את כל גבול האמרי (Σ abridges); ἄ Ἔαλ. al.; the words only repeat in another form what has been said in v. 21^b; ZIEGLER suspected 40 that they were a gloss.
- ויעד היבק ומן המדבר ועד הירדן; ΣII אבחה * אבחה * אבחה * אבחה, i. e. ἕως * τοῦ Ιαβὸκ, καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου ἕως < τοῦ Ἰορδάνου. The asterisked words are omitted in Ἔαλ; in Ἔαλ. al. all after τοῦ Ιαβὸκ is lacking.
- (24) א + ויירשו את אשר הגריש יהנה, א + אשר יירשו כמות וגו', corresponding to הן אשר הגריש יהנה in the following half verse; א + ויירשו כמות (ditigraphy), which compels us to take הריש in a different 45 sense, and destroys the symmetry of the parallel. The error is an old one; it is found in all the Versions.
- (25) הטיב סיב אהה, with Ἔαλεσιν λαῶν Σηὼν, μὴ κρείσσων εἶ σὺ; א + הטיב סיב אהה, Ἔαλ μὴ ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος σὺ ὑπὲρ Βαλακ, Σ אבחה * אבחה * אבחה, Σ *הטב סב אהה*. The repetition, which gives us a construction without parallel, is probably accidental, 50 favored by the following אב גלהם נלחם אב הטיב רב. [So also BU., *Comm.*]
- (26) בעיעור, with Ἔαλ. al. ἐν Ιαζוק; א + בעיעור, Ἔαλ. al. ἐν (Ἔαλ + ἔαλ) Αρονῆ (Ἔλ. *rac.*), ΣΣ. See the following note.

12 introduced into the Heb. text represented by Θ^{Lp} from 11.34; in that case we should fall back on the reading of \mathfrak{S} or Θ (so, בעיר נלעד, HOUB.; בעירו נלעד, EWALD); cf. the city of Gilead in Hos. 6, 8, perhaps the modern *Jal'ûd*, three miles south of the Zerqâ (Jabbok); see BUNL, *Geogr.*, p. 262. J. D. MICH. suspects that the city Gilead is the same as Mizpeh.

- (11) אֶל; אֶל; see on v. 12. 5
- (11.12) In \mathfrak{H}^{H} vv. 11.12 are *sub ast.*, and a marginal note in cod. 85 observes that from $\kappa\alpha\iota$ $\xi\kappa\rho\iota\upsilon\epsilon$ (v. 11) to the end of v. 12 is not in Θ .
- (12) אֶלֶן *bis*; אֶל יוקבר באֶלֶן . . . ויפת אֶלֶן. cf. Jos. 19.42.43. The punctuation which thus distinguishes the name of the Judge from that of the town is artificial (cf. 10 Θ); both should be read *Ēlôn*, Gen. 46.14 (NÖLDEKE). In the spelling of this word there is much diversity, not only in codd. and edd., but apparently among the Masoretic schools. BÄR writes the name of the Judge in vv. 11.12 אֶלֶן, as also in 4.11, appealing to *Massora finalis* אֶס²²; but on this rubric see FRENSD., *Massor. Wörterb.*, p. 265, n. 6. and cf. GINSBURG, *Massora Magna*, 1, p. 47. 15
- (15) אֶל יוקבר בפירעהן בהר אפרים בארן שעלים, Θ^{Lp} ἐν ὄρει Εφραϊμ ἐν τῇ Σελλημ, cf. 1 S 9.4, אֶל יועברו בארן שעלים . . . יועבר בהר אפרים . . . (Θ Σεγαλειμ, var.; Θ Σαυλειμ); אֶל יועברו בהר אפרים, so Θ^{VNVJSTC} ; Θ^{CSBsv} ἐν τῷ Εφραϊμ; Θ^{ALC} ἐν ὄρει Λαυακ. Pirathon is to be looked for, not at *Fer'atâ* NW of *Nâbulus*, but further south 20 1 Macc. 9.50, Joseph. *Ant.* xiii. 1, 3; *Abdon* occurs in the genealogical lists in Ben-jamin, 1 Chr. 8.23; 8.30 = 9.36. This agrees well with the situation of the district of Shaalim in Samuel. *The mountain of the Amalekites* of אֶל is commonly brought into connection with Jud. 5.14, מַנִּי אַפְרַיִם שְׂרֵשׁם בְּעַמְלֵק, where the text is irremediably corrupt. 25

- 13 (4) וְאֵל תְּשֵׁתִי; וְאֵל; similarly in v. 14.
- (5) וְיִלְדֶתָּ, consec. perf.; אֶל יִלְדֶתָּ as in v. 7, Gen. 16.11, an intentionally ambiguous punctuation, holding the mean between the perf. and the part. יִלְדֶתָּ. See KÖNIG, 1, 404-406.
- (6) אֶל and Versions האֱלֹהִים מִלְאָךְ; so also in v. 9. Elsewhere in this chapter always 30 מִלְאָךְ יִהְיֶה (vv. 3.13.15.16.17.20.21). Perhaps the variation in vv. 6 and 9 is accidental, occasioned by the proximity of אֵישׁ הָאֱלֹהִים. See note on 6, 20. It may be reasonably suspected that אֵישׁ הָאֱלֹהִים (note the article) was altered by a later hand from an original הָאֵישׁ (BU., *Comm.*); and, similarly, that for מִרְאֵה בְּרֵאֵה הָאֱלֹהִים the author wrote merely אֱלֹהִים אֵלֶיהֶם, BÖHME, HOLZINGER, BUDDÉ, 35 אֶל וְאֵל שְׂאֵלְתֵיהֶוּ; Θ^{ABELLpNv} Θ^{SHZ} καὶ ἠρώτων (ἠρώτησα) αὐτόν | \mathfrak{H}^{H} αὐτόν *sub ast.*).
- (9) אֶל אֵלֵּי הָאֱלֹהִים; \mathfrak{D} *Dominus*; יִהְיֶה elsewhere throughout this chapter. Cf. מִלְאָךְ הָאֱלֹהִים v. 6, and note there. — For וְאֵל some codd. of אֶל, and \mathfrak{I} have וְאֵלָה.
- (10) אֶל בְּיֹם. The expression has no exact parallel; if the text be sound, we must 40 compare the idiomatic uses of בְּיֹם and בְּהַיּוֹם. Θ^{ALLpV} *al.* τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης (\mathfrak{H}^{H} Θ^{a} *sub obel.*), similarly \mathfrak{S} , and even \mathfrak{C} ; probably only from the feeling that the sense requires it. HOUB., בְּיֹם הַיּוֹם; GRÄTZ, בְּיֹם.
- (11) אֶל וְאֵל; Θ^{ALp} *al.* \mathfrak{C} , \mathfrak{H}^{H} *sub ast.*
- (12) אֶל עָהָה יבֵּא דְבָרְךָ *sing.*, so many codd. and old edd. of אֶל, Θ^{LST} , HOUB.; אֶל דְבָרֶיךָ 45 *plur.* (see NORZI). In v. 17, where the same phrase occurs, the plur. is corrected by the Q^{re}.
- (14) אֶל מִנְפֵן חֵיִן; Θ^{CSBLLpNv} Θ^{e} ἐξ ἀπέλου *sine addit.*, \mathfrak{H}^{H} 4 του οἴνου *sub ast.*
- (15) וְנָעַשׂה לַנִּיךְ. BUDDÉ, *Comm.*, suggests וְנָשִׂיבָה; cf. 1 S 9.24; 28.22, &c.
- (16) At the end of this verse אֶל and the Versions have מִלְאָךְ יִהְיֶה הַיּוֹם כִּי לֹא יָרַע מְנוּחַ 50 כִּי לֹא יָרַע מְנוּחַ כִּי מִלְאָךְ יִהְיֶה הַיּוֹם כִּי לֹא יָרַע מְנוּחַ, but an explanation of something which Manoah said or did. HOUB. (following an observation of CLERICUS) and BÖHME accordingly transpose v. 16^a and b, so that the words

- II the word is a late substitute for קָנַן, to remove the last plain trace of the human sacrifice.
- 12 (1) אַל צפונה; GABLYN *al.* ΣΙΕ Σεφεινα (Σεφηνα, Σεφίνα). See MEZ, *Bibel des Josephus*, p. 17. 5
- 2 ובני עמון ענגני מאר, with GACBLLPNYNΣΙΕ και οι υιοί Αμμων ἐταπεινουν με σφόδρα. In אַל (followed by GVBSE) ענגני has been omitted by transcriptional error after עמון (DOORN., BU., *al.* — not before it, GRÄTZ). The origin of the error was perceived by SEMLER.
- ואזעק אליבם, with G (except GV) ἐβόησα πρὸς θαᾶς; אַזעק אתם. Construction of זעק c. acc. (Neh. 9, 28) is rare, and confusion of את and אל common. Less probable is ואזעק אתם *I called you out*.
- (3) אַל בני אינך מושיע ו; G (except GV) οὐκ ἦν ὁ σφῶων; BU., *Comm.*, accordingly ון. ואשימה, with NORZI, BÄR. The Received Text, ואשימה, is a mere blunder; the note ושימה appears to be an addition of modern editors (later than JACOB KHAYYIM; see NORZI). See also GINSBURG, *Massora Magna*, 2, 615 §§ 273, 274), and J. H. MICHAELIS *ad loc.* 15
- (4) The end of the verse in אַל is, בני אמרו פליטי אפרים נלעד בתוך אפרים בתוך מנשה. In ΣII the entire halfverse from ויבו is asterisked as a Hexaplar addition to G (the asterisk has been placed by mistake before Ephraim 1°; see RÖRDAM and LAG.), and it is lacking in G^{58,64,75}; the other codd. of G¹⁴ (54.59.82.106. [108 *n. b.*]. 128.134) omit from בני אמרו to the end of the verse, from which it is to be inferred that the asterisk in Hexaplar MSS originally stood after Ephraim 2°. The words בני אמרו פליטי אפרים were copied out of place from v. 5, and the sentence completed by the insertion of אתם. KAUTZSCH thinks it possible that this clause originally stood at the end of v. 6^a. The following words, נלעד בתוך אפרים, are perhaps a doublet to נלעד את אפרים (ייבו אנשי) above, adapted to the context; בתוך מנשה, finally, — observe the asyndeton (corrected ובתוך in many codd., as in Versions generally), — seems to be a marginal correction made by a scribe who naturally did not see how the Gileadites could be said to be in the midst of Ephraim. In this state of the text, we need not go afield for parallels to the supposed taunting speech of the Ephraimites, with which JACOB (*Studien zu den altarab. Dichtern*, 3, 37) compares Maç üdi, *Marj*, 6, 145, where the Taiy are reviled as *zusammengelaufene Nabatier*. — On this verse see WELLI. in Bleek⁴, p. 195, and DOORN. GRÄTZ conj. אתם פליטים אפרים, and מתוך. 25
- (6) שבלה. G understands that the word was a password or countersign; so most fully G^{LP} και ἔλεγον αὐτοῖς, Εἶπατε δὴ σύνθημα. και λέγοντες σύνθημα οὐ κατηύθουναν τοῦ λαλῆσαι οὕτως. 35
- בן ולא; בל לדבר בן, with GRÄTZ, *cf.* 38, אַזעק ון, explained as an elliptical instance of the idiom הבין לב; the impf. must then be taken as frequentative. But the meaning, *he did not give heed, take pains, to say it right*, is hardly natural; the ellipsis is not attested by old examples; and in the sequence of narrative tenses a perfect is expected. The error may be ascribed to the influence of the following בן. Some codd. and old edd. have ון.
- (7) נלעד בעירו במצפה נלעד, ויקבר בעירו במצפה נלעד, *cf.* G^{LP} ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐν Σεφε (var. Σεφ) Γαλααδ, Joseph. v. 7, 12 ἐν τῇ αὐτοῦ πατρίδι Σεβέη (Lat. *Sebethi*); אַזעק נלעד, G ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ (*al.* + ἐν) Γαλααδ, 3 *in civitate sua Galaad*, 5 جَمْعِيَّةَا، جَلَجَجْ. The reading of G^{LP} probably represents מצפה in a Heb. copy in which ט had been accidentally lost; and as Jephthah's home was at Mizpeh (II, 34), we may with some confidence restore the name here, with STUDER, DOORN., BUDE. MEZ (*Bibel des Josephus*, p. 16) proposes מצפי נלעד (another name for מצפה), comparing v. 1 (where he would read צפיה for צפונה Σεφεινα), thus inverting DOORN.'s explanation of the variant of G^{LP}. It is, of course, conceivable that מצפה was in-

- 14 (2) ולאמו. The word is a comparatively late addition to the text. External evidence of this fact is perhaps preserved in \mathfrak{S}^H , where we read, $\text{סלמסו סלסו סלסו סלסו} \text{ * סלמסו * סלמסו * סלמסו * סלמסו}$. The asterisk is manifestly misplaced, the verb καὶ εἶπε is indispensable; and it is a very probable conjecture that the signs should be corrected: — $\text{סלמסו * סלמסו * סלמסו * סלמסו}$. The words $\text{καὶ τῆ μητρὶ αὐτοῦ}$ \wedge codd. 131. 144, 5 perhaps by *homoteleuton*.
- (3) ויאמר לו אביו ואמו. The verb was not conformed when the second subject was interpolated, *cf.* v. 5^a; some recensions of \mathfrak{G} with \mathfrak{S}^L , and even \mathfrak{C} , correct to the plural. On the editorial changes in this chapter see notes to the English Translation, pp. 83 ff.; DOORN., and esp. STADE, ZAT 4 ('84) 250 ff.; BU., R-S 130 f. 10
 $\mathfrak{G}^{\text{LLP}}$ ἐν παντὶ τῷ λαῶ σου, so also \mathfrak{S} ; adopted by HOUB., DATHE, *al.* [BU., *Comm.* would follow \mathfrak{S} a step farther, and emend: $\text{בבית אביו [פא] האין האין עמך אשה ובכל עמך אשה}$.]
- (4) DOORN. regards this verse as a late gloss.
- (5) וירד שמשון ואביו ואמו. The last two words are secondary (DOORN., STADE). 15
 \mathfrak{G}^{VN} καὶ ἦλθεν, $\mathfrak{G}^{\text{ALLP}} \mathfrak{S}^H \mathfrak{E}$ καὶ ἐξέκλινεν (*i. e.* ייסר, v. 8); $\mathfrak{G}^{\text{CSIsVn}}$ ἐξέκλιναν, including the father and mother. The author wrote ויבא (DOORN.).
- (6) כשסע הנרי *as one might tear a kid*; *cf.* FOUcart, *Les associations religieuses chez les Grecs*, p. 73. 20
 ולא הנרי וגוי, gloss, GEDDES (guardedly), DOORNINCK.
- (9) וירדהו אל כפיו *scraped it out*; the verb is common in later Heb., there is no reason to suspect the text, as some scholars have done. See *Comm.* — The considerable variations in some recensions of \mathfrak{G} are apparently derived from a Heb. copy in which כפיו had been corrupted to פיו ($\mathfrak{G}^{\text{ALVn}}$ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ; $\mathfrak{G}^{\text{CSIs}}$ *al.* \mathfrak{S}^H ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ [*sc.* τοῦ λέοντος]; \mathfrak{G}^{N} ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λέοντος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, doublet; \mathfrak{G}^{V} εἰς χεῖρας, castigated; \mathfrak{G}^{LP} ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, *i. e.* בכפיו). This error has worked back into v. 8, where the original rendering of בניית האריה , ἐν τῷ σώματι τοῦ λέοντος, has been changed to στόματι in all recensions of \mathfrak{G} , and has been perpetuated from \mathfrak{L} in \mathfrak{I} , while in v. 9^b 30
 στόματος is found in $\mathfrak{G}^{\text{VNLp}}$, ἐκ τῆς ἕξεως in $\mathfrak{G}^{\text{ACSBILVn}} \mathfrak{S}^H$ (*cf.* Θ Dan. 7, 15, ἕξις = נב).
- (10) The author wrote וירר שמשון אל האשה ויעש שם משתה (DOORN., STADE).
 \mathfrak{A} + ἐπτα ἡμέρας, so \mathfrak{S} . HOUB., DATHE, GEDDES [see also BU., *Comm.*], think the words original; to them the following note, *for so the young men used 35 to do*, refers. The *seven days* may, however, very easily have been introduced from v. 12.
- (11) ויהי בראתם אותי $\mathfrak{G}^{\text{ACSBILpNVn}} \mathfrak{S}^H \mathfrak{E}$ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτοῦς (\mathfrak{S}^H *sub obel.*) αὐτόν, *i. e.* ביראתם, *cf.* \mathfrak{G}^{L} καὶ ἐγένετο φοβεῖσθαι αὐτούς αὐτόν, Joseph. διὰ δέος τῆς ἰσχύος τοῦ νεανίσκου. KAUTZSCH would read ביראתם; 40
 BERTH. ביראתם, *cf.* 2 S 3, 11.
 ויקחו. DOORN. (*Theol. Tijdschrift* '94, p. 21) would supply the subject, פלשתים; the author, however, wrote ויקח, Samson took these companions. [See, however, BU., *Comm.*, who makes it probable that it was the Timnathites who chose these groomsmen; and that the latter (not Samson) provided the feast; *cf.* WETZSTEIN, 45
Zeitschrift für Ethnologie, 1873, p. 288. BU. drops ביראתם ויהי as a gloss, and transposes ויקחו וגוי to stand before v. 10^b.]
- (12) ומצאתם $\mathfrak{G}^{\text{CSIsLPVn}}$ *al.*, \mathfrak{S}^H *sub ast.*; gloss from v. 18 (STADE, DOORN.).
- (14.15) ולא יכלו להניר החירה ששת ימים: יהי ביום השביעי ויאמרו. 50
 With this *the seventh day* in v. 15 does not tally; for the latter, \mathfrak{G} (except \mathfrak{G}^{L} and two other cursives) \mathfrak{SA} have on *the fourth day*. HOUB., DATHE, GEDDES, ZIEGLER, STUDER, BERTH., KAUTZSCH, GRÄTZ, BU., *al.*, would emend accordingly: ביום הרביעי (*שביעי* easy transcriptional error). There is,

- 15 (10) **א** חָלַיְנוּ; **GrS^rSH** ἀνέβημεν *sub ast.*; **GL^p** *al.*; the word could well be spared.
- (14) **א** **ו** **ש** בָּעָרָא בָּאֵשׁ; **Gal** *al.* ἡνίκα ἂν ὀσφραυνθῆ πυρός, conformation to 16,9.
- (16) **א** בָּלְחֵי הַחֲמֹר הִמְרִיתֵם *I heaped them all up*; **א** **הַמְרִיתֵם**, or **הִמְרִיתֵם** (**Bār**), a noun joined to its own dual, as in **רָחַם רַחֲמֵיךָ**, **רָחַם רַחֲמֵיךָ**, 5,30; *cf.* **ŠT**. **Θ** ἔξαλείψων ἐξήλειψα (**GL^N** ἐξαλείψω) αὐτούς, rightly recognizing in the words an infinitive absolute and its verb (*cf.* **ἴ** *delevi eos*); so **HOUB.**, **J. D. MICH.**, **GEDDES**, **DOORN.**, **MATTHIES**, **BUDDÉ**, **KAUTZSCH**, **GINSBURG**, **BUHL**, *al.*, all making the verb **Qal**, **הִמְרִיתֵם**, and, for the rest, interpreting very variously (**HOUB.**, *disturbavi*, as **חמר** in **Aram.**; **GEDDES**, *I have completely routed them*; **J. D. MICH.**, *Ich habe sie dicke über einander gehauft*; &c.). **J. D. MICH.** referred in explanation of **Θ** ἔξαλείψω to the Arab. **حمر** *pare, peel, skin* (syn. **ساجا**, **سلخ**, **حلق**); with this verb **DOORN.** and numerous recent scholars connect the **Heb.** verb. There is, however, no other trace of such a meaning in **Heb.**; and it therefore seems safer to regard the verb as from the same root with **חמר** *heap, measure*; perhaps a casual denominative, invented for the paronomasia; if this be the case, we should probably regard the finite verb as **Piel**.
- (17) **רמת להי**. In spite of the etymological explanation of the origin of the name (**רמה** *throw*), **א** **ו** **ו** correctly derive the word from **רם**.
- (19) **א** **ו** **אלהים**; **ἴ** *Dominus*, **י** **יהוה**, **א** **אלה**. Elsewhere in the context **א** **יהוה**. [**BU.**, *Comm.*, suspects that the word is redactional; if we pronounce **יְהוָה** the 20 subj. is unnecessary; *cf.* also notes on 1 K 2,19; 1s. 16,10; Ezr. 4,15, &c.]
- (20) **א** and Versions **שנה עשרים שנה**; *Jer. Sôta* 1,8 **ארבעים שנה**.
- 16 (1) **משם**, with **GL^{Lp}Gr^SSH** ἐκέειθεν, **Gr^r** *sub obel.*; **א** **וילך שמשון עותה**. The adverb may have been omitted by accident after **שמשון**; or intentionally, because after 15,20 it had lost its connection.
- (2) **וַיָּגֵד**, following **Θ** ἀνηγγέλη, ἀπηγγέλη; the verb is indispensable, and has been supplied in all the Versions (**CLERICUS**, **HOUB.**, **ZIEGLER**, **STUDER**, **DOORN.**, **KAUTZSCH**, **GRÄTZ**).
הלילה בל הלילה 1°; **STUDER** and **DOORNINCK** strike out the words as a gloss. 30
עך **אור הבקר נקה והרגנוהו**, with **Gr^{Ac}SL^pVn** ἕως φιώτος πρωῆ μείνωμεν καὶ ἀποκτείνωμεν αὐτόν (**Gr^rSH** μείνωμεν *sub obel.*); *cf.* 2 K 7,9. With the ellipsis in **א** we might compare 1 S 1,22.
- (3) **א** **ויעלם**; **Gr^{Ac}SL^pNVn^zSH^z** καὶ ἀνήνεγκεν αὐτάς (*zur.* αὐτά)... καὶ ἔθηκεν αὐτάς (αὐτά) ἐκέει; **Gr^v** καὶ ἀνέβη... καὶ ἔθηκεν κ. τ. ἐ. It is possible that the last clause is genuine (**DOORN.**); **GRÄTZ** emends: **שם ויניחם**.
- (4) **שרק** (**Bār**, **GINSE**) or **שרק** (**JACOB KHAYYIM**, **NORZI**, **MICHAELIS**), not **שורק** (**JABLONSKI**, **VAN DER HOOGHT**).
- (5) **א** **נתן**, anomalous punctuation, which I see no reason for preserving. [It might be well to note, however, that the present of **Assyr.** *nadānu* (= **נתן**; see **HAUPT**, 40 *Sumer. Familiengesetze*, p. 43, n. 2) is not only *inādin*, *ināmdin* but also *iddan* (see *op. cit.* p. 53) or even *ittan*, with **ת** (**DELITZSCH**, *Assyr. Handwörterbuch*, pp. 450^a.488^a; *Assyr. Gramm.* § 100; *cf.* also above, p. 34, l. 33.)
- (6) **לעניתה**. **DOORN.** suspects that this is a gloss from v. 19; *cf.* vv. 10.13.15; so **BU.**, *Comm.* 45
- (13.14) In **א** (**ŠT**) the end of what **Samson** said and the beginning of what **Delilah** did have been omitted by *homototeuton* (**עם המכתב** 1°... **עם המכתב** 2°); *cf.* vv. 7-9. 11 f. 17-19. We have two **Θ** translations of the passage: (a) **Gr^p** (*cf.* **SH**) ἐὰν διδοῦς τοὺς ἐπτά βοστρυχοὺς τῆς κεφαλῆς μου ἐν ἐκτάσει διαύματος | καὶ ἐγκρούσης τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἐπιφανῆς ὡς ἐπὶ πῆχυν, καὶ ἀσθενήσῃ καὶ ἔσομαι ὡς εἰς τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν **Δαλιδα**, καὶ ἐδιάσπαστο τοὺς ἐπτά βοστρυχοὺς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκτάσεως, | καὶ κατέρκουσεν ἐν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἔβη, κ. τ. ἐ.; - (b) **Gr^v** ἐὰν ὑψίανης τὰς ἐπτά σειράς τῆς

- 14 however, no obvious reason why they should be supposed to give up the riddle in the middle of the week; more probably the error lies in the other number, **שש** for **שבת** an example of this error is found in **6^v** in **20, 15**); J. D. MITCH. makes this suggestion, without confidently adopting it. Neither the actual nor the emended text is in harmony with v. 17, according to which Samson's bride 5 teases him the whole week through to tell her the riddle. If we may assume consistency in the author's own representation, the notes of time in **v. 14^b, 15^a** must be regarded as glosses (**STADE, DOORN., BU.**). The Philistines speedily convinced themselves that the only way to get the answer to the riddle was to worm it out of Samson, and without delay set his wife on him. For six days she 10 badgered him with tears and reproaches, until, worn out at last, he betrayed his secret.
- (15) **א** **וינד לנו ז**; **6** και ἀπαγγελιάτω σοι. **DATHE** and **ZIEGLER** would emend: **לך**; but **6** is only an early attempt to remove the difficulty which these critics unnecessarily discover in **א**. **DOORN.** reconstructs: **וינד לך את ההידה ותנד לנו**. 15 **הלקרשני**; many codd. and edd. **הלקרשני**, some **הלקרשני**. The inf. **Qal** of **ירש** is **רשת**; the **Piel**, for which some take the form with **Metheg**, occurs only in **Deut. 28, 42**, where it is an error (*cf.* **מ**). **6AC^sIsl.LpSVnΞIIΕ** ἡ πτωχεύουσα ἐκατέσπασε ἡμᾶς, connecting the verb with **רש**. Contamination of signification is probable; *cf.* **הוריש** *impoverish* **1 S 2, 7**, **ירש** *be reduced to poverty*. Perhaps we should emend 20 here: **וינד לנו הללקרשני** (πτωχῆσαι). **6VN** ἡ ἐκβιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε. **הלם**, with a few codd. of **א**, and **6**, **STUDER, BERTH, DOORN., STADE, GRÄTZ, al.** According to marginal notes in some MSS, the schools of **Sora** and **Nehardea** differed on this point (של סורא וקרי הלא, לנהרדעא כתיב הלא וקרי הלאם). **א** **הלם**, but the alternative *or not* is expressed in Heb. by **אם לא**, not by **הלא**; 25 and is not in place here at all. **6** (which mistranslates) and **6** do not represent the word at all; **7** *an idcirco vocatis nos ad nuptias ut spoliaretis!*
- (18) **התקרה**; **א** **בשרם יבא** before he entered the bed-chamber, so **STADE** [to consummate the marriage, **STADE**; but see *contra* **BU., Comm.**], adopted by **BU., KAUIZSCH, DOORN.;** *cf.* **15, 1**, **התקרה**, **א** **אבא אשתי ההרה**, **א** **התקרה**, **6ALL^pVnΞIIΕ** πρὶν **6N** πρὸ τοῦ 30 δύναι τὸν ἡλιον, so also **76**; **6V** πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι κ. τ. ε.; see the Versions and comm. on **8, 13**. **6** **לפני** **חבל נכסה** (before the supper came in; see **N**, taking **הרס** in the sense of **הירש** **בלי הירש**). So **GEDDES** translates **א**: before the supper was served. If the author had meant before sunset, he would have said **בשרם הבא** 35 **השמש**.
- (20) This verse is regarded by **DOORNINCK** as a gloss, suggested by **15, 2**; without sufficient reason.
- 15 5] **בקות**. **BU., Comm.**, conj. **בשדות**. **בנדיש**. **6VN** ἀπὸ ἀλωνος, as in **Ex. 22, 5**; **Job 5, 26**. The other recensions of **6** 40 have a conflate text. **ועד כרם זית**, **א** **ועד כרם זית**, which is interpreted in **Berákhôth 35^a** *olive-plantation*, without warrant in usage. We must emend either: **זית** (**67, GRÄTZ**), or: **ועד זית** (**68, HOUB., STUDER, DOORN.**).
- (6) **זית בית אביה**, so many codd. and some old edd. of **א**, **6AC^sIsl.LpVnΞIIΕΞ**, **LILJEN-** 45 **THAL (1770), GEDDES, GRÄTZ, al.**; **א** **6VN76** **זית אביה**, by accidental omission of **זית** after **זית**.
- (7) **זית אביה** **6AC^sIsl.LpVnΞIIΕ** οὐκ εὐδοκήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδίκησίν μου ἔξ ἐνός 50 **(6M.ΞIIΕ + και)** ἐκίστου θυῶν ποιήσομαι. In **א** (**6V768**) the words **זית אביה** and afterwards *I will avenge* do not add anything to the sense, and there is ground for the suspicion that **זית אביה** has arisen from the variant **זית אביה** which appears in **6**; but I do not venture to reconstruct the text in accordance with **6**, which is itself hardly preserved in its original form.

- 16 קַח, as in the preceding half-verse and in v. 27; אַל יִצְחַק. Except Ez. 23,32 קַח is found only in the Pentateuch. The different spelling is perhaps not without critical significance. The older Greek Version has καὶ ἐνέπαιζον αὐτῶν, as if ויהעללו בו (19,25), which may have been altered in conformity with v. 25^a; cf. Θ^V καὶ ἔπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ἐράπιζον αὐτόν, καὶ ἔστησαν αὐτόν ἀνά 5 μέσον τῶν κιδῶν. [קַח with ט (Ethiopic ማሳቀ: is the original form; the צ in קַח is due to partial assimilation of the initial sibilant to the final ק; cf. *Beitr. z. Assyrl.* 1,2. In Ez. 23,32 לִצְחַק is canceled by CORNILI, following Θ ; see TOY *ad loc.*]
- (26) וְהִפְשִׁינִי לֵת מֵעֵל הַמְּשָׁנִי let me feel the columns, as the sense requires; אַל ק^cthib הַיְמִינִי; Q^crē וְהִפְשִׁינִי. It is possible that מוּשׁ (as in Aram., Syr.) existed in Old Heb. by the 10 side of מִשַׁשׁ in the same sense, or that there was contamination in these forms (KÖNIG, 'י' ע' analogy'); but more probable that הַמְּשָׁנִי is to be set to the account of the scribes, who may have been influenced by Aramaic, or have meant to hint at a double sense, let me feel (מִשַׁשׁ), and let me remove (מוּשׁ Mic. 2,3, see Qamhī) the columns. 15
- (27) הַהֲרוּאִים. If the preceding clauses, from וַשִּׁמָּה, were part of the original text, the participle would have to be indefinite, and the article should be struck out as an accidental repetition of the final ה in אִימָה; cf. Θ ACsSrLLpVn. The removal of the words overlined in our text, which seem to contain two successive additions to the original narrative, leaves הַהֲרוּאִים an unimpeachable connection: — הַהֲבִיתָ 20 מֵלֵא הַנְּשִׁימִים וְהַנְּשִׁימִים הַהֲרוּאִים וְגוֹי.
- אִישׁ בַּשְּׁלֶשֶׁת אַלְפִּים אִישׁ. Θ^V ὡς ἑπτακόσιοι, cod. 237 ὡς τρισχίλιοι ἑπτακόσιοι, conflate; Theodoret, three thousand men and many times more women.
- (28) הַפְּעַם, idiomatic, as in 6,39; 15,3; 16,18; אַל + הוּא; but as פַּעַם is uniformly fem. 25 (2 S 23,8 is corrected by the Q^crē), the demonstrative is probably a late gloss. [An alternative is to suppose that הוּא is accidental error for יְהוּא, and הַהֲלוּאִים an ill-fitting restoration (BU., *Comm.*); cf. note on ψ 45,7 and Crit. Notes on Ezekiel, p. 52, l. 52.]
- וְאִנְקָמָה נָקַם אַחַת מִשְׁתֵּי עֵינַי אֵל וְאִנְקָמָה נָקַם אַחַת מִשְׁתֵּי עֵינַי אֵל, *Jer. Sôti* 1,8, fol. 17^b, vengeance for one of my two eyes; Θ ACsSrLLpVn \S II ἐκδικήσω ἐκδικήσω μίαν ἀντὶ τῶν δύο (Λ Θ L) ὀφθαλμῶν 30 uos, Θ^VN ἀνταποδώσω ἀνταπόδοσιν μίαν περὶ τῶν δύο ὀφθαλμῶν μου, \S ut ulciscar me de hostibus meis, et pro amissione duorum luminum unam ultionem recipiam; GRÄTZ accordingly emends: אַחַר. The preposition בֵּן in מִשְׁתֵּי is, however, hardly reconcilable with the reading נָקַם אַחַת or נָקַם אַחַת; usage requires עַל. On internal grounds also we should probably prefer אַל. \S اَلْاِنْقَامَةُ 35 بِمِحْرَابٍ, without the numeral one. DOORN. would omit אַחַת; but the same objection from the preposition would lie against this; we should have to go further and omit מִשְׁתֵּי also, reading נָקַם עֵינַי וְגוֹי, which would be free from difficulty, but is too violent a remedy to commend itself.
- (30) וַיִּמְּ. Θ^VN καὶ ἐβάσταξεν, Θ^L καὶ διέσεισεν; \S concussisque fortiter. SCHARIENBERG 40 conj. that they read וַיִּמְּ.
- (31) After v. 31 Θ^L pVn *al.* \S H and the Slavic version (cited in H-P) add καὶ ἀνέστη μετὰ τὸν Σαμψων Σεμεγάρ (*var.* Εμεγάρ) υἱὸς Ἐναν καὶ ἔκοψεν ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἔξακοσίους (Λ Θ^V n, accidental omission of χ'; cf. cod. 121) ἀνδρας ἑκτός τῶν κτηνῶν, καὶ ἔκρινε (*al.* ἔσωσε) καὶ αὐτὸς τὸν Ισραὴλ. This verse stands in אַל 45 and all the Versions (including these recensions of Θ) in 3,31. Differences in the translation show that it was not brought over to this place from 3,31 in the Θ text, but was found here by these translators or revisers in their copies of אַל. In \S H there are no critical signs; but in Θ^{1-1} the whole is *sub obel.* Beyond question, the Philistine fighter comes more appropriately after Samson than at 50 the beginning of the period of the Judges; and it is perhaps not too bold to conjecture that this is the original position of the brief account of his exploit. On other grounds it is doubtful whether the name of the hero was originally

- κεφαλῆς μου σὺν τῷ διαίσματι | καὶ ἐγκρούσης τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ
 ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων ἀσθενής. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐτὸν καὶ
 ἔλαβεν Δαλεΐδα τὰς ἐπτὰ σειράς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ὕφανεन ἐν τῷ διαίσματι |
 καὶ ἔπηξεν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ εἶπεν, κ. τ. έ. (so, with variations which
 may here be disregarded, *GN*; the other recensions show the results of conflation 5
 or contamination; *cf.* also *J*). Neither of these translations is entirely free from
 glosses; but by comparing them with each other and with the corresponding
 passages in the account of the other trials the Heb. original may be restored as
 in our text. The lacuna is supplied from *G* by HOUB., J. D. MICH., GEDDES,
 BERTH., DOORN. (*Levstkritick*, and *Theol. Tijdschrift* '94, pp. 27 f., reads וְתַתְּנֵה 10
 וְבִישְׁנֵהוּ), MOORE, *Proc. Am. Or. Soc.*, '89, p. clxxvi ff., GRÄTZ, KAUTZSCH, *al.*
 [BU., *Comm.*, p. 106, restores the text after (*a*) above (p. 57, l. 48): — בְּתֵרָה בְּתַעֲרֵהָ
 תִּקְרָה עִם הַפְּסָלִים רָאשׁוֹ עִם הַפְּסָלִים וְתִשְׁנֶהוּ וְתִקְרָה עִם הַפְּסָלִים בְּתֵרָה בְּתַעֲרֵהָ. This is methodi-
 cally sounder.
- (14) וַיִּסַּע אֶת הָאָרֶג׃ אֵת הַיְהוָה הָאָרֶג׃ the Versions also all represent the word. KAUTZSCH 15
 removes the grammatical difficulty by emending: יְהוָה, as older scholars had done.
 More probably הַיְהוָה is a gloss, originally written in the margin as a conjectural
 correction for הָאָרֶג׃, by a scribe who understood that the pin in vv. 13^b.14^a
 was used to fasten the web to the wall (*G*) or ground (*J*), and thought that the verb
 וַיִּסַּע here described the pulling out of this pin or nail. The יְהוָה was a pointed 20
 piece of wood with which the woof was beaten up, corresponding to the σπάθη
 employed by the Greeks in the upright loom (BRAUN); מַסְבֵּת is the web itself;
 אָרֶג׃, the loom. On these and other technical terms connected with weaving see
 PAOS cited above (l. 11).
 At the end of v. 14 Ὡς ἄνθρωπος ἡλικίας αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς 25
 αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have
 been borrowed from v. 15.
- (16) כַּל הַיָּמִים׃ Ὡς ἄνθρωπος ἡλικίας αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς 25
 αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have
 been borrowed from v. 15.
- (18) כַּל הַיָּמִים׃ Ὡς ἄνθρωπος ἡλικίας αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς 25
 αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have
 been borrowed from v. 15.
- (19) כַּל הַיָּמִים׃ Ὡς ἄνθρωπος ἡλικίας αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς 25
 αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have
 been borrowed from v. 15.
- (21) כַּל הַיָּמִים׃ Ὡς ἄνθρωπος ἡλικίας αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς 25
 αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have
 been borrowed from v. 15.
- (23) כַּל הַיָּמִים׃ Ὡς ἄνθρωπος ἡλικίας αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς 25
 αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have
 been borrowed from v. 15.
- (25) כַּל הַיָּמִים׃ Ὡς ἄνθρωπος ἡλικίας αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς 25
 αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have
 been borrowed from v. 15.

- 17 *Varia explicativum* before glosses see Crit. Notes on Ezekiel, p. 46, l. 53. — P. H.]
- (5) והאיש מינה. BUDDÉ, *Comm.*, queries whether the name may not have supplanted an original בנה *he built*.
- (7) ממשפחת יהודה אל; ממשפחת יהודה אל; [^] SA and in a single Heb. MS (*homoteleton*). HOUB., J. D. 5 MICH., DATHE, ZIEGLER, GEDDES, and, among recent critics, STUDER and KUENEN reject the words as a gloss; but the last thing a glossator would do is to represent a Levite as of Judean extraction. BU. (*R-S*) regards the words מביא להם יהודה in v. 7^a as a gloss, derived from v. 8^a in the other source; GRÄTZ rejects the same words in v. 8^a as a ditogram from v. 7^a. [BU., *Comm.*, thinks 10 that יהודה must have displaced another name, either הלוי or more probably הַשֵּׁב, 18, 31.]
- (10) The last words of this verse in אל are וילך הלוי, which the Versions also found here; beyond doubt a corrupt doublet to the following ויאל הלוי, STUDER, BERTH., KAUTZSCH, GRÄTZ, *al.* OTTLI would read וילך, which is not suitable in this 15 context.
- 18 (1) מנהלה אל. STUDER would supply before this word: הָאָרֶץ, as in all similar cases (Ez. 47, 17, 22; 45, 1; Num. 34, 2; 26, 53; Jos. 13, 6; 23, 4, &c.); [^] S render only 20 מנהלה. If the words came from the old source, we should without hesitation emend: מנהלה, which correction is found in a few codd. of אל; in a gloss, perhaps of late date, we have to admit that the writer, having in mind the phrase mentioned above, may have written incorrectly מנהלה.
- (2) ממשפחתם אל; [^] S¹ αὐτῶν ἐκ τῶν συγγενειῶν αὐτῶν (S¹, S² ἀπὸ συγγενείας αὐτῶν). [^] VN *al.* ἀπὸ δῆμων αὐτῶν, *i. e.* ממשפחתם plur., perhaps better. 25 אל מקצתם; [^] VN *al.* S. In [^] VN the omission may have been occasioned by some confusion in the critical signs of a Hexaplar copy; *cf.* S² II.
- (2.3) אל וילינו שם; המה עם בית מינה אל; [^] VN, connecting wrongly, καὶ ἠλίσθησαν ἐκεῖ αὐτοὶ ἐν οἴκῳ M.
- (5) הַתְּצִלָּה דַּרְבֵּנוּ Qal, as in Jer. 12, 1, *whether our expedition will be successful*, so 30 GAVLN *al.*; אל הַתְּצִלָּה Hif. (Gen. 24, 42; Is. 48, 15 — read, with S², ואצליה; *cf.* CHEVNE *ad loc.*), in which case the subject יהוה must be supplied, and the verb corrected, היצליה or המצליה; *cf.* S² B¹ L¹ P¹ V¹ *al.* The former alternative is the more probable (STADE). Jos. 1, 8 בי או תצליה את דרכך, is an instance of a different 35 idiom (היצליה 2 sing. masc.).
- (7) ליש, locative of ליש vv. 14, 27, 29. In Jos. 19, 47 לָשֶׁם, properly לָשֶׁם (WELLH.). 40 יושבת לבמה. The fem. part. does not agree with the natural antecedent, הָעַם, which has moreover its own complement in שוקט ובוטח below; and can only by a very forced construction be taken with the suff. in בקרבה (SER. SCHMID, *al.*). If, with CLERICUS and HOUB., we should remove the grammatical discord by 40 emending: יושב, the tautology would remain (STUDER). In our text it is supposed that the words come from a second source, and have been imperfectly adapted to their new surroundings; originally they were preceded by some such expression as העיר וימצאו את העיר (or את ליש); *cf.* Jer. 33, 16; Is. 47, 8; Zeph. 2, 15 (BU.). It must be confessed, however, that such imperfect assimilation of his materials 45 by a redactor has grave improbabilities.
- וּמִן מַחֲסוֹר כָּל דָּבָר אֲשֶׁר בָּאָרֶץ, emended in conformity to v. 10^b, with BERTHELAU, BU., KAUTZSCH; אל ומן מכלים דבר בארץ יקח עצה אל. The last words were not translated in the oldest [^] S Version; S² B¹ L¹ P¹ V¹ καὶ μὴ δυναυένους λαλῆσαι ῥήμα *sine* 50 *addit.*, S² T¹ × ἐν τῇ γῆ κληρονόμος Θεσαυρου (S¹ has only حازك *sub ast.*, see FIELD, LAG.; not مصمدا, RORDAM); ἐν τῇ γῆ has found its way into S², the whole into S¹ *al.* S. Otherwise the Versions represent אל as well as they can; [^] VN καὶ οὐκ ἔστιν διατρέπων ἢ κατωσχύων λόγον ἐν τῇ γῆ κληρονόμος ἐκπι-

16 *Shamgar* (cf. 2 S 23, 11f. שָׁמְגָר בֶּן אֲנָה, and see *Comm.*, p. 106). If in some way the name was corrupted to שָׁמְגָר (5,6), the verse would almost of necessity be transposed to a place before c. 4. Observe, further, that in the G text quoted above (p. 59, l. 42) Shamgar is introduced by the regular formula for the Minor Judges, καὶ ἀνέστη μετὰ τὸν Σαυῖσιν, i. e. וַיִּקַּם אַחֲרָי שְׁמֶשֶׁן 10, וַיִּקַּם אַחֲרָי אֲבוּסֶלֶךְ 10, 5 וְגו'. Similarly G in 3, 31, καὶ μετ' αὐτὸν ἀνέστη, while H has the awkward יְהִי אַחֲרָיו, to which there is no parallel in Jud. The suspicion that in 5,6 Shamgar ben-Anath, with his foreign and heathenish name, was not a deliverer but an oppressor of Israel (*Comm.*, p. 143) thus gains in strength. See now BU., *Comm.*, on 3, 31; and MOORE, *Journ. Amer. Orient. Soc.*, 19, 159 f.] 10

17 (2) מֵאֵלֶיךָ אֲשֶׁר לָקַח לָךְ. KLOSTERMANN conj. unnecessarily מֵאֵלֶיךָ. וְעַתָּה אֵלֶיךָ וְעַתָּה אֵלֶיךָ (BÄR, GINSB.). Other edd. (including those of JACOB KHAYYIM and NORZI) have אֵלֶיךָ in the text without any note. The latter reading is probably that of G^v *al.* καὶ μετ' ἠράσω (אתי). 15

(2-4) וַיֹּאמֶר לְאָמוּ אֵלֶיךָ וּמָאֵה הַכֶּסֶף אֲשֶׁר לָקַח לָךְ וְאֵתִי אֵלֶיךָ וְגַם אִמְרַת בְּאוּזֵי הַנֶּזֶה הַכֶּסֶף אֵתִי אֲנִי אֵלֶיךָ וְתֹאמְרֵי וְתֹאמְרֵי אֲמוּ בְרוּךְ בְּנֵי לִיהוָה: וַיֵּשֶׁב אֶת אֵלֶיךָ וּמָאֵה הַכֶּסֶף לְאָמוּ וְתֹאמְרֵי אֲמוּ אֵת הַכֶּסֶף לִיהוָה מִיָּדִי לְבָנֵי לְעֹשִׂית פֶּסֶל וּמִסִּבָּה וְעַתָּה אֲשׁוּבוּנִי לָךְ: וַיֵּשֶׁב אֶת הַכֶּסֶף לְאָמוּ וְתֹקַח אֲמוּ מֵאֵתֶיךָ וְגו'. This text, which is substantially that of all the Versions, is manifestly in disorder. The author cannot have made Micah return the silver to his mother twice (vv. 3^a, 4^a). BU., followed by KAUTZSCH, conjectures that the last words of v. 3 (וְעַתָּה אֲשׁוּבוּנִי לָךְ) and v. 4^a originally followed v. 2^a (אֲנִי אֵלֶיךָ); when they had been accidentally displaced, the substance of v. 4^a was restored in v. 3^a, not exactly in the right place. There remains, however, another difficulty. After the words וְגַם אִמְרַת בְּאוּזֵי (v. 2), which it is very forced to refer to the preceding curse (we should expect רַב־רַבָּה), we expect to hear what the mother said; BU. supposes that the words were suppressed through a scruple such as led to the alteration of the text in 1 S 25, 22 &c.; but in the present instance this does not seem very likely. On the other hand, v. 3^b stands in H in an unsuitable place. In the restoration in our text it is therefore assumed that the words וְגַם אִמְרַת בְּאוּזֵי אֵת הַכֶּסֶף לִיהוָה וְגו' in v. 3^b are the original sequel of וְגַם אִמְרַת בְּאוּזֵי v. 2: the mother had not only pronounced a curse upon the unknown thief, but had, in the hearing of her son, consecrated the silver to JHVH for a specified purpose, so that it could not without sacrilege be used for any other (cf. the effect of the קִרְבָּן, קֹנֶם, &c. in the Jewish law). By the fear of the curse and the taboo, the son was moved to make restitution. So the passage is understood by J (v. 3) reddidit ergo eos matri suae, quae dixerat ei: Consecrasti et tibi hoc argentum Domino, &c.; cf. also CLERICUS and ZIEGLER. The displacement of the words was perhaps not altogether accidental; a scribe may have thought that the consecration was meant to avert or nullify the curse, and must naturally come after the son's confession. If this conjecture be sound, the other transpositions in our text follow of themselves; v. 3^a is omitted as doublet to v. 4^a. No other operation of textual criticism is so precarious as such transpositions on purely internal grounds; and the present attempt is subject to all the reserve which is due in such cases. [For a different restoration of the text see BU., *Comm.*, p. 113.] 20 25 30 35 40 45

(3^b) לְבָרִי, with ἘΑῶΣΣΙΛΛΙϰϵϵ κατὰ μόνους from my hand alone; an additional precaution in the consecration, which could not be satisfied by the thief's taking part of the silver to make an idol; אֵלֶיךָ לְבָנֵי מִיָּדִי כֶּסֶף אֵלֶיךָ. [BU., *Comm.*, argues forcibly against this emendation.] 50

Throughout, פֶּסֶל seems to be original; וּמִסִּבָּה is a gloss inspired by the reflection that the idol was made of silver by the צִדִּיק; the אִמְרַת, on the contrary, come from the other version of the story. [For the

18 *thither, seize the idols, &c.* (so also BU.). It seems to me more probable that the whole verse is a late addition, originating in a doublet to v. 18; and that the perf. tenses came from the latter verse, where they are grammatically sound.

(17.18) **ΘV** has for vv. 17.18 a much shorter text, *viz.*, καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευθέντες κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ εἰσῆλθον ἐκεῖ εἰς οἶκον Μειχαια, καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστῶς· καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ ἐφωδ καὶ τὸ θεραφειν καὶ τὸ χωνευτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἱερεὺς, Τί ὑμεῖς ποιεῖτε; **HOUB.** noted this as an abridgment; **KAUTZSCH** and **GRÄTZ**, on the contrary, regard it as original, and reconstruct the Heb. text accordingly. But comparison with **ΘN**, the other accessible representative of the same translation with **ΘV**, proves conclusively that the shorter text of **ΘV** is merely the result of a common transcriptional accident, probably in the copy which was the immediate ancestor of **ΘV**: the scribe skipped from εἰσῆλθον ἐκεῖ in v. 17 to εἰσῆλθον εἰς οἶκον Μειχαια in v. 18. On discovering his mistake, he saw that nothing essential had been omitted, except the statement that the priest was standing by the door (καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστηλωμένος παρά τῇ θύρᾳ τοῦ πυλῶνος, **ΘN**), and added this notice, in abbreviated form as the exigencies of space dictated, on the margin, whence it found its way into **ΘV** in the wrong place (καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστῶς). The case forcibly illustrates the peril of using **ΘV** for critical purposes without controlling it by **ΘN**. In **ΘL** also the shorter text is the result of a simple *homoteleuton*, — the scribe having skipped from τὸ χωνευτόν 1° to τὸ χωνευτόν 2°, — as the other representatives of this version (**ΘACsBslpVnS1U4E**) attest.

(18) **Ⲁ** (*cf.* **3C**) ואת פסל האפוד; **ΘS** supply the conjunction, *and* the Ephod; **STUDER** inserts ואת, which necessitates the further correction הפסל (**KAUTZSCH**). The glossing is more awkward than usual.

(19) וּאִי, introducing the second member of a disjunctive question, is unusual; **אם** would be regular. See **KÖNIG**, *Syntax*, § 353, n.

(20) וְיִיטב בעיני, **GRÄTZ** conj. וְיִיטב בעיני, which is more natural, and not improbably right.

Ⲁ ואת הפסל; **Θ** + καὶ τὸ χωνευτόν, as in other places, completing the inventory; **KAUTZSCH** and **GRÄTZ** accordingly, ואת המסכה.

(21) [וְישיבו את הנשים ואת הפך. **BU.**, *Comm.*, with much probability conjectures that the mention of the *women* has accidentally dropped out; read: וְישיבו את הנשים ואת הפך.]

(27) וְישיבו את הפסל אשר עשה מיכה, so **GRÄTZ** (2 codd. — equally by conj.); **Ⲁ** and the Versions 'את אשר עשה מ' the noun may have been omitted to make the statement more indefinite, *the whole apparatus*; *cf.* **ΘAL** *al.* ὅσα ἐποίησεν. [**BU.** conj. וְישיבו את הפסל.] Possibly the original word was האלהים (v. 24), in which case there would be a stronger motive for the suppression.

על ליש, so **ⲀΘVN** *al.*; many codd. ער, **ΘALpS11** ἰως; probably original; *cf.* **S**.

(29) בשם. Many codd. and edd. בשם; so **ΘACsBslpS11** **U** (Antwerp).

(30) בן משה, **ΘN** υἱοῦ Μωυση, **3** *fili* Moysi; **ΘLp** (conflate) υἱὸς Μανασση υἱοῦ (τῆς) υἱὸς) Γερσαμ υἱοῦ Μωση, so also **Theodoret**, **S11** כִּים כִּים; כִּים; כִּים; כִּים * כִּים כִּים \ כִּים כִּים, (asterisks in the codex also before כִּים; and כִּים in the middle of a line; metobelus only after כִּים), and **Bar Hebraeus** (quoted in **FIELD**). **Ⲁ** בן מִישָׁה, with *Nūn suspensum*, the significance of which is explained in the Tosephta, *Sanhedrin*, 14,8 (p. 437 ed. **ZUCKERMANDEL**). After explaining the case of Hiel, who rebuilt Jericho (1 K 16,34), the Tos. continues: — וכיצא בו ויהונתן? וכיצא בו מנשה. וכי בן מנשה הוא והלא בן משה הוא? ולמה ניתלה דבר במנשה? אלא מלמד בן גרשם בן מנשה. וכי בן מנשה הוא והלא בן משה הוא? *A similar case is, And Jonathan, the son of Gershom, the son of Moses? Why, then, is the thing fastened on Manasse? Was he not the son of Moses? Why, then, is the thing fastened on Manasse? It teaches that men fasten guilt upon the guilty.* Similarly, *Jer. Berākḥôth* 10,2, fol. 12^d: בֶּן מִישָׁה; and at greater length, *Bab. Bābā Bāthrá* 109^b.

18

ἔζων θησαυρούς (ΘΥ θησαυροῦ), in which the doublets (עָרָר עֲרָר, CAPREM.) are to be noted; 3 **وليت رمنونك فتنساك بارعاء يورهن**, **للتا، لالتا، لالتا، لالتا**, **وليت رمنونك فتنساك بارعاء يورهن**, **وليت رمنونك فتنساك بارعاء يورهن**, **وليت رمنونك فتنساك بارعاء يورهن**.

3 **ἔζων θησαυρούς** ארם עם ארם; ורבר אין להם עם ארם; 3 **ἔζων θησαυρούς** μετά Συρίας, *i. e.* עם ארם; so also in v. 9; otherwise in v. 28. The reading ארם should probably have been received 5 into the text; see BU., *Comm.* The confusion of ארם, ארם, ארם is very common.

- (8) **מה אתם מביאים** *what word do you bring back?*, *cf.* 2 S 24, 13; Num. 13, 26 (GRÄTZ); **מה אתם** ארם, the predicate having fallen out. **τί ὑμεῖς κάθησθε**; (as this question seemed to be appropriate only in the mouths of the explorers, **ἔζων** recast the sentence: **καὶ εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν**, adopted by KAUTZSCH.) 10 BU. (R-S) conj. that κάθησθε represents **מחשים** v. 9^b (accidentally misplaced there), and would emend accordingly: **מה אתם מחשים**; so KAUTZSCH. But in v. 9^b **ἔ** renders **מחשים** by **σιωπάτε, ἀμελείτε, ἡσυχάζετε**; nor is κάθημαι anywhere found in the **ἔ** translations for **ההרהר** or **החשה**. More probably κάθησθε here represents a corruption of **אתם מביאים**; after the loss of **מ** by haplography the 15 word was read **ישבים**. **أجلسوا**, possibly read **يشبون**. [For other possibilities, see BU., *Comm.*]

- (9) קיטו, with codd. (Q^{rc} of the Oriental school) and old edd. of **ἄ**, and all the Versions, including **ἔ**; **HOUB.**, **STUDER**, *al.*; **ἄ** קיטו. [The sing. may be defended by the analogy of לָקַח.] 20

In **GALL** *al.* (also, *sub obel.*, in **ἔ** and **ἄ**) we find a doublet to v. 9^a, with slight variations as follows: — **Ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἐισηλάμεν καὶ ἐνπεριπατήσαμεν ἐν τῇ γῆ ἕως εἰς Λαισα, καὶ εἶδομεν τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ ἐν ἐλπίδι κατὰ τὸ σύγκριμα τῶν Σιδωνίων καὶ μακρὰν ἀπέχοντος (αὐτῶν ἀπέχουσιν) ἐκ Σιδωνός, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας. ἀλλὰ ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς: ὅτι εὐρήκαμεν (ἐψάκαμεν) τὴν γῆν, κ. τ. ἐ. (ἔ)**. The first part of this, at least from ἐισηλάμεν to Λαισα, has the presumption of originality; in **ἄ** the place to which the exploring party proposed to lead their clansmen is not named at all, though the words **קיטו ונעלה עליהם** presume some such information. [BU. is led by this observation to suspect the word **עליהם**, the 30 removal of which would relieve this difficulty.] What follows may be merely repeated from v. 7. Unskillful combination of the sources has given rise to other difficulties in these verses for which textual criticism has no remedy.

ואנהגו סתשים, *cf.* 1 K 22, 3; 2 K 7, 9; in the former of these passages, **סתשים** **אתהם**, construed with **מן**; here perhaps originally with one of the following 35 infinitives (**ללכת, לבוא**); the absolute use is also possible: *you are doing nothing about it!* [For another restoration of these verses see BU., *Comm.*]

- (14-18) A radical reconstruction of the text was attempted by **WELH.** in **BLEEK**, p. 199; withdrawn, *Composition*, p. 356.

- (14) **לרנל את הארץ**; **ליש + ἄ**; **ἔ** **לרנל את הארץ**; **ἔ** **לרנל את הארץ** *sub aster.*; a gloss. BU. (R-S) retains **לרנל את הארץ** and omits **לרנל את הארץ**. 40

[**רעו מה העשו**. Analogy would suggest **רעו וראו**, BU., *Comm.*]

- (15) **בית מיכה**, harmonistic note, identifying the residence of the Levite with that of his master.

- (16) **שש מאות האיש הנגורים**, *the six hundred* spoken of before, *cf.* v. 17; **ἔ** **οἱ ἑξακόσιοι** 45 **ἄνδρες**; **ἄ** **איש הנגורים**, indefinite.

אשר מבני רן. KAUTZSCH thinks the words a gloss, which was meant to follow **שש מאות איש**; GRÄTZ makes the same transposition.

- (17) **באו שמה לקחו את הפסל וגו'**. The asyndetic perfects are anomalous in narrative prose. **WELH.** formerly (see above, l. 38) proposed to read the verbs as imperatives [so BU., *Comm.*], **לקחו** (itself an anomaly; the imp. **לקח** Ex. 29, 1 is perhaps accidental, after **לי**; the two other instances are both late and dubious), and to connect them with the end of v. 14: *Note know what you must do; go* 50

- 19 (12) אל עיר נברים, so GRÄTZ; consequence of following emendation; אל נבריי, rightly interpreted by ᾤACsBsLLpVnSI εἰς πόλιν ἀλλοτρίου (improved to ἀλλοτρίων in some cursives), Ἰ *oppidum gentis alienae*, ᾤ; not εἰς πόλιν ἀλλοτρίαν, ᾤVNῚ, which would require us to read נבריה; [cf., however, GES.-KAUTZSCH²⁶, § 128, w].
 נבריה א אשר לא מבני ישראל הקה a city of aliens, who are not of the Bene-Israel, with some codd. of אל (a correction, but a sound one) and some recensions of ᾤ (Bomberg 1518, 1525, Antwerp., &c.), GRÄTZ והקיה; והנה, equally difficult as pron. 3 fem. plur., or as adverb (ᾤVN al. ἐν ἣ οὐκ ἔστιν ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ ὡδε). ᾤALLPῚHᾤ ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ; so also ᾤῚᾤ (Reuchl., Cod. Br. Mus. 2210); but we should hardly emend accordingly. 10
 ועברנו אל. As the continuation of the preceding, we should expect the usual adversative after a negative, כי אם, or כי; simple ו is as unusual as the καὶ of ᾤ in place of ἀλλᾤ. Perhaps in the source from which the words were taken they read ויעברו so they passed on to Gibeah.
 (13) לכה, normal orthography which many codd. have; אל לכה, as in Num. 23, 13, 15 2 Chr. 25, 17; see the Masorah on the latter verse.
 באחת המקומות, so some good codd. (DE ROSSI); אל באהר.
 (18) ואל ביתי אני הולך, with ᾤ καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ ἀποτρέχω (ᾤVN πορεύομαι), so KAUTZSCH, GRÄTZ; אל ואת בית יהוה אני הולך, Ὶ אל ואת בית יהוה, Ὶ אל ואת בית יהוה, Ὶ אל ואת בית יהוה, Ὶ אל ואת בית יהוה. In אל את is an error for אל, perhaps helped by the following בית יהוה; בית יהוה probably arose by the resolution of ביתי, mistaken for an abbreviation of בית יהוה (BÖTFCHER, KAUTZSCH; cf. Crit. Notes on Isaiah, p. 99, l. 26; p. 167, l. 11); the scribe would naturally think of Shiloh. Ἰ et nunc radimus ad domum Dei might suggest בית אל, but this would not accord with the context. 20
 (19) עש עבריך sing., with a number of codd.; cf. ᾤῚᾤ, GEDDES; אל עבריך plur. 25
 (21) ויקל Q^{re}, formed like ויקל from ויקל; cf. ויקל from ויקל.
 (22) אנשי בני בליעל, as in 20, 13; Deut. 13, 14; 1 K 21, 10. אל אנשי בני בליעל, best described as suspended annexation, DRIVER, Sam., p. 166; cf. אשת בעלת אוב, &c. Some codd. have only אנשי בליעל; אל may in fact be conflate. On בליעל see now CHEYNE, Expositor, June '95, pp. 435-439, Expository Times, June '97, pp. 423f., 30
 HÖMMEL, *ibid.* July '97, p. 472.
 מתרפקים. GRÄTZ conj. מתרפקים.

(24) ופילנשו as in vv. 2, 25; אל ופילנשו.
 להן twice, להן (so some codd. and old edd.), grammatical correction; cf. Gen. 19, 8; Ez. 16, 50, &c.; Jud. 11, 13 (אל); other cases of the same correction in 21, 22; 35
 להם, אותם אל. Instances of masc. suff., especially in the plural, referring to fem. nouns are numerous; and it would be rash to lay them all at the door of the scribes (see GES.-KAUTZSCH²⁶, § 135, 0; DIEHL, *Pron. pers. suff.*, 1895); but it is scarcely to be believed that a case like the present was possible in Old Heb. Copyists, under the influence of Mishnic Heb., in which the suff. of both genders 40
 was להן, להן, would be less observant of the distinction.
 [The pronouns of the 3^d pers. plural in Semitic were originally *šu + ma = he and someone*, fem. *šī + ma = she and someone*; the masc. *šuma (= they)* became, with vocalic assimilation of the final vowel, *šamu*, just as we have the suffix *-kumu* (your) = *-ku* (a byform of *-ka*) + *ma*: *abukumu(u)* 'your father' is literally 45
father of thee and someone; compare the Sumerian *adazunene*, that is, *father of thee and them*. Intervocalic *m* is often changed into *n* (cf. the particle *נא* which is identical with the enclitic emphatic *-ma*;^{*} the plural endings in Syriac &c. instead of the original *-m* in Hebrew).^{**} So there must have been a time when

⋈—⋈—⋈—

* See *Johns Hopkins University Circular*, No. 114 (July '94) p. 109^b; cf. GES.-KAUTZSCH²⁶, § 105, b, note 3.

** Contrast NOIDKEF, *Die semitischen Sprachen*² (Leipzig, 1899), p. 16.

- 19 in the mouth of his messengers (*cf.* Saul, 1 S 11, 7); hence BU. proposes to read merely לאמר for והיה כל הרואה ואמר. It appears also from 20, 3 that the Israelites, when they assembled at the summons, only knew that a bloody crime had been committed, but not what, or how. I infer, therefore, that the passage belonged to the original text, and was probably dropped from א¹ by *homoteleuton* (ע⁷ 5 היה היום הזה in the words of the messengers and in the response of those who saw the bloody sight). The text is restored accordingly. [So also BU., *Comm.*]
 ורברו שימו לכם עליה עצה ורברו, with א¹ *al.*, similarly א¹Ν θέσθε υμῖν αὐτοὶ ἐπ' αὐτήν βουλήν καὶ λαλήσατε, *cf.* 20, 7. For ורברו we might perhaps read רבר, as in 20, 7; א¹ עצו ורברו, which leaves שימו without an object, and gives us in עצו a rare verb (Is. 8, 10). The cases of the ellipsis of לב after שים are late or doubtful; if we retain עצו, it would be better to insert לב, or read לבכם for לכם (HOUR., STUDER, KROCHMAL., STADE, BU., *Comm.*; *cf.* C). It is not impossible that the text was early conformed to 20, 7 (עצה . . . הבו . . . עליה; שימו עליה) may perhaps, after all, be the original text. The words stand in א¹ in a somewhat unnatural connection; they are more 15 appropriate in the mouth of the messengers than of the spectators. Following א¹ *al.* they are consequently transposed from the end of the verse. [The original text may have been שימו לבכם עליה עצה ורברו; שימו לבכם עליה עצה; ורברו is perhaps a later addition suggested by Is. 8, 10. — P. H.]
- 20 (2) פנות כל העם. א¹Ν κατά πρόσωπον Κυρίου, *i. e.* לפני יהוה; preferred by ZIEGLER; *cf.* also א¹Λ.
 וכל שבטי ישראל, with א¹Α; א¹Θ *rel.* וכל; but apposition seems impossible. The insertion of the conjunction is the simplest relief of the difficulty, but is on that very account suspicious; GRÄTZ conj. מכל. The words may be a gloss not 25 accommodated to the structure of the sentence.
- (3) A better division of the verses would put the סוף פסוק after מצפה. V. 3^a has nothing to do with 3^b, and is altogether out of place; BU. thinks that it originally stood (in the older source) immediately before v. 14; the negotiations with Benjamin begin in v. 12. 30
- (5) א¹ ו; א¹CSBSLLpVnSHC + και ἐνέπεισαν αὐτήν, א¹ *sub obl.*; as in 19, 25.
- (6) א¹Σ בכל שדה נחלת ישראל, doublet; א¹ ἐν παντί ὄριον κληρονομίας, I in *omnes terminos possessionis vestrae*, as if reading בכל נבול נחלת ישראל; *cf.* C בכל תחום נבול שדה נחלת ישראל. The text of א¹ is free from difficulty, and should perhaps 35 be adopted.
- עשו נבלה בישראל, with א¹CSBSLLpVn; א¹ ונבלה וזם, late gloss, א¹ *sub ast.*, *cf.* א¹II; א¹Ν ζέμα καὶ ἀπόπτωμα, א¹Ν ἀπροσύνηγ καὶ ἀπόπτωμα (double translation of נבלה; see Hexapla on Is. 34, 4, (נבלה, נבלה); both words are represented also in א¹SHC. The rendering ζέμα, a mere transliteration of א¹, is doubtless from Θ; ζέμα may be an attempt to understand it as Greek (SCHARFENBERG). [זם has no connection with Arab. زَمٌّ, pl. زَمَمٌ *blamableness, fault*, but must be derived from זג, originally זניוּנָא; the *m* instead of *n* represents a partial assimilation of the dental nasal to the final ו (*cf.* Ethiopic *ዘመወ*); זָמָה = זָמָה, זָמָה. The primitive meaning of this stem זניוּנָא seems to be *to be full*; *cf.* Assyr. *zanānu*, DELITZSCH, *Assyr. Handwörterbuch*, p. 260^a and the remarks *ibid.* p. 324^b, s. v. *kuzbu*. — P. H.] 45
- (7) א¹ ו; א¹CSBSLLpVn *al.*
- (8) א¹ איש לאהלו. The plur. לאהלו is much more common in this phrase; in the two other instances in which the sing. occurs it is corrected by the Q¹ṛē.
- (9) נעלה עליה בנול, so ZIEGLER, STUDER, following א¹ ἀναβησόμεθα ἐπ' αὐτήν ἐν κλήρῳ (א¹ *sub obl.*); the loss of the נעלה before עליה is easily accounted 50 for. The reference is perhaps to v. 18, *cf.* 1, 1. The fact that *we will go up* is the readiest way of filling the lacuna leaves it possible that א¹ is only an old conjecture; even then it is probably right. The other Versions differently: C

19 *šunu*, *šina* and *šunu*, *šina* or (with *h* instead of *š*) *humu*, *hima* and *hunu*, *hina* were used promiscuously.

In the course of time the original *m* disappeared entirely in Assyrian* and Aramaic, just as in the plural ending of the noun; so we have in Assyri. *šunu* 5
 'they,' fem. *šina*, Aram. זָּנָה —, זָּנָה —. In Hebrew, Arabic, and Ethiopic, however, an arbitrary adaptation took place, the forms with the original *m* being reserved for the masculine, and the byforms with the secondary *n*, for the feminine; so we have in Heb. זָּמַח —, fem. זָּמָח —, and in Arabic هَم , fem. هَمَّ . After this consonantal differentiation was established it was no longer necessary to observe the vocalic differentiation as we find it in Assyrian and in Aramaic: *hum*, fem. *hun*, 10
 or *him*, fem. *hin*, were just as distinct as *hum*, fem. *him*, or *hun*, fem. *hin*. In Arabic the vowel of the masculine form prevailed: we find *hum*, fem. *hunna* instead of the original *humu*, fem. *hima* or *hunu*, fem. *hina*; in Hebrew, on the other hand, the masculine vowel *u* was entirely superseded by the feminine vowel *i*; therefore we have *hem*, *hen*** The *e*-vowel of these forms represents 15
 the *i* of הָיָא in the same way as the *u*-vowel in Arab. *hum*, *hunna* is connected with the *u* in הוּא . The idea that the *e*-vowel in הָיָא or הָיָא is due to an *obtusio* of the original *u*-vowel (GES.-KAUTZSCH²⁶, § 27, v) is untenable. In Arabic we find a trace of this *e*-vowel in cases like كُنَايِم &c. Here it is not quite accurate to say, -*hum* has been changed into -*him*, but the form -*him*, which could at one 20
 time be used in all cases, even when there was no *i*-vowel in the preceding syllable, has been preserved in this case under the influence of the preceding *i*-vowel. There is a difference between the survival of a byform and a modification of the standard form. The -*hi* in كُنَايِم corresponds to the -*hi* in كُنَايِم &c. (كُنَايِم = *kitābihī*). 25

If we find in Old Hebrew texts הָ as feminine suffix instead of הָ (cf. GES.-KAUTZSCH²⁶, § 135, o) there may have been originally (not in all cases, but in some) a vocalic differentiation, *viz.*, the masculine suffix הָ may have been pronounced *hom*, while the feminine suffix הָ was sounded as *hem*. If *hom* became *hom*, and *hem*, *h'm*, there was practically no difference so that the 30
 consonantal differentiation became necessary. Cf. also Crit. Notes on Ezra-Neh., p. 33, l. 22. — P. II.]

הַטּוֹב. Many codd. בְּטוֹב , cf. Θ^{LP} ὡς ἂν ἄρεσκῆ; preferred by HOUV.

לֹא הָעֵשׂוּ. Many codd. לֹא .

(25) וַיִּצְאָה. Many edd. (among them VAN DER HOOGHT) have שָׂצָה , against which see 35
 the Masorah on Num. 17, 23 and Deut. 4, 20.

בַּעֲלוֹת הַשָּׁהָרָה Q^erê, as in Jos. 6, 15; 1 S 9, 26; K^ethib בַּעֲלוֹת . A number of codd. have בַּעֲלוֹת in the text without note.

(28) At the end of v. 28^a Θ^{VN} + ὅτι ἦν νεκρὰ, gloss (ZIEGLER); $\Theta^{ACsBsSrLVnSII}$ ἀλλὰ 40
 ἐτεθνήκει (Θ^{LP} ἐτεθνήκει).

(29) וַיִּשְׁלַח בְּכָל נְבוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, so $\Theta^{IVNVJSD}$; $\Theta^{ABsSrLLpVnSII}$ εἰς πάσας (τάς) φυλάς 40
 Ἰσραηλ, explaining the disposition of the *twelve* pieces.

(30) After the words *unto this day*, $\Theta^{ACsLPVnE}$ + καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἀνδράσιν οἷς 45
 ἐξαπέστειλεν λέγων, Τάδε ἐρέετε πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραηλ, Εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναβάσεως τῶν υἱῶν Ἰσραηλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως 45
 τῆς ἡμέρας ταύτης; θέσθε ἑαυτοῖς περὶ αὐτῆς βουλήν καὶ λαλήσατε, so *sub obel.* cod. 121, S^{II} (the variations are without significance); so also Josephus read the story (*Ant.* v, 2, 8). This is not a free addition or doublet in Θ , but is manifestly translated from Heb. We should expect that the Levite would put some word

3—*3*

* We must remember that Assyrian is but an older local variety of Aramaic; see *Johns Hopkins Circulars*, No. 114, p. 118^b, l. 23.

** See *Johns Hopkins Circulars*, No. 114, p. 118^a, footnote; cf. *ibid.* p. 118^b, l. 7.

20

On grounds merely of transcriptional probability, we might be inclined to think that the clause had fallen out by *homoteleuton* (CLERICUS); but the intrinsic probability is here strongly in favor of the shorter reading. HOTUB. takes the other alternative (the seven hundred are not the Gibeathites, whose number is not given because they were not in the field, but the corps of slingers), and emends: והתקדו מכל העם הזה שבע מאות איש בהור וגו'. [See also BU., *Comm.*] The words אמר יד ימינו are removed to the foot of the page, as an old gloss (they are found in all the Versions) derived from 3,15; Ehud's tribesmen of בנימן had the same peculiarity as he.

כל זה איש מלחמה 17^b cf. v. 17^b כל זה קולע. The words refer not to the Gibeathites only, but to all the Benjamites, whose skill in shooting was famous; see I Chr. 12, 2.

השערה, so NORZI, BÄR, locative of שער Is. 7, 20; the current text, השערה, is fem. (*nomen unitatis*).

ולא יחטא Hif., score a miss; Qal is equally possible. 15

(18) ויעלו ביתאל. In most editions בית אל in two words JACOB KHAYYIM, NORZI, GINSE.; the Jewish interpretation, of which בית is here a representative (*in domum Dei, hoc est, in Silo*), shows that it was so written.

יהודה בתחלה with ὁ ἀναβήσεται, as in v. ^a and in 1, 2; ביתאל בתחלה; the ellipsis is not usual. 20

(20) § omits v. 20^a, and incorporates the substance of v. 20^b in v. 21.

עם בנימן. Many codd. בני בנימן; similarly in v. 35; 21, 6.

(21) אלה הנבעה. ὁ ἀναβήσεται, as in v. ^a and in 1, 2; אלה בתחלה; the ellipsis is not usual. 20

(22.23) GEDDES transposes the two verses; by which a rational connection is made. So also STUDER. 25

(22) ויתחוק איש ישראל, with ὁ καὶ ἐνίσχυσαν ἀνὴρ Ἰσραηλ, § (ὄρισι * ὁ λαὸς < ἀνὴρ I., which ὁ has received into the text); אלה העם איש ישראל, doublet; cf. v. 26.

(23) ביתאל, so BU., cf. v. 26; אלה בני ישראל ויבנו, so all the Versions; ביתאל was accidentally omitted after בני ישראל; see on 2, 1. 30

אחי בני בנימן אחי בני בנימן. ὄρισι sub ast.; not improbably בני is secondary, cf. אחי בני בנימן. In v. 24 also υἱὸς is asterisked in ὄρισι, and there it is lacking in ὄρισι; but cf. vv. 28. 30.

(26) אלה בני ישראל, and all the Versions + וכל העם (ἄ ὄρισι, probably by accident); doublet, accommodated by the insertion of the conjunction; cf. v. 22 and above, 35 p. 67, l. 24.

וישב שם ὄρισι; ὄρισι καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ sub ast., ὄρισι; § ἐκεῖ sub ast., ὄρισι al. אלה הערב ὄρισι; ὄρισι ἕως ἑσπέρας sub ast., ὄρισι al.

(27) וישם ארון ברית האלהים. A good example of the uncertainty of the tradition in this phrase: ὄρισι ἢ καθωτός διαθήκης Κυρίου, so also §; ὄρισι Κυρίου τοῦ θεοῦ; § *arca foederis Dei*. These words, and the following to הים in v. 28 are a late gloss (WELLH.). GEDDES transposes the passage, placing it after v. 26, and bringing v. 27^a immediately before לאמר (v. 28), by which a better connection is secured. Doubtless this is the place for which the gloss was intended. 45

(31) ויצא בני בנימן לקראת העם. The asyndetic perfect shows that this clause is not part of the sentence in which it now stands; it comes, moreover, too early in the narrative, and seems to be a gloss from Jos. 8, 16, suggested by v. 32 העיר בני בנימן (BERTH.). ὄρισι al. have here a long passage which is not found in א or the other Versions; after the words καὶ ἐξελακόσθησαν ἐκ τῆς πόλεως, it continues, ἀπέστειλαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραηλ χιλοὺς ἄνδρας εἰς τὴν ὁδόν, καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς λέγοντες, Παρέεσθε πρὸς τὸν ἐπὶ των ἐνέδρων τόπον, καὶ ἔσται ὅταν ἐκπορεύωνται ἐκ τῆς πόλεως 50

20 οὐεῖς εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ καὶ ἀρεῖτε πυρσὸν εἰς ὕψος καὶ ἐπιστρέψομεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐκκόψομεν αὐτούς. καὶ ἔξηλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμιν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἐξελκύσθησαν ἐκ τῆς πόλεως, κ.τ.έ. (beginning the verse again). Apparently a marginal comment, derived in substance from vv. 38ff.; the author rightly felt that some explanation was necessary.

יהיו להכות מהעם הללים בפעם בפעם בשדה. Before **בשדה** **Al**, supported by all the Versions, has **בפניה אשר אהת עולה ביהאל ואהת נבעה**. The roads are mentioned in vv. 32, 45 (*cf.* 21, 19); but the words, which manifestly intrude, are probably a fragment of the preceding gloss, **והנהקו סן העיר בכסלות וגו'**. For **נבעה** some emendation is necessary; the road by which the Benjamites were advancing from Gibeah would not be described as leading to Gibeah; **נבע** has been suggested (*cf.* v. 43); others, **נבען** [so **BU.**, *Comm.*].

(33) והארוב קם מהרה מסקומו **Al** + **מסקומו**, which is attested by the Versions also; accidental repetition, or reminiscence of places like *Jos. 8, 19* **והארוב קם מהרה מסקומו**. The expression cannot be forced to mean, *they made a stand where they were, and reformed their lines.* [**BU.**, *Comm.*, conj. **מסקוקם**]

במערב לנבעה, with **Ἡ ἄκρῃ τῆς πόλεως ἀπὸ δυτικῶν τῆς Γαββα, Ἰ ab occidentali urbis parte** (*cf.* *Jos. 8. 4. 9. 19*), **ΠΟΥΒ.**, **KAUTZSCH**, **GRÄTZ.** **Al** **במערב נבע**, **Ἡ Μαριαταβε,** **Ἡ** codd. **Maapa** τῆς Γαββα; **S** **مسكروم**; **I** **مسكروم**, *i. e.* **מסקומו**; **Ἡ** **ממערב** לנבעה. [**BU.**, *Comm.*, conj. **לנבע**.]

(34) **Al** **ויבאי סנגר לנבעה**. Many codd. of **Al**, and **Ἡ**, read **סנגר**, south of Gibeah, which **ΠΟΥΒ.** would adopt.

(35-36^a) **TORREY** conjectures with much probability that these verses, which are manifestly premature before vv. 36^b ff. (*cf.* **ZIEGLER**), and which **WELLM.** and others regard as a late addition, originally stood after v. 41, and were accidentally misplaced by a scribe whose eye, in copying, strayed from **כי נגעה עליהם הרעה** at the end of v. 34, to the similar **כי נגעה עליו הרעה** at the end of v. 41. V. 42 connects very well with v. 36^a. The analysis of the passage is not affected by this transposition.

(36^b) **על הנבעה**, so **JACOB KUAYYIM**, *al.*, reading of the Oriental schools; the Western text has **אל**; **NORZI**, **BÄR**, **GINSBURG**.

(38) **והטועד היה לאיש ישראל עם הארוב להעלותם וגו'**. After **הרוב** **Al** + **הרוב**, for which some codd. and old edd. have **הרוב**, **Ἡ** **καὶ ἡ συνταγή ἦν ἀνδρὶ Ἰσραηλ πρὸς τὸ ἐνεδρον μάχαιρα, τοῦ ἀνελέγκαι αὐτοὺς πυρσὸν κ.τ.έ.** In **Ἡ** **πρὸς τὸ ἐνεδρον** *sub ast.*; doubtless the signs are misplaced, and belong to **μάχαιρα**, which **Ἡ** omit. **Ἡ** **μετὰ τοῦ ἐνεδρου τῆς μάχης.** **S** do not translate the word. Probably **הרוב** is a mutilation of **הארוב** (**BERTH.**, **BU.**, **KAUTZSCH**, **GRÄTZ**); **הרוב** a correction which at least gave a real word.

Al **להעלתם**. **BU.** and **GRÄTZ** conj. **להעלות** (**ה** dittogram). The omission of the suff. is necessary if **הרוב** be retained (**STUDER**); but if **הרוב** be dropped the suff. is quite right.

Al **מסאת העשן**. **BU.** emends: **עשן**; **Ἡ** does not express the article. If the emendation I have proposed in the next clause be accepted, the article would not be objectionable.

(39) **והקה איש ישראל במלחמה** and that (upon this signal) the men of Israel should turn about in the battle, and confront their pursuers; continuing the account of the plan agreed upon between the main body and the division in ambush, v. 38; *cf.* the execution of this stratagem in vv. 40-41. The verse-division should then come after **במלחמה**. **Al** **והקה**, which can only be taken as a narrative tense, with **Ἡ** *al.* **ἀνέστρεψαν**, &c., and has led in **Ἡ** to the introduction of a narrative gloss, **καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραηλ ὅτι προκατελάβετο τὸ ἐνεδρον τὴν Γαββα, καὶ ἔστησαν ἐν τῇ παρατάξει, κ.τ.έ.** This leaves the statement of the plan incomplete, and, on the other hand, anticipates v. 41, where the execution of the

PRINTING BY W. DRUGULIN

POLYCHROMY BY J. G. FRITZSCHE

PAPER FROM FERD. FLINSCH

Leipzig

POLYCHROMY PATENTED FEB. 16, 1897

U. S. PATENT No. 577,253

D. R. G. M. No. 28,784

[All rights reserved]

— Explanation of Colors —

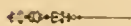
DARK PURPLE (*e. g.* 10, 1) represents the composite document JE (about 640 B. C.), that is, those parts of the *Prophetic Narrative* of the Hexateuch, in which the *Judaic Document* (J, B. C. 850 ff.) and the *Ephraimitic Document* (E, B. C. 750 ff.) are so intimately fused that they cannot be separated by literary analysis. — LIGHT PURPLE (*e. g.* 7, 2) indicates additions of the redactor of JE (RJE) who interwove the two documents with one another. — DARK BLUE (*e. g.* 4, 6) is used for *Older Strata of E* (E¹, about 750 B. C.), while LIGHT BLUE (*e. g.* 2, 6) is employed for *Later Additions to E* (E², about 650 B. C.) — Parts derived from J are printed on a white background without any additional coloring (*e. g.* 1, 5—7). — LIGHT GREEN (*e. g.* 2, 7) indicates *Deuteronomistic Expansions* (RD, about 570—540 B. C.) which in many cases overlie RJE. — YELLOW (*e. g.* 1, 4) is used for additions of post-Exilic authors or editors.

OVERLINING indicates the latest strata of the respective documents, especially *Redactional Changes or Additions*, made in the process of uniting and harmonizing different sources, or in adjusting the narrative to the point of view of the editor or glossator, or under the influence of a parallel passage. *Cf.* the English Translation of *Judges* in *The Polychrome Bible* (London, New York, Stuttgart, 1898), p. 46.

— List of Contributors —

<p>Genesis: C. J. BALL (London).
 Exodus: H. E. RYLE (Cambridge).
 Leviticus: S. R. DRIVER and H. A. WHITE^a (Oxford).
 Numbers: J. A. PATERSON (Edinburgh).
 5 Deuteronomy: G. A. SMITH (Glasgow).
 Joshua: W. H. BENNETT (London).
 Judges: Geo. F. MOORE (Andover).
 Samuel: K. BUDDE (Strassburg).
 Kings: BERNHARD STADE (Giessen) and F. SCHWALLY (Strassburg).
 10 Isaiah: T. K. CHEYNE (Oxford).
 Jeremiah: C. H. CORNILL (Breslau).
 Ezekiel: C. H. TOV (Cambridge, Mass.).
 Hosea: ALBERT SOCIN^b (Leipzig) and KARL MARTI (Bern).
 Joel: FRANCIS BROWN (New York).
 15 Amos: JOHN TAYLOR (Winchcombe).
 Obadiah: A. HARPER (Melbourne).
 Jonah: FRIEDRICH DELITZSCH (Berlin).
 Nical: J. F. McCURDY (Toronto).</p> | <p>Nahum: ALFRED JEREMIAS (Leipzig).
 Habakkuk: W. H. WARD (New York). 20
 Zephaniah: E. L. CURTIS (New Haven).
 Haggai: G. A. COOKE (Oxford).
 Zechariah: W. R. HARPER (Chicago).
 Malachi: CLAUDE G. MONTEFIORE and I. ABRAMAMS (London).
 Psalms: J. WELLHAUSEN (Göttingen). 25
 Proverbs: AUGUST MÜLLER^γ and EMIL KAUTZSCH (Halle).
 Job: C. SIEGFRIED (Jena).
 Song of Songs: R. MARTINEAU^δ (London) and J. P. PETERS (New York).
 Ruth: C. A. BRIGGS (New York).
 Lamentations: MORRIS JASTROW, Jr. 30 (Philadelphia).^ε
 Ecclesiastes: PAUL HAUPT (Baltimore).
 Esther: T. K. ABBOTT (Dublin).
 Daniel: A. KAMPHAUSEN (Bonn).
 Ezra-Nehemiah: H. GUTHE (Leipzig).
 Chronicles: R. KITTEL (Leipzig). 35</p> |
|---|---|

^a Died vii/30 '98. • ^b Died vi/24 '99. • ^γ Died ix/12 '92. • ^δ Died xii/14 '98.

^ε Professor ABRAHAM KUENEN who had agreed to do the Book died xii/10 '91

BS15.2 1895 v.7
The sacred books of the Old Testament; a

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 00007 1565